

József Attila Tudományegyetem Természettudományi Kar  
Gazdaságföldrajzi Tanszék

Kecskemét vonzáskörzete

/ Doktori értekezés /

Készítette:

Szappanos Albert

Kecskemét

1975.



## T A R T A L O M J E G Y Z É K

	oldal
<b>I. <u>Kecskemét gazdasági fejlődése 1960-1975 között</u></b>	1
A./ A város és szerepköre kialakulásának rövid története, földrajzi, gazdasági és közigazgatási körülményei	1
B./ Társadalmi, gazdasági átalakulás; a termelés szerkezetének megváltozása 1960-1975 között	4
1./ <u>Demográfiai kép</u>	
A lakónépesség számának alakulása	4
2./ <u>Ipar</u>	8
a./ Az ipartelepítés célkitűzései és megvalósításának módjai 1960-1975 között	8
b./ A népesség foglalkoztatottsági strukturájának változása.	10
c./ Az ipar szerkezetváltozása, új termelő ágazatok létrejötte.	14.
3./ <u>Mezőgazdaság</u>	19
a./ A műveléságban bekövetkezett változások.	19
b./ A szocialista mezőgazdaság szerepe.	20
4./ A város infrastrukturális ellátottsága.	22
<b>II. <u>A vizsgált területek vonzáskörzetei:</u></b>	26
A./ Kecskemét szabadpiaci vonzása	26
a./ szabadpiaci felmérés eredménye	26
b./ Kecskemét / napi / szabadpiaci körzetei és azok árufelhozatalának szerkezete.	28
c./ a kecskeméti szabadpiac jelentősége.	34
d./ a szabadpiaci felhozatal vonzáskörzei.	39

	oldal
B./ Kecskemét oktatási-kulturális vonzása és idegenforgalma.	45
1./ Az oktatási vonzás	45
a./ a főiskolai szintű oktatási intézmények vonzása.	45
b./ középfoku oktatási intézmények vonzása.	50
2./ Kecskemét kulturális szerepkörének néhány adata.	56
3./ Kecskemét idegenforgalma.	58
C./ A város egészségügyi intézményeinek vonzása.	62
a./ A Kecskeméti Megyei Kórház vonzásköre.	62
b./ A Kecskeméti Rendelőintézet vonzásköre.	70
D./ A város munkaerő vonzása.	73
1./ Kecskemét munkaerővonzásának általános tendenciái 1960-1973-ig.	73
a./ az ingázók számának alakulása.	74
b./ a munkavégzés céljából bejáró dolgozók megoszlása népgazdasági ágazatonként és nemek szerint.	76
c./ a bejáró dolgozók lakóhely szerinti megoszlása.	79
d./ A munkaerő vonzáskörzetei.	88
E./ Kecskemét igazgatási szerepköre.	97
F./ Kecskemét közlekedésföldrajzi vonzása	101
III./ <u>Kecskemét komplex vonzáskörzete</u>	109
A./ A város középfoku vonzása.	109
Kecskemét vonzásintenzitás övezetei	112
a./ a hegemon vonzás öve	112
b./ a domináns vonzás öve	113
c./ az átmeneti öv	114
d./ periféria	115
B./ Kecskemét regionális szerepköre	116
Irodalomjegyzék	118

Ezuton is köszönetemet fejezem ki

DR. K R A J K Ó G Y U L A tanszékvezető  
egyetemi tanár urnak, a földrajztudományok  
doktorának egyrészt azért, hogy felhívta figyel-  
memet a lakóhelyem vonzáskörzetének kutatására,  
másrészt azért a szives, sokoldalú segítségért,  
amellyel tanszékén munkámat minden vonatkozásban  
segítette és támogatta.

Köszönet illeti a Kecskemét Városi Tanács és a  
KSH Bács-Kiskun Megyei Igazgatósága dolgozóit a  
kutatáshoz szükséges adatok összegyűjtésében  
nyújtott szives segítségükért.

## I. Kecskemét gazdasági fejlődése 1960-75 között

### A./ A város és szerepköre kialakulásának rövid története, földrajzi, gazdasági és közigazgatási körülményei.

Kecskemét a Duna-Tisza közti homokhátság központja - az ásatások tanulsága szerint - már az ősidőktől fogva lakott terület. / Borovszky 1896./

Hornyik János - a város történetírója szerint " ezer év alatt Kecskemét tízszer építettett". Az első pusztulás még 1241-ben, a tatárdulás idején történt. A XIII. században a város már kiváltságokat élvez, a XIV. század elejére pedig az állattartókunság főhelyévé válik.

Apróbb falvaktól övezve a Buda- Szeged közötti út mentén jelentősége egyre növekedett, vásárhellyé fejlődött. Egy 1368-ból származó oklevél szerint már önkormányzattal rendelkező mezőváros.

A török uralom idején kászi birtok lett, kiváltságokat élvezett. Ezért az apróbb falvak lakói menedéket keresve a városba költöztek. Az általuk elhagyott kun pusztákat a város részben magához csatolta, részben bérbevette.

A város lakossága ebben az időszakban elérte a 10 ezer főt, területének nagysága pedig - 1642 -ben - a 352 ezer kh.t. E hatalmas homoktalajú földterület legelőin a rideg állattartás vált a lakosság főfoglalkozásává és az értékesítés forrásává.

A XVIII. sz. második felében a rohamosan terjeszkedő szántóföldi növénytermesztés visszaszorítja az állattartást, és fokozatosan kialakul a városkörnyéki tanyarendszer. Ezzel egy időben terelődik a lakosság foglalkoztatottsága a zöldség, gyümölcs és a szőlőtermesztésre és a baromfi tenyésztésre.

1883 után a filoxéra-vészt követően az új telepítésű szőlők 6 évi adómentességet élveznek, amelynek nyomán a homoki szőlőtelepítés felgyorsult, maga után vonva a tanyarendszer szélesedését.

A tanyai külterületi népesség aránya Kecskeméten az 1787-es népszámláláskor még csak 1308 fő, a városbeli 21-318-cal szemben.

A tanyarendszer térhódításának ütemére a következő néhány adat utal:

1890-ben a külterületi népesség száma 12.5 ezer fő, a lakónépesség 35 %-a,

1930-ban a külterületi népesség száma 26.4 ezer fő, a lakónépesség 48.7 %-a,

1949-ben a külterületi népesség száma 55.0 ezer fő, a lakónépesség 62.5 %.

A városiasodás kezdete 1870-re tehető, ekkor vette fel Kecskemét a törvényhatósági joggal felruházott város / Thj./ címet. A századfordulóig befejeződött a jelenlegi strukturájú vasúthálózat építése, amelyek minden irányban biztosították Kecskemétnek az ország különböző területeivel való forgalmát, mezőgazdasági termékeinek külföldi piacokon való értékesítését. A századfordulón még a mezőgazdasági termelés számára nyújtott kedvező földrajzi adottságok kihasználása, virágzó szőlő- és gyümölcskultúra határozzák meg a város társadalmi-gazdasági arculatát. A mezővárosi szerkezetű település mind terjedelmében, mind a lakosság számában rohamosan gyarapodott. Erre az időszakra esik az iparosodás megindulása. 1930-ra, a 80 ezer fős nagyvárosnak Szappanos Károly összegezése szerint ; "Gyáripára nem nagy. Van 8 gőzmalma és több darálómalma, gyümölcs- és főzelékkonzervgyára, szeszifonitója, gyufagyára, gőzfűrészgára, gazdasági gépgyára, 3 téglagyára, cipőfelsőrész-gyára, konyak és ecetgyára, stb."

Az ipari létesítmények számbeli gyarapodásával együtt járt a város szerkezetének átalakulása is. A sugaras szerkezetű főutak a központban tágas térben torkollottak. A főtérnek - amely a környék, a város áruforgalmának, a vásárvárosi szerepkör betöltésének színtere volt, / Lettrich 1968./ arculata az emeletes, középületek, bankok és bérházak felépültével átalakult. Kialakul, illetve szétválak a lakó és az iparforgalmi övezet.

Az átalakulás minden szinten lassu volt, de a foglalkozási szerkezet már jól tükrözi, hogy Kecskemét elsősorban városi funkciókat betöltő település. Az iparban, közlekedésben és a kereskedelemben foglalkoztatottak aránya az aktív keresőkön belül 1930-ban már 43.2 %, a mezőgazdaságból élőké /1910-ben 28.4 % / 22.3 %, az egyéb foglalkozásuaké pedig 34,5 % volt.

A felszabadulást követő másfél évtized csekély változást hozott a város funkcionális fejlődésében. 1950 után a megyék területrendezésekor Kecskemét Bács-Kiskun székhelye lett. Ugyanakkor eredeti közigazgatási területén 9 önálló község létesülésével kiterjedése a negyedére csökkent.

A gazdasági élet, a közigazgatási székhelyek irányítása, ellenőrzése számos új intézményt, megyei központu létesítményt biztosított. Kecskemét gazdasági funkcióinak fejlődése 1960 után ugrás-szerűen felgyorsult. Az 1950 óta eltelt negyedszázad alatt Kecskemét a Duna-Tisza közti tájegység legnagyobb települése, gazdasági-, kulturális és igazgatási centruma lett.

A Minisztertanács 1007/1972. számú határozatában megállapított országos településhálózat-fejlesztési tervben a felsőfoku központ szerepkört kapta. Az ország hetedik legnagyobb lakosságú vidéki városa, lakóinak száma 1975 végére megközelíti a 90 ezer főt. Népeségszámban az öt kiemelt felsőfoku központ és Székesfehérvár után következik.

A mezőgazdasági jellegű településből fejlett iparral rendelkező várossá vált. Az aktív keresők száma 1975-ben meghaladta az 50 ezret. Ebből az iparban dolgozik 39,8 %, az építőiparban 10.1 %, a közlekedésben 6,2 %, a kereskedelemben 10.2 %, a mezőgazdaságban 13.7 %, egyéb területen 20.0 %.

Az élelmiszeripar gazdaságnak változatlanul nagy szerepe van. Az iparon belül a legnagyobb részarányt 43%-kal változatlanul az élelmiszeripar képviseli.

A város közlekedési kapcsolatai mind vasuti, mind közuti szállítás területén jók É-D-i, Ny-K-i irányban egyaránt. Az E 5-ös ut szerepe kiemelkedő mind a belföldi, mind pedig a tranzit szállításokban és idegenforgalomban.



A kereskedelmi-, egészségügyi-, oktatási-, kulturális intézményei, tudományos kutató intézetei révén dinamikusan halad a felsőfoku központ szerepkörének betöltése irányába.

Erősödik és fejlődik a város együttműködése, kapcsolata a város-környéki és távolabbi településekkel. Közvetlen vonzáskörében kb. 250 ezer lakos tartozik a megye északi felében, részben Pest és Szolnok megye településeire is kiterjedően.

B./Társadalmi, gazdasági átalakulás; a termelés szerkezetének megváltozása 1960-1975 között:

1./ Demográfiai kép:

A lakónépesség számának alakulása.

Kecskemét város Bács-Kiskun megye legnagyobb népességű városa. Míg az 1960 évi népszámlálás idején a lakónépesség száma 66832 fő volt, ez a szám 1974 január 1-re 86524 főre emelkedett. A népesség számának növekedési üteme messze meghaladta a megye többi városának fejlődési ütemét. / 1.sz. táblázat /.

A város népességének száma 1950-60 között megközelítően még csak 20 %-kal emelkedett, addig 1960-74 között már 29,3 % volt a gyarapodás. Az 1960-1974 évek közötti népességnövekedés a városban elérte a 20.000 főt. A népesség növekedésének összetevői közül legtöbb gyarapodást / 50 %-ot / a mennyiségében egyenletesen emelkedő állandó vándorlási különbözet adta.

A népességszám emelkedéséhez a természetes szaporulat 26.6 %-kal, az igen magas fluktuációju ideiglenes vándorlási különbözet 23,4 %-kal járult hozzá. / 1.sz. ábra /.

A növekedés 73 %-a tehát pozitív vándorlási különbözetből adódott. A népesedéspolitikai határozat kedvezményeinek hatására a természetes szaporulat emelkedése 1974-ben ugrásszerű volt; 1973-hoz viszonyítva 131,6 %-os.

A külterületi népesség aránya 1960-ban is a megye városai között még Kecskeméten volt a legmagasabb, elérte a 30 %-ot. 1970-ben ez az arány javult.

1. táblázat

A NÉPESSÉG SZÁMÁNAK ALAKULÁSA, NÉPSŰRŰSÉG 1870-1974 KÖZÖTT

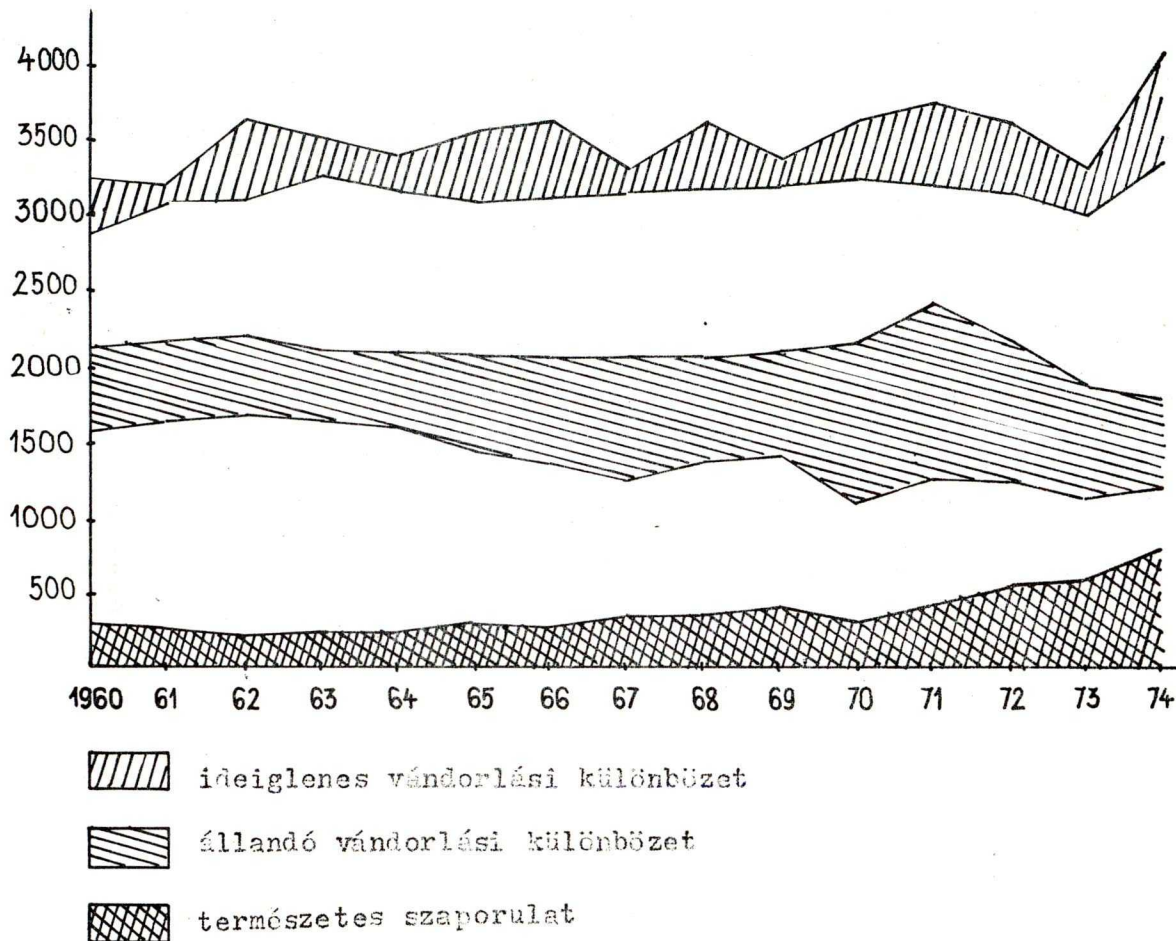
Idő- pont	A jelenlévő		Az állandó	A lakó	A minden- kori ál- lamigazg. szerint	A népsű- rűség fő/ km <sup>2</sup>
	összes	külterü- leti				
	n é p e s s é g / f ő /					
1870	30.722	. .	. .	. .	41,2	120
1880	32.906	. .	. .	. .	44,9	128
1890	35.994	12.597	. .	. .	48,5	140
1900	43.177	. .	. .	. .	57,8	168
1910	49.177	. .	. .	. .	66,8	191
1920	51.717	34.289	. .	. .	73,1	201
1930	54.193	26.392	. .	. .	79,5	211
1941	50.079	. .	. .	. .	87,3	230
1949	56.828	55.072	. .	. .	88,4	221
1960	66.388	20.037	. .	66.832	. .	260
1970	77.963	15.767	76.471	79.978	. .	311
1971	. .	. .	77.700	81.634	. .	318
1972	. .	. .	79.200	83.448	. .	325
1973	. .	. .	. .	85.049	. .	332
1974	. .	. .	. .	86.524	. .	337

Az 1970 évi népszámlálásnál Kecskemét város lakásállományának 20 %-a helyezkedett el külterületen, és itt élt a családok 20 %-a is. Ugyanakkor Kiskunfélegyházán még 24 %, Kiskunhalason pedig 27 % a külterületi lakosok aránya. A városhoz tartozó külterületi lakott helyek száma 26. Ezek közül legnépesebb: Alsószéktó, Ballószög, Méntelek és Talfája mezőgazdasági települések. Míg a város belterületén az egy háztartáshoz tartozó családok száma csak 2,8 fő volt, a külterületen ezzel szemben 3,2 fő.

Az elmúlt négy évben a csökkenés üteme lelassult, ebben az időszakban mindössze 1200 fős csökkenéssel számolhatunk. / KSH./ A külterületi lakosok számának csökkenése a tanyák megszűnésével lényegében a mezőgazdasági keresők számának fogyását eredményezi.

1. ábra.

A BE-ÉS ELVÁNDORLÓK SZÁMÁNAK - ÉS A TERMÉSZETES SZAPORULAT  
ALAKULÁSA 1960- 1974 ÉVEK KÖZÖTT



Áramlásuk iránya a város volt, ahol csupán letelepitésük jelentett - lakás - gondot, mert a különböző népgazdasági ágazatok gazdag munkahely választékot kínáltak.

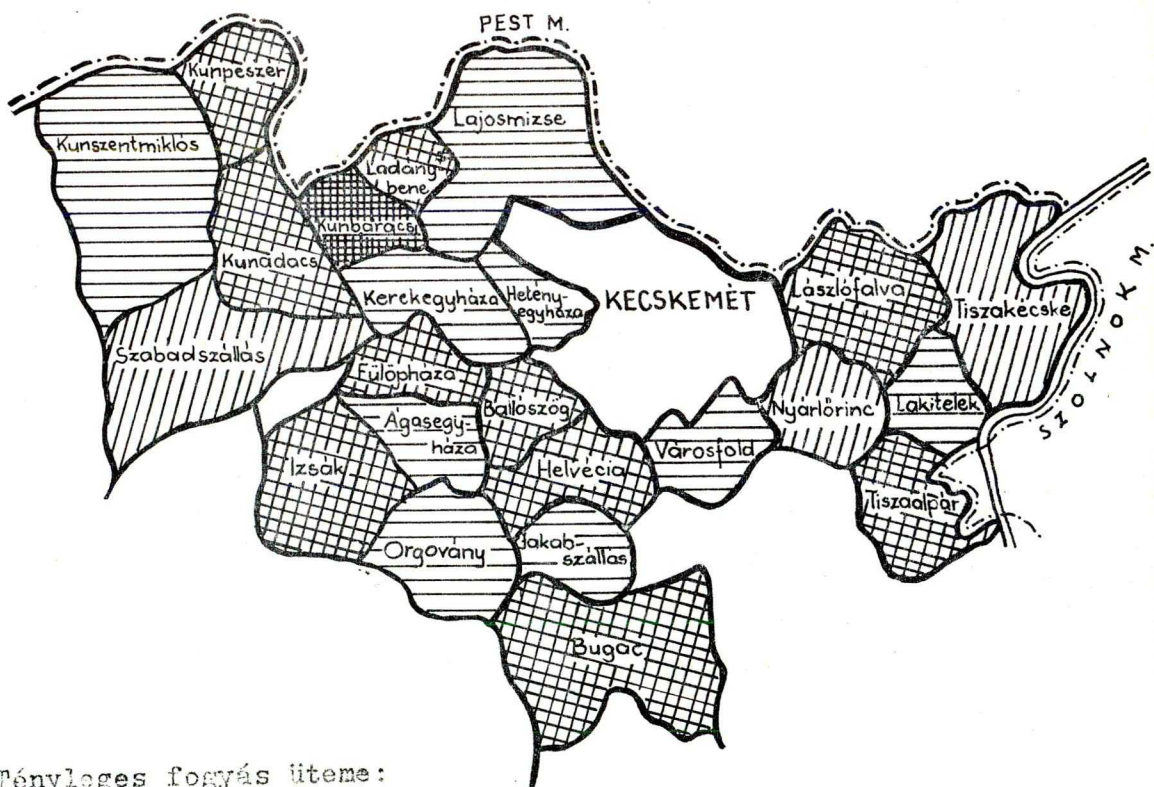
Kecskemétnek egy másik jellegzetes sajátosságából, - hogy területének 90 %-a külterületi, továbbá a várost övező községek még ennél is külterületiesebbek - ered népességnövekedésének fő forrása. A várossal közvetlenül határos községek - amelyek 1949 után váltak ki Kecskemét közigazgatási területéből és lettek önállóak - területének mintegy 98 %-a ma is külterületi. Az itt élő népességük 80 %-a 1960-1970 között 17 %-kal csökkent.

Tekintettel arra, hogy a vizsgált időszakban e községek belterületi lakossága mindössze egy tizedével gyarapodott, reális következtetés, hogy az intenzíven iparosodó Kecskemétnek növekvő munkaerő hiánya miatti vonzásnak hatására a beköltözés oda történt.

A várostól távolabb fekvő települések külterületi népességének 20 %-os csökkenésével egyidőben a belterületi lakosság száma 15 %-kal emelkedett, kisebb a vándorlási veszteségük. Ezeknél a város elszívó hatása már kevésbé érvényesült. A tényleges fogyás ütemét a 2-es ábra szemlélteti.

2. ábra.

A KECSKEMÉTI JÁRÁS KÖZSÉGEINEK NÉPESSÉGCSÖKKENÉSI  
ÜTEME 1960-1970 KÖZÖTT



Tényleges fogyás üteme:



## 2./ I p a r :

### a./ Az ipartelepítés célkitűzései és megvalósításának módjai 1960-1975 között

Az ipar decentralizálásával, a vidék ipari lemaradásának csökkentésével 1959-ben az MSZMP. VII. Kongresszusa, 1960-ban pedig a Központi Bizottság külön határozata foglalkozott. E határozatok nyomán a különböző gazdasági területek adottságainak megfelelően fogtak hozzá a központi célkitűzések megvalósításához.

Bács-Kiskun megyében, sajátos módon, ugynevezett öntevékeny módon ment végbe az ipari üzemek, telephelyek létesítése. Mivel népgazdasági szinten ipari beruházásokra pénzügyi fedezet korlátozott mértékben állott rendelkezésre, ezért a megüresedő kaszárnyákat, leálló öreg malmok épületeit, a nagyobb termelő egységektől könyvjóváírással átvett használaton kívüli gépekkel rendezték be. Az így létrehozott ipari "mag"-okat aután folyamatosan bővítették, növelték.

Természetesen új beruházások is létesültek, de többségében az öntevékeny módot követték a megye városaiban.

Kecskemét ipari fejlődése is az 1960-as évekkel kezdődött, illetve ettől kezdve szélesedett ki, mivel a fejlesztés feltételei adottak voltak.

- A természetföldrajzi adottságok következtében nagymértékben állott rendelkezésre a mezőgazdasági nyersanyagbázis, amely elsősorban a könnyű- és élelmiszeripar fejlődésének kedvezett.
- Az ipar decentralizálása, a területi arányosabb iparszerkezet kialakítása egybeesett a mezőgazdaság szocialista átszervezése következtében felszabaduló munkaerő-foglalkoztatásának megoldásával.

A városban, ahol előzőleg is munkaerőfelesleg volt, most még jobban megnövekedett a számuk. A munkaerő így már nem csupán feltételévé, hanem kényszerítő tényezőjévé vált az iparosításnak.

- A főváros közelsége kedvező - viszonylag olcsó - szállítási lehetőségeket biztosított, ezért a budapesti könnyű és nehézipari üzemek szívesen létesítettek itt telephelyeket.
- A város vezetősége a megyei koncepcióknak megfelelően, különböző kedvezmények biztosításával minden eszközt megragadott az ipar részarányának növelésére, az ipari üzemek számának gyarapítására.  
A megyében 1963-ig létesült 32 ipari telephelyből Kecskeménten 6 kezdte meg a termelést.

Igy 1959-ben egy karbantartó vállalat volt telephelyén alakult meg az É.M. Épületasztalosipari és Faipari Vállalat Kecskeméti Gyára. Ugyancsak 1959-ben kezdték meg a volt huszár-laktanya épületeinek átalakítását műhelyekké, irodává, és helyezték el benne a Kéziszerszámgyár Reszelőgyáregységét. 1960-ban kezdte meg működését önálló vállalként a Szék- és Kárpitosipari Vállalat V. sz. Gyáregysége, a téglagyár téglaszáritó épületeiből kialakított műhelyekben. A volt csendőrlaktanya helyét foglalta el 1961-ben a Budapesti Rádiótechnikai Gyár Kecskeméti Gyáregysége. A gyáregység alakulása évében még csekély létszámmal, mindössze 100 fővel termelt.

A Szerszám és Gépelemgyárak Gépelemgyára Kecskeméti Gyáregysége 1962-ben alakult és a volt Táncsics Laktanya épületeit vette birtokba. Kezdetben mindössze 51 munkást tudott foglalkoztatni. Ezt a viszonylag olcsó beruházást tükrözi, hogy Bács-Kiskun megye ipara eszközfelszereltség tekintetében a leggyengébbek közé tartozik / Bercsény 1972 /, a megyék rangsorában 1967-ben az egy foglalkoztatottra jutó / 79 ezer Ft. / állóeszköz értéke alapján az utolsó volt.

Az öntevékeny iparfejlesztés következtében, a zöldmezős telepítésnél lényegesen kedvezőbb feltételek mellett, olcsóbban számos új ipartelep kezdte meg a termelést a városban. Ezek munkás és alkalmazotti létszáma már az alapítást követő években többszörösére emelkedett, s ezzel éppen a foglalkoztatottsági gondokon enyhítettek.

Negatív vonása is volt e sajátos ipartelepítési módszernek, nevezetesen, hogy mind a város, mind a megye iparát sokarcúvá tette. A sok kis üzemben az avult technikát konzerválta, amely ugyanakkor a termelékenység gátlójává vált.

Az 1960-as évek első felében az országos iparfejlesztési koncepciók szerint Kecskeméten is számos vállalat került összevonásra. Ilyen összevonások révén alakult ki a Zománcipari Művek Gyáregysége, a Fémmunkás Vállalat Gyára, a Kecskeméti Konzervgyár, az Alföldi Cipőgyár, a BOV. Kecskeméti Gyáregysége, stb.

1964-től kezdődően jelentős a város üzemeiben végrehajtott rekonstrukciók - műszaki fejlesztés - következtében a termelés ugrásszerű növekedése.

Számos új iparággal gyarapodott városban a kohászati tevékenység csak rövid múltra tekinthet vissza. A Vas- és Fémipari KTSZ. gyárt speciális alumínium-csővet és fóliát. A szerszámgépipar, híradástechnikai ipar kialakulása is csak 1960-tól számítható.

**b./ A népesség foglalkoztatottsági strukturájának változása:**

A város lakosságának strukturájában bekövetkezett változások 1960-tól kezdve számottevőek. 1960-ban az össznépeségnek még csak 44,4 %-a volt aktív kereső, 1974-ben pedig már 55,9 %-a. Különösen a munkaképes korú népességnek a gazdasági aktivitás szerinti összetétele változott meg erőteljesen. / 2.sz.táblázat/.

A vizsgált időszakban az aktív keresők száma 29.695 főről 48.569 főre emelkedett.

A foglalkoztatottsági struktúra alapvetően módosult, a mezőgazdasági népesség száma erősen visszaesett, a keresők egyre nagyobb számban vállaltak munkát az újonnan betelepült ipari üzemekben.

Az ipari aktív keresők száma 1960 és 1974 között két és félszeresére nőtt, és meghaladta a 19.000 főt, arányuk pedig 26,3 %-ról 39,4 %-ra változott.

## 2.sz. táblázat

## AKTIV KERESŐK MEGOSZLÁSA NÉPGAZDASÁGI ÁGANKÉNT

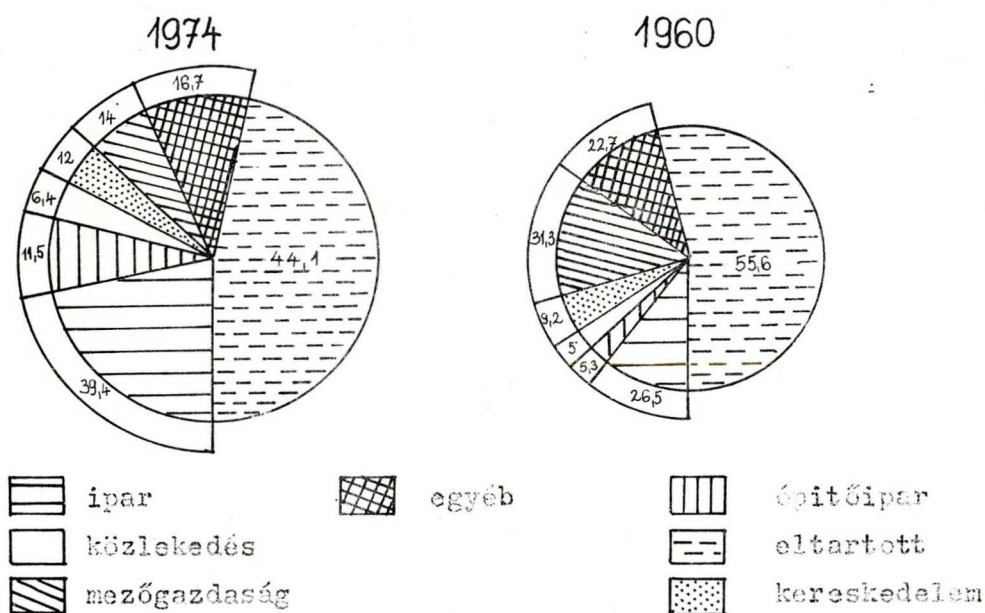
Sor- szám	Népgazdasági ágazat	1960			1970			1974		
		nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen
1.	Ipar	5.218	2.613	7.831	7.357	9.305	16.662	8.611	10.535	19.149
2.	Építőipar	178	1.401	1.579	664	2.789	3.453	775	4.828	5.603
3.	Közlekedés	238	1.276	1.514	547	1.841	2.388	641	2.460	3.101
4.	Kereskedelem	1.307	1.422	2.729	2.528	1.755	4.283	3.547	2.263	5.810
5.	Mezőgazdaság	2.969	6.337	9.306	2.816	4.573	7.389	2.429	4.375	6.804
6.	Egyéb	3.831	2.905	6.736	4.958	4.090	9.048	4.378	3.724	8.102
Aktív keresők össz:		11.136	18.559	29.695	18.870	24.353	43.223	20.381	28.188	48.569
Össz népesség:		34.451	32.451	66.842	40.711	39.267	79.978	43.797	43.021	86.818



A 10.000 lakosra jutó ipari foglalkoztatottak száma 1.479-ről 2.156-ra emelkedett. A munkások 38,3 %-a szakmunkás. A két időpont között dinamikusan fejlődött minden népgazdasági ágazat. A mezőgazdaságban különösen kiemelkedő a változás, az összes foglalkoztatott dolgozók aránya 31,3 %-ról 14 %-ra csökkent. / 3.sz. ábra/

3.sz. ábra

A FOGLALKOZTATOTTSÁGI STRUKTURA VÁLTOZÁSAI  
1960-1974 évek között



A 15 év fejlődése több irányú hatást gyakorolt a munkaerőhelyzetre. A gazdasági szerkezet lényegesen behatárolta a foglalkoztatást, ugyanakkor a munkaerőoldal is határt szabott egyes területek fejlődésének.

1960 és 1970 között még a munkaerőgazdálkodás főleg a foglalkoztatási problémák megoldására irányult. Az 1961-es évben a 15.627 fő munkára jelentkező közül még csak 6.325 fő elhelyezésére volt lehetőség. Az 1970-et követő években pedig már a munkába állítható munkaerő hiánya okozott gondot. A munkaerő iránti kereslet olyan méreteket öltött, hogy kielégítésére nincsen lehetőség.

A Városi Tanácshoz bejelentett munkahelyek száma ma már több mint háromszorosa a munkára jelentkezők számának, amint azt az alábbi táblázat is mutatja.

3.sz. táblázat

A MUNKAHELYEK ÉS A MUNKÁRA JELENTKEZETTEK SZÁMÁNAK  
ALAKULÁSA

Időszak	Bejelentett munkahelyek száma:	Munkára jelentkezők száma:
1970	6.638	1.130
1971	9.048	3.117
1972	8.635	2.734
1973	8.754	2.581

A munkaerőellátás egyensúlytalansága lényeges mértékű valós munkaerő hiányt takar. Egyes területek - különösen az építőipari, közlekedés, ipar és kereskedelem - létszámhiánnyal küzdenek. A feszültség azonban korántsem akkora, mint az előző számok alapján várható lenne. A termelő ágazatok fejlődése a létszámhiány ellenére is dinamikus. A munkaerőhiány okai között szerepel, hogy a háztartásból évenként munkábaálló nők száma lecsökkent / 70-80 fő/ év /, viszonylag alacsony /évenként 1.100-1.200 fő / az ifjúsági munkaerőforrás, magas arányú népgazdasági ágazatok összességében a munkaerő fluktuáció / 1970-1973 viszonylatában átlagosan 25 % / a fiatalok belépése.

Az 1973-as év végére a város munkaképes kora férfiainak foglalkoztatottsága elérte a 99 %-ot, a nőknél a 88 %-ot, a lehetséges elméleti értéket.

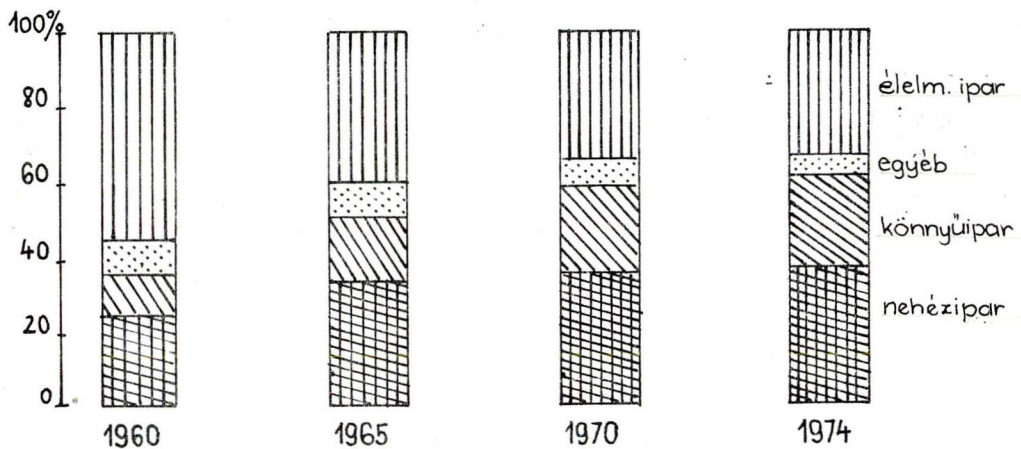
E felsorolt tények komponensei az ingavándorforgalom növekedésének, a város vonzásköre szélesedésének.

c./ Az ipar szerkezetváltozása, új termelőágazatok létrejötte:

Az ipar fejlődéséhez erőteljes szerkezeti változás is kapcsolódott. A nehéz és a könnyűipar volt a leggyorsabban fejlődő ágazat. Amíg 1960-ban a szocialista iparban dolgozóknak több mint fele, 53 %-a dolgozott az élelmiszeriparban, addig 1974-ben már csak 33 %-a. / 4. ábra /.

4.sz. ábra

AZ IPARBAN FOGLALKOZTATOTTAK IPARFŐCSOPORTONKÉNT %-ban



Az iparba beáramló új munkaerők főleg a nehéz- és könnyűiparban helyezkedtek el, mivel a legtöbb új munkahely ebben a két ágazatban létesült.

Kohászati tevékenység a Vas- és Fémipari KTSZ. révén mindössze 5 éve van Kecskeméten ; a szerszámgépipar 150 millió forintos, a híradástechnikai ipar 13 millió forintos beruházással másfél éve létesült. A fémtömegcikk-iparban nagyjelentőségű az 553 millió forintos rekonstrukciós beruházással évi 200 ezer fürdőkádát gyártó ZIM. Kecskeméti Gyáregysége, továbbá a hidroglóbusz gyártásáról nevezetes Fémmunkás Vállalat. A nyomdaipar 1961 után indult fejlődésnek. A város legfiatalabb üzemei közé tartoznak az 1969-ben létesült Irodagép és Finommechanikai Vállalat, amelynek fő gyártmányai a fénymásolók.

1970 után kezdte meg termelését a Müanyagfeldolgozó Vállalat, a Mérőműszerek Gyára és a Mezőgép Vállalat.

A textilipar 1966-ban új, modern konfekcióüzemmel bővült. Az élelmiszeriparban - bár részaránya 20 %-kal csökkent - nagy beruházásokra került sor. A Baromfiipari Vállalat Kecskeméti Gyáregységénél 195 millió forintos beruházással teljes rekonstrukciót hajtottak végre 1970-re. A konzervgyárban pedig 65 millió forintos költséggel történt korszerűsítés.

Termelési érték alapján a város iparában a nagy hagyományokkal rendelkező élelmiszeripar áll az első helyen. / 4.sz.táblázat/

4.sz. táblázat

TERMELÉSI ÉRTÉK ALAKULÁSA IPARFŐCSOPORTOK SZERINT

/ 1970-1974 évek összességében, mill. Ft-ban./

Ágazat	Termelési érték	Megoszlás %	Szolgáltatás	Export
Nehézipar	9.153,5	34,3	29,6	2.649,2
Könnyűipar	4.305,0	16,1	204,4	686,4
Élelmiszeripar	12.344,7	46,3	-	7.441,1
Egyéb	884,8	3,3	92,1	-
Összesen:	26.688,0	100,0	326,1	10.776,7

Az elmúlt 4 évben a 10 élelmiszeripari felvásárló és feldolgozó vállalat a város összes ipari termelésének 46,3 %-át produkálta. Ebből az 1974-es évben az 1787 dolgozóval termelő BOV. 1,18 milliárd Ft-tal elsőként meghaladta az 1 milliárdos teljes termelési értéket.

A Konzervgyár a foglalkoztatott létszámával, 2.767 állandó dolgozóval a legnagyobb munkaerő foglalkoztató üzem, amelynek évi termelési értéke 1974-ben 817 millió Ft volt. Ugyanakkor az Állami Pincegazdaság 723 dolgozóval 319,4 millió Ft-ot, a Gabonafelvásárló és Feldolgozó Vállalat 281 dolgozóval 262 millió Ft-ot produkált. A megtermelt élelmiszeripari termékek 60 %-a exportra került.

A nehézipar az ipari össztermelési értékből 34,3 %-kal részesedik. Legjelentősebb üzemek az 1000 főt foglalkoztató Lampart ZIM. Gyáregysége, az 1600-as létszámú Fémmunkás Gyára, és az 1100 fős BRG. Gyáregysége egyaránt 300 millió Ft-ot meghaladó évi termelési értékkel. A nehézipari termékek 30 %-a kerül exportra.

A könnyűipari ágazatba tartozó 15 termelő egység a vizsgált 4 éves időszakban létrehozott össztermelési értéke 4,3 milliárd Ft. volt, az ipari termelési értéknek 16 %-a.

A könnyűipari üzemek közül az évi 100 millió Ft-os termelési értéket csupán 3 vállalat érte el. A könnyűipari termékeknek mindössze 16 %-a kerül exportra.

A megyeszékhely iparára jellemző, hogy a megyeszékhely nehézipari dolgozóinak 28 %-át, a könnyűiparban 20 %-át, az élelmiszeriparban a 43 %-át foglalkoztatja a város. / 5.sz. táblázat /

Az eltelt 15 év alatt sok új ipari üzem jött létre Kecskeméten. 1960-ban csupán 25 ipartelep működött a városban, 1973-ban már 96. Ez a dinamikus fejlődés azonban problémákat is takar. Az ipar elaprózottságát mutatja, hogy a 96 üzemből 80 olyan, amelynek létszáma nem haladja meg a 300 főt. Csak 7 olyan üzem van, ahol a foglalkoztatottak létszáma eléri, illetve meghaladja az ezret. A kisüzemek hátránya, hogy alig van lehetőségük fejlesztésre, termékeik elmaradnak a korszerű követelményektől. Ellentmondás származik abból is, hogy 37 üzem idegen székhelyű.

A magánkisiparosok tevékenysége - számuk 1973-ban 626 - a szolgáltatásban jelenleg nélkülözhetetlen.

## 5.sz. táblázat

AZ IPARTELEPEK ÉS AZOK FOGLALKOZTATOTTSÁGÁNAK MEGOSZLÁSA

É v	Megnevezés:	Legfel- jebb 10	11 - 20	21- 50	51- 100	101- 300	301- 500	501- 1000	1001- 2000	2001- és több	Összes ipar- telep
1973	Szocialista ipartelep	27	13	18	15	7	9	3	4	-	96
	Összes fog- lalkoztatott	311	283	1.063	1.282	1.433	5.181	2.735	6.536	-	18.824
	Ebből munkások	139	192	602	980	1.052	3.629	2.132	4.854	-	13.590

A megye iparából a város részesedése a következő: az ipartelepek 20 %-a, az összes foglalkoztatott 29 %-a, a munkások 31 %-a található, illetve dolgozik Kecskeméten. Az ipar termelési volumenének növekedését a 6. sz. táblázat mutatja be.

6. sz. táblázat

AZ IPARBAN TERMELT FONTOSABB CIKKEK

Megnevezés	1960	1965	1970	1972
Fürdőkád   darab	68.740	99.543	198.027	193.548
Magnetofon	. .	23.887	55.412	34.270
Főzelékkonzerv	14.749	20.947	19.022	22.473
Gyümölcskonzerv	10.892	17.363	17.222	18.223
Savanyúság   tonna	. .	3.670	5.282	4.429
Liszt	84.800	100.544	94.064	91.689
Takarmánykeverék	. .	73.502	124.369	137.459
Vágott baromfi	4.730	11.225	20.677	21.789
Feldolgozott tojás, millió db.	74	151	247	77
Hordósbor   1000 l	. .	. .	. .	53.271
Palackozott bor	. .	. .	. .	14.827

A város ipara adja az országos termelésből a magnetofonok 30 %-át, a zománczott fürdőkád és zománcpor 100 %-át, a paradicsompör 100 %-át, a parketta 30 %-át, a vágott baromfi 15 %-át, a gyümölcskonzerv 14 %-át.

### 3./ M e z ő g a z d a s á g:

#### a./ A műveléságban bekövetkezett változások

A város mezőgazdasági életében jelentős változások történtek az elmúlt negyedszázadban. 1950-54 között a város közigazgatási területén 9 község alakult, és ezzel kiterjedése 117 358 kat. holddal, mintegy egynegyedére csökkent.

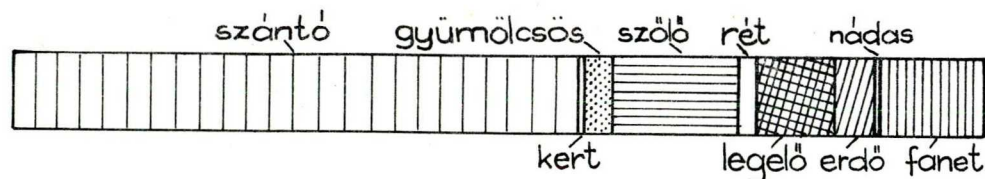
E nagymérvű területcsökkenés ellenére az ország városai között a 8. legnagyobb közigazgatási körzettel rendelkező egység. Jelenlegi területének nagysága 29 816 Ha, amelynek 8,2 %-a belterület. Kecskemét a megye mezőgazdasági területéből 3,5 %-kal részesedik.

A műveléságban az 1960. évi állapothoz képest számottevő változás nem következett be. A szántóföldi művelés területe 4,9 %-kal kisebb lett 1975-re, azaz részesedése 60,1 %-ról 155,4 %-ra módosult. 1960-1970 között mintegy 1300 kh. új telepítés következtében a gyümölcsös részaránya 2 %-ról 3,2 %-ra emelkedett. A szőlő ágazatnál ugyancsak jelentős, 1100 kh. telepítésre került sor, részaránya ennek ellenére, a régi szőlők műveléskiesése miatt 0,3 %-kal esett. A város erdősültségi aránya / 1000 Ha erdőtelepítésű / 2,3 %-kal gyarapodott. A művelési ágak jelenlegi állapotát az 5. sz. ábra ismerteti.

5.sz. ábra.

#### A MŰVELÉSI ÁGAK MEGOSZLÁSA

/ 1975/





**b./ A szocialista mezőgazdaság szerepe:**

A mezőgazdaság szocialista átszervezése következtében a művelt terület 93 %-a a szocialista szektorhoz tartozik. Az előnyös egyesülési folyamat eredményeképpen 1975-re a termelőség-tervezetek száma 5-re, a szakszervezeteké pedig 3-ra csökkent.

A város mezőgazdasági profilja a tájhoz igazodik, nem tér el a környéken kialakult termelési hagyományoktól. Az élelmiszer-gazdaság felvásárló és feldolgozó üzemei miatt, továbbá a város-ellátó jellege következtében a legjelentősebb termelési ágak a zöldség-, gyümölcs- és szőlőtermesztés. A zöldségfélék közül legjelentősebb a paradicsom és a zöldborsó, amelyek a burgonyával együtt a szántó felét foglalják el. Az állatok közül a sertés és a baromfi a nevezetesebb, mindkettő exportcikk is.

Kecskemétet a gyümölcsstermő terület nagyságában csak 7 város előzi meg. A gyümölcsfa fajok között 300 ezret meghaladó db. számmal a szilva, ennek több mint a felével a / kajszai / barack országosan is az első helyen áll. A baracktermesztésnek nagy hagyományai élnek a városban. A várost övező elaprózott, néhány kh.-as szőlőket és a bennük levő gyümölcsfaállományt fokozatosan felváltja a nagyüzemi termelés. A termőre forduló nagyüzemi gyümölcsösök egyre nagyobb arányban részesülnek a megtermelt összes gyümölcsmennyiségből. Jelenleg azonban még az egyéni termelők, a háztáji gazdaságok által termelt gyümölcsmennyiség meghaladja a szocialista szektorét.

Kecskemét helyét, részesedését a megyei nagyüzemi gyümölcsstermesztésből a 7.sz. táblázat mutatja be.

A szocialista szektorban a megye összes árügyümölcsös területének 7,6 %-val rendelkeznek Kecskemét szocialista nagyüzemei. Ezen belül a barack termesztésben magasabb, 8,5 %-os a részesedési arányuk.

7.sz. táblázat

AZ ÁRUGYÜMÖLCSŐSÖK TERMELÉSÉNEK NÉHÁNY ADATA

/ 1974 /

Megnevezés	Árügyümölcsös			Baracktermesztés					
	összesen Ha			Ha			tonna		
	megye	Kemét	%	megye	Kemét	%	megye	város	%
Mg.termelőszövetkezet	7245	596	8,2	2686	242	9,0	5097	1043	12,8
Mg.szakszövetkezet	1543	69	4,4	692	44	6,3	541	95	17,5
Összesen:	8788	665	7,6	3378	286	8,5	5638	1138	20,2

A világhírnevet biztosító baracktermesztésre ma is nagy gondot fordítanak a termelőszövetkezetek. Ezt igazolja, hogy a megye összes barack árügyümölcsös területének 8,5 %-án az össztermelés mennyiségének 20,2 %-át adja Kecskemét.

A szőlő a művelési ágak között a második helyen áll 12,7 %-kal. A művelési ágak arányában ha néhány város - Gyöngyös, Eger, Szekszárd - meg is előzik, de nagyságát tekintetbe véve az ország egyetlen városa sem rendelkezik a kecskemétihez hasonló területű szőlőterülettel.

Kecskemét a megye szőlőterületének 6,5 %-val, össztermelésének 3,5 %-val rendelkezik. Termésátlagai azonban alacsonyak. A borszőlő mellett a belföldi ellátás és az export miatt igen jelentős a csemegeaszőlők termesztése is.

Az aktív keresők 13,7 %-a a mezőgazdaságban foglalkoztatott. A mezőgazdasági dolgozók számának csökkenése lelassult. A külterületen lakók nagyobb része nem a mezőgazdaságban dolgozik ma már, hanem a város üzemeiben ingázik.

A nagyobb termelőszövetkezetekben megteremtődtek a vállalatszerű gazdálkodás feltételei. Jellemzővé vált a szakosodás, a gyorsabb-ütemű gépesítés és kemizálás. A gabona, kukorica-, zöldborsó-, takarmánynövények és a burgonyatermelés komplex gépesítése megoldott. A termőterületek nagysága csökkent, a termésátlagok jelentős növekedése folytán - búzából 81 %-kal, rozsból 91 %-kal volt magasabb 1974-ben a négy évvel előttihez képest, - az össztermelés volumene emelkedett. / KSH./

Kecskemét a regionális központ szerepkörét a mezőgazdaság területén betölti. Ezt biztosítják számos megyei és országos hatósugarú mezőgazdasági kutatóintézete, szakigazgatási központjai és szintén mezőgazdasági ellátószolgáltató vállalatai. A városban működő Kertészeti Főiskola, valamint Mezőgazdasági Szakmunkásképző a megye szakember utánpótlásának biztosítója.

#### 4./A város infrastrukturális ellátottsága

Az infrastrukturális ellátottsági szint nemcsak a város lakossága városias életkörülményeinek megvalósítása szempontjából alapvető fontosságú, hanem jelentős azért is, mert vonzáshatás tényező.

Kecskemét strukturális ellátottsága helyzetéről reális képet a hasonló szerepkörű, felsőfoku központokkal való összehasonlítás nyújt.

A városi lakosság és a városba beáramló népesség szempontjából elsősorban a lakásellátottság körülményeit kell megvizsgálni.

/ 8.sz. táblázat /

Az első mutató alapján, a lakások számát tekintve kedvező a kép Kecskemét lakásellátottságáról. Az elmúlt másfél évtizedet a lakótelepi, korszerű, többszintes építkezés felgyorsulása jellemezte. Az építőipari technológia, az OTP. hitelfeltételek, a magasfoku közművesítéssel biztosítható összkomfortos lakások iránti igény, ugyancsak a többszintes lakásépítés irányába hatottak. Csökkent az állami - és szövetkezeti lakás építés aránya, növekedett az OTP. társasházak száma.

8.táblázat

A LAKÁSÁLLOMÁNY ÉS - LAKÁSÉPÍTÉS NÉHÁNY  
FONTOSABB ADATA A FELSŐFOKU KÖZPONTOKBAN

Felsőfoku központ	Lakás-állomány száma	Lakás-változás 1970-hez %-ban	1973-ban épített lakások	
			száma	1000 lakosra jutó száma
Békéscsaba	21.010	112,5	863	14,4
Kaposvár	19.487	111,9	645	9,8
Kecskemét	27.976	111,6	862	10,0
Nyiregyháza	24.166	116,5	1212	14,5
Székesfehérvár	25.891	120,2	1519	17,5
Szolnok	22.518	118,6	1041	15,2
Szombathely	22.163	116,9	1066	14,9

A lakások 1/3-a 1900 előtt épült fel, és 2/3 részük vályogfalazatu volt. A jelenlegi lakásállomány 30 %-a az elmúlt 15 év alatt épült fel, amely javította a lakásminőséget városi szinten.

A felsőfoku központok között szereplő magas lakásállományi kép kedvezőtlené válik, ha figyelembe vesszük, hogy Kecskeméten megközelítőleg 15 ezer ember ma is külterületen él, akiknek tanyai avult lakása szintén szerepel az összes lakásszám között. Az új városközpont építése miatt magas az évenként szanált lakások száma; 1973-ban 200 volt.

A város népességének gyarapodási ütemétől, a jogos lakásigénylők számától, a lakásállomány gyarapodási üteme messze elmarad. A lakásállomány számának változása 1970-hez viszonyítva a felsőfoku központok között Kecskeméten volt a legalacsonyabb 111,6 %.

Az 1973-ban épített és az 1000 lakosra jutó lakások száma csak Kaposváron volt kevesebb. Viszonylag magas azoknak a száma, akik saját erőből, magánépítkezés formájában oldják meg lakásproblémájukat. 1973-ban kétharmadrészben OTP. kölcsön felhasználásával 862 lakás épült.

9. táblázat

VIZ- ÉS CSATORNAHÁLÓZATBA BEKAPCSOLT LAKÁSOK  
ARÁNYA ÉS A GÁZELLÁTÁSBA BEKAPCSOLT LAKÁSOK SZÁMA 1973-BAN

Felsőfoku központ	Vizhálózatba	Csatornahálózatba	Vezetékes gázzal	PB. gázzal
	bekapcsolt lakások aránya %- ban		ellátott lakások s z á m a	
Békéscsaba	49,3	19,3	4.163	13.717
Kaposvár	78,7	44,6	4.868	9.225
Kecskemét	57,0	17,7	6.046	18.528
Nyiregyháza	34,4	28,2	6.179	14.998
Székesfehérvár	88,8	59,8	12.802	10.168
Szolnok	67,1	34,8	9.254	11.318
Szombathely	87,4	77,1	10.614	8.485

A vízvezetékbe bekapcsolt lakások száma a terjedelmes - tanyás - külterületű, Nyiregyháza, Békéscsaba, Kecskemét esetében a legalacsonyabb. A növekedés üteme is lassabb Kecskeméten a többi megyeszékhelynél.

A csatornahálózat hosszúsága meghaladja a 60 km-t. A csapadékcatorna állaga igen rossz, jelenleg a szennyvíz elvezetését is szolgálja, ami a gyorsabb avulását segíti elő. Befogadja a belvizet is elvezető, a városon nyílt árokban folyó Csukás eret is. A szennyvízcsatornázás 1962-ben indult meg, 1970-ig 17 km-es szakasz épült meg, és 1972-re elkészült a szennyvíztisztítótelep is.

A vezetékes földgázellátás lehetősége 1966-ban nyílt meg, eddig a hálózatba több mint 6000 lakást kapcsoltak be. A bekapcsolt fogyasztók száma - a vezetékes és a palackos gáz összesen - meghaladja valamennyi felsőfoku központ értékét. A fogyasztók igényeinek kielégítésére új központi gázcseretelep és 3 minitelep létesült.

A város nagyobb ipari üzemei is áttértek a korszerű energiahordozó felhasználására.

10. táblázat

A KERESKEDELEM ÉS A VENDÉGLÁTÁS ADATAI

/ 1973 /

Felsőfoku központ	1000 lakosra jutó		Egy lakosra jutó kiskereskedelmi forgalom Ft.
	bolti alapterület m <sup>2</sup>	vendéglátó terület m <sup>2</sup>	
Békéscsaba	334	281	26.372
Kaposvár	356	212	24.554
Kecskemét	395	191	22.433
Nyiregyháza	359	227	23.626
Székesfehérvár	342	284	25.181
Szolnok	320	224	22.855
Szombathely	449	317	24.979

Az 1000 lakosra jutó bolti alapterület szempontjából Szombathely és második helyen Kecskemét a legjobb adottságu. Ezzel ellentétben az ugyancsak 1000 lakosra jutó vendéglátó alapterülete és az egy lakosra jutó kiskereskedelmi eladási forgalom a legalacsonyabb.

A tömegközlekedést a városban a VOLÁN. Vállalat 18 járáttal 30 gépkocsival, 66 km-es hosszön egyre korszerűbben bonyolítja le. 1975-ben az összforgalom 16,6 millió volt. A telefonközpont kapacitása 50 %-kal bővült, 3000-re fejlesztette a posta. Előkészítés alatt van az új posta és távbeszélő központ építése.

A tanyavilág postai szolgáltatását 135 támponton 5.425 levélszekrény kihelyezésével oldották meg. Megkezdődött a MÁV. nagyállomás felújítása is. A villamosenergia ellátása szintén tovább bővült, 5 év alatt 70 km-es hálózat, 20 db. transzformátor állomás építésével. A villanyhálózatba bekapcsolt lakások száma 1973-ban 25 ezer. Jelentős eredmény született a tanyai villamosítási program keretében.

A bölcsödei férőhely igen kevés, a bölcsödés koru gyermekek 13 %-ára jut csak férőhely. Az óvodai férőhelyek kihasználása 126 %-os.

A lakossági szolgáltatási tevékenységben jelentős fejlődés következett be, ennek egy lakosra jutó értéke 1960-ban 454 Ft, 1970-ben 901 Ft, és 1975-ben már 1.377 Ft. volt.

## II. A vizsgált területek vonzáskörzetei

### A./ Kecskemét szabadpiaci vonzása

#### a./ A szabadpiaci felmérés eredménye

A szabadpiaci felmérést Kecskeméten augusztus, szeptember és október hónapokban hetenként folyamatosan, a legnagyobb mennyiségben felhozott áruféleségekre vonatkozóan végeztem. Ezeknek az előzetesen végzett felméréseknek a nyomán megállapítást nyert, hogy Kecskemét szabadpiaci felhozatalának egyes termékcsoportjai esetében azok mennyiségének több mint 50 %-át, mely területek adják. Részletes, minden áruféleségre kiterjedő felmérésre a város mindkét piacán csak 1974. november 13-án és 15-én került sor.

A felmérés tehát két, egy kis felhozatalu és egy fő piaci napon történt, amelyek egy napra eső átlagát értékeltem.

A piaci nap felhozatalát részben tömegárral, azaz a tételes árjegyzéken legtöbbször előforduló, részben súlyozott, azaz kg.-kénti árral számítottam át forint értékre.

A felmért napok felhozatali értéke lényegesen nem tért el az előző év azonos napjainak mennyiségi mutatójától. A novemberi felhozatal - tíz éves átlagot vizsgálva - az éves közepes szintnek felel meg. Ebben a hónapban már túl vagyunk a szezonális dömping árukinálaton, kiegyensúlyozottabb a felhozatal, amely ugyanakkor még széles skálájú árulistával rendelkezik.

A felhozott termékeket 9 csoportba rendezve a 11 sz. táblázat szemlélteti. Kenyérgabona, napraforgó nem szerepel az árulistán, mivel csekély mennyiség, néhány kg. volt az árusoknál. Házinyul árusítása a felmérés időszakában fertőző nyulbetegség miatt szünetelt, galambpiac is csak vasárnap van. A szárazabb forgalmazása babzsizsik fertőzöttség következtében végleg zárlat alá került.

A legnagyobb választékot a zöldségfélék és az egyéb termékek árucsoportja nyújtotta.

## 11.sz. táblázat

KECSKEMÉT NAPI PIACAIRA FELHOZOTT TERMÉKEK ÁRUCSOPORTJAI

1	2	3	4	5	6	7	8	9
takarmány- félék	burgo- nya	zöldség-félék	szőlő és gyümölcs	virág	élő baromfi	tojás	tejter- mék	egyéb termékek
árpa, csöves és morzsolt kukorica, takarmány tök, cirok, cukorrépa, száritott lucerna		káposzta, karfiol paprika, paradicsom sárgarépa, petrezse- lyem, zöldség, tök, vöröshagyma, fok- hagyma, kelkáposz- ta, karalábé, salá- ta, retek, spenót, sóska, cékla, zeller, torma, zöldhagyma, feketeretek, sava- nyukáposzta, kapor,	alma, körte, dió, birs- alma, naspo- lya, mogyoró	csomós, szálas, töves	csirke, tyuk, liba, kacsa, hizottkacsa, pulyka, gyöngytyuk		turó, tejfel, juhsajt	fejtettbab, gomba, mák, sülttök, csemege ku- korica, lekvár, levestészta méz, buza, tökmag, napraforgó



A felmérés idején a Kecskemét napi piacaira felhozott termékek között 20,4 %-kal / 48.965 Ft / az élő baromfi vezetett, amely után a burgonya és a zöldségfélék következtek 17,4 % és 15,3 %-kal / 41.746 illetve 35.853 Ft értékkel.

Jelentős volt a takarmányfélék részesedése 13,6 % / 32.582 Ft/, amelyet a külvárosban még meglévő széleskörű állattartás indokol.

Viszonylag alacsonyabb 9 % / 21.731 Ft./ a szőlő és gyümölcs részesedése. A lakosság a téli készleteket a kora őszi hónapokban már felvásárolta, így a csökkent kereslet alacsonyabb felhozatalt eredményezett.

Tojásból és virágból megközelítően azonos érték 7,8 %, illetve 7,4 % / 18.826 és 17.866 Ft./ volt az elárusítók asztalain. A tejtermékek részesedési aránya 4,1 % / 9.786 Ft./ az előzőekkel szemben viszonylag alacsonyabb szintű. /12.sz. táblázat/

#### b./ Kecskemét / napi szabadpiacainak körzetei és azok árufelhozatalának szerkezete

Kecskemét napi piacait belső, azaz saját felhozatalán kívül 3 övezet látja el áruféleségekkel. / 6 ábra./

Az egy piaci napra eső összfelhozatal átlaga 238.971 Ft. volt, amelynek 50 %-a az u.n. belső körzetből, 28 %-a Kecskemét bel- és külterületéről, 15 %-a a körzeten kívüli területekről és 7 %-a a külső körzetből származott.

1./ Kecskemét napi piacainak legjelentősebb ellátója - Szegedhez hasonlóan - a belső körzet.

E körzethez tartoznak Kecskemét közigazgatási területén 1948-1950 között létesített községek közül Ballószög, Helvécia, Hetényegyháza, Lászlófalva, Nyárlőrinc és Városföld. Ezekhez csatlakozik még Jakabszállás, továbbá két nagyközség; Lajosmizse és Kerekegyháza, valamint a város két legjelentősebb termelőszövetkezete / Magyar-Szovjet Barátság Tsz, Kossuth Tsz./

## 12.sz. táblázat

A KECSKEMÉTI PIAC ÁRUFELHOZATALÁNAK FT. %-OS MEGOSZLÁS A KÖRZETENKÉNT  
AZ EGYES ÁRUFÉLESEGEK FT ÉS %-OS RÉSZESEDESE A KÖRZETEK ÖSSZES FELHOZATALÁBÓL

Körzet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	takarmány- félék	burgonya	zöldség- félék	szőlő és gyümölcs	virág	élő ba- romfi	tojás	tejter- mék	egyéb termék	összesen
Kecskemét	42	8	63	47	40	1	24	3	31	28
	13.684	3.352	22.727	10.157	7.174	620	4.454	285	3.636	66.089
	20,8	5	34,3	15,3	11	0,9	6,8	0,4	5,5	100
Belső körzet	41	81	15	35	9	78	40	61	59	50
	13.258	33.784	5.287	7.693	1.621	37900	7.426	5.948	6.785	119.702
	11	28,2	4,4	6,4	1,3	31,6	6,1	5	6	100
Külső körzet	-	4	8	4	14	9	9	25	6	7
	-	1.700	2.919	865	2.565	4.758	1.686	2.447	662	17.602
	-	9,6	16,6	5	14,5	27	9,6	14,5	3,7	100
Körzeten kívüli	17	7	14	14	37	12	27	11	4	15
	5.640	2.910	4.920	3.016	6.506	5.690	5.260	1.106	530	35.578
	15,6	8,2	13,9	8,3	18,3	16	14,8	3,3	1,6	100
Összesen:	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	32.582	41.746	35.853	21.731	17.866	48.968	18.826	9.786	11.613	238.971
	13,6	17,4	15,3	9	7,4	20,4	7,8	4,1	5	100

Az előbbi községek és magas népsűrűségű tanyazonájuk - az autóbusszközlekedés nagymértékű fejlődésével - évszázados kötődése a városhoz még erőteljesebbé vált. A forgalmi feltártság fejlődésével e községek távolabbi területeiről 15-60 percen belül elérhetővé vált a város, amely ma is a kiegészítő jövedelemforrás színtere az itt élő és dolgozó emberek számára.

E községek a város fő ellátó zónáját alkotják.

A körzet paraszti foglalkozású lakosságának magas arányára utal az a tény is, hogy az innen felhozott termékek mintegy 60 %-a a háztáji gazdaságokból került ki.

A belső körzet - a körzetek egymás közötti összehasonlításában - helyen áll a burgonya, baromfi, tejtermékek, a tojás és az egyéb növényi és állati termékek felhozatalában, a második helyet foglalja el a takarmány és a szőlő-gyümölcs félek kategóriájában.

A belső körzet átlagos felhozatala 119.702 Ft. értékű. A körzet belső áruszerkezetében első helyen az élő baromfi szerepel 31,6 %-kal. A burgonya 28,2 %-kal, a takarmány 11 %-kal, a szőlő és gyümölcs 6,4 %-kal, a tejtermék pedig 5 %-kal következik.

A városi lakosság körében nagy a kereslet a szabadban nevelt baromfi és tojása iránt, amelyet előnyben részesítenek a nagyüzemi, tápon növekedett szárnyasokkal szemben. A vasuton érkező árusok egy része el sem jut a piacra, mert az állomások előtt és az oda vezető utakon már várja őket a környék lakossága, és felvásárolja tőlük a csirkét, tyukot, tojást, tejterméket.

A nagy keresletnek megfelelően az árucikkek között - az országos és a vidéki városi átlagárak felett - legmagasabb ára Kecskeméten van az élő baromfinak.

Baromfit viszonylag nagy tételben a körzet valamennyi települése kivétel nélkül szállít, tojást ilyen arányban azonban csak Lászlófalva produkál. A zöldségfélék közül a paradicsom, a karalábé több mint 30 %-át Helvécia és Ballószöb, a dinnye, a fejes- és kelkáposzta jelentős hányadát Lászlófalva adja.

A körzetbe tartozó két termelőszövetkezet szerepe jelentős, mivel állandó standjuk van, ahol az elárusítás folyamatos.

A Kossuth Tsz. elsősorban baromfi és tojás profilu a piacon, a Magyar- Szovjet Barátság Tsz pedig a burgonya és zöldség ellátásban játszik jelentős szerepet. Nyár közepétől a termelőszövetkezeteknek a konzervgyárakkal, a MEZŐTERMÉK-kel kötött szerződött termékeiből időszakonként jut nagyobb mennyiségű zöldpaprika, paradicsom és egyéb zöldségféle a piacra is.

A belsőkörizet 6-20 km-es zónájából a felmérés időszakában a termékeket a 152 árus vasuton, kisvasuton, sűrű járatu autóbuszokon, valamint a jó állapotú aszfaltozott és beton utakon szállította a városba. / 13.sz. táblázat /

2./ Kecskemét város a körzetek felhozatala alapján 66.089 Ft. értékkel, 28 %-os részesedési aránnyal a második helyen áll. Ez a részesedési arány pontosan megegyezik Szeged városéval, amely Kecskemét esetében is - az 1960 óta lezajlott gyorsütemű fejlődés, iparosodás ellenére - az önállóság jelentős mértékére utal. Ezt támasztja alá, hogy az egyes árucsoportokban ; zöldségfélékből 63 %-kal, szőlő- és gyümölcsből 47 %-kal, takarmányfélékből 42 %-kal, és virágból 40 %-kal részesedik. Ezekből az árucsoportokból első helyen áll a felhozatalban.

A körzetet az áru felhozatal alapján lényegében két részre lehet tagolni:

- a ./ a 2-3 km sugarú zónát alkotó belterületre,
- b ./ a belterületet körülölelő, 3-15 km-es gyűrűt képező külterületre. Maga a külterület is egy belső kertészek övére és ezen kívül eső tanyazónára oszlik.

A kertészek övébe tartozik: Mária-hegy, Budai-hegy, Vaccsi-hegy, Kőrösi-hegy, Szolnoki-hegy,

A tanyazóna részei: Belsőnyir, Talfája, Borbás, Kiszfái, Városföld, Törökfái, Urihegy, Belsőballószög, Alsó és Felsőszéktó, Kadafalva, Szarkás, Méntelek.

A körzeten belül az összes felhozatalból a belterület 35 %-kal részesedik. Amennyiben pl. a zöldségfélék felhozatalát vizsgáljuk, hasonló eredményre jutunk. A zöldségfélék 35 %-át a belterület szállította, amelynek 50 %-át a kertségek öve és csak 15 %-át adja a tanyazóna. E három területről az őstermelők 10-20 kg-os tételekben áruikat főként kerékpárra, kézikocsira téve - számosan gyalog vagy a helyi járatu autóbuszokkal - nap mint nap felkeresik a piacot. A mellékpiaci napokon is megjelennek a családok idősebb nő tagjai néhány csomó zöldséggel, virággal, néhány kg. gyümölcssel, hogy fedezzék egyéb napi kiadásukat.

A városban folyó, nem kielégítő ütemű és főleg igen magas összegű lakásépítkezés miatt számosan kerestek és találtak ott-hont a külterületeken, gyakran engedély nélkül épített házakban. Munkahelyük a város üzemeiben, lakásuk a kertségek övében egyben kétarcuvá teszi az itt lakókat. A ház körül termelt zöldségfélék, az állattartás fontos szerepet töltött be a város élelmiszerellátásában, amelyből leggyakrabban a már aktivan nem dolgozó családtag veszi ki a részét.

A belterületről 125 árus, a kertségek övéből 80, a tanyavilágból 54 piacozó került nyilvántartásba. A tanyákon élők még őrzik a hagyományt, legtöbben még ma is lovaskocsival járnak a piacra.

3./ A várost övező 15-30 km közötti gyűrű területén helyezkedik el a külső körzet, amely a legalacsonyabb értékkel - 7 %, 17.602 Ft - részesedik az összfelhozatalból. Ennek az alacsony részesedési értéknek részben a megnövekedett szállítási távolság részben a vasut hiánya, részben pedig a vasutállomásnak a községtől való távoli fekvése az oka / Fülöpháza, Kunszállás./ A piacozók így elsősorban személygépkocsit és autóbuszt vettek igénybe az áruszállításra. / 34 fő /

A körzet legjelentősebb árucikkei azonosak a belső körzetével, mennyiségi arányuk azonban részben természetföldrajzi viszonyaik, részben forgalmi feltártságuk hátrányosabb voltánál fogva sokkal szerényebb.

A felhozatal belső szerkezetében a baromfi vezet 27 %-kal, a zöldségfélék 16.6 %, a tejtermék 14,5 % előtt. A tojás és a burgonya részesedési aránya egyaránt 9,6 %. A körzet községei nagy rét- és legelőterületekkel rendelkeznek, amelynek következménye, hogy a tejtermékek 25 %-a innen kerül ki. A körzet felhozatalának 1/3 részét a közeli szomszéd város, Nagykőrös adta, ahonnan rendszeresen szállítanak zöldségféléket Kecskemétre. A takarmányfelhozatal hiányát a körzetekben folyó széleskörű állattartás-tenyésztés, valamint a nagy távolság következtében felmerülő magas összegű fuvar költség indokolja.

4./ A körzeten kívüli területek . A várost övező szőlőkkel, gyümölcsösökkel, hőldséges kertekkel beültetett területeken új városrészek jelentek meg. A zöldségtermelő családok hagyományát az utódok nem folytatják. Részben e tények következtében jut egyre nagyobb szerephez a körzeten kívüli területeknek egyes termékekből való felhozatala. A város ellátóövezete ezzel kitágul, vonzást gyakorol más, a megye határain kívüli területekre is a szükségletek kielégítésére. Így szorosan magához fűzte Nagykőröst, de jelentős a vonzása Csongrád megye ÉNY-i részére is. Pusztaszer, Kistelek, Csanytelek, Csengele községek Kecskemét és Szeged esetében egyaránt a körzeten kívüli területek csoportjába tartoznak.

E körzetbe tartozó települések termelői elsősorban a kistömegű, de magas értéket képviselő árucikkekkel jelennek meg alkalomszerűen a távoli piacokon.

Számottevő mennyiségű virággal jelenik meg a piacon Szeged és Dunaharaszti, baromfival és tojással Csengele, gyümölccsel Pusztaszer, Dusnok pedig hagymával.

Hangsúlyozni kell a körzeten kívüli területek árufelhozatalának alkalomszerű voltát, amely azt jelenti, hogy míg az előző körzetek áruösszetétele állandónak tekinthető, addig e körzet komponensei szinte piaci naponként változnak. Ebből következően a körzet egyetlen árucsoportban sincs első helyen a felhozatalban. Második helyen áll a baromfi, a tojás és a virág, harmadik helyen pedig a zöldségfélék és a tejtermékek felhozatalában. Lényegében ezekkel a termékekkel járulnak hozzá a fenti települések a város ellátásához.

A felhozatal belső szerkezetében 18,3 %-kal a virág áll az élen, amelyet 16 % -kal a baromfi követ, majd sorrendben 15,6 %-kal a takarmányfélék, 14,8 %-kal a tojás, 13,9 %-kal a zöldségfélék, 8,3 % és 8,2 %-kal a gyümölcs, illetve a burgonya következik. A nagy távolságra való tekintettel a 32 piacozó szállítási eszköze 2/3 részben a személygépkocsi és 1/3 részben a vonat volt.

#### c./ A kecskeméti szabadpiac jelentősége

Kecskemét városi strukturája magán hordozza a vásárvárosok jellemvonását. Hatalmas főtere - évszázadokon keresztül - egészen a felszabadulást követő évekig nap mint nap pezsgő piacok színtere volt. A városi piacot a mai helyére a Budai utcába 1950-ben helyezték át.

A városi szabadpiac ma is nagy népszerűségnek örvend. Fő piaci napokon 4-5 ezer vásárló keresi fel a friss, előző nap szedett, jó minőségű áruért - zöldségért, gyümölcsért, tojásért és baromfiért - a nagy választékot kínáló standokat. Vonza a vásárlókat az árudömping, az alku lehetősége és az ilyenformán kialakult vásárlási szokás is.

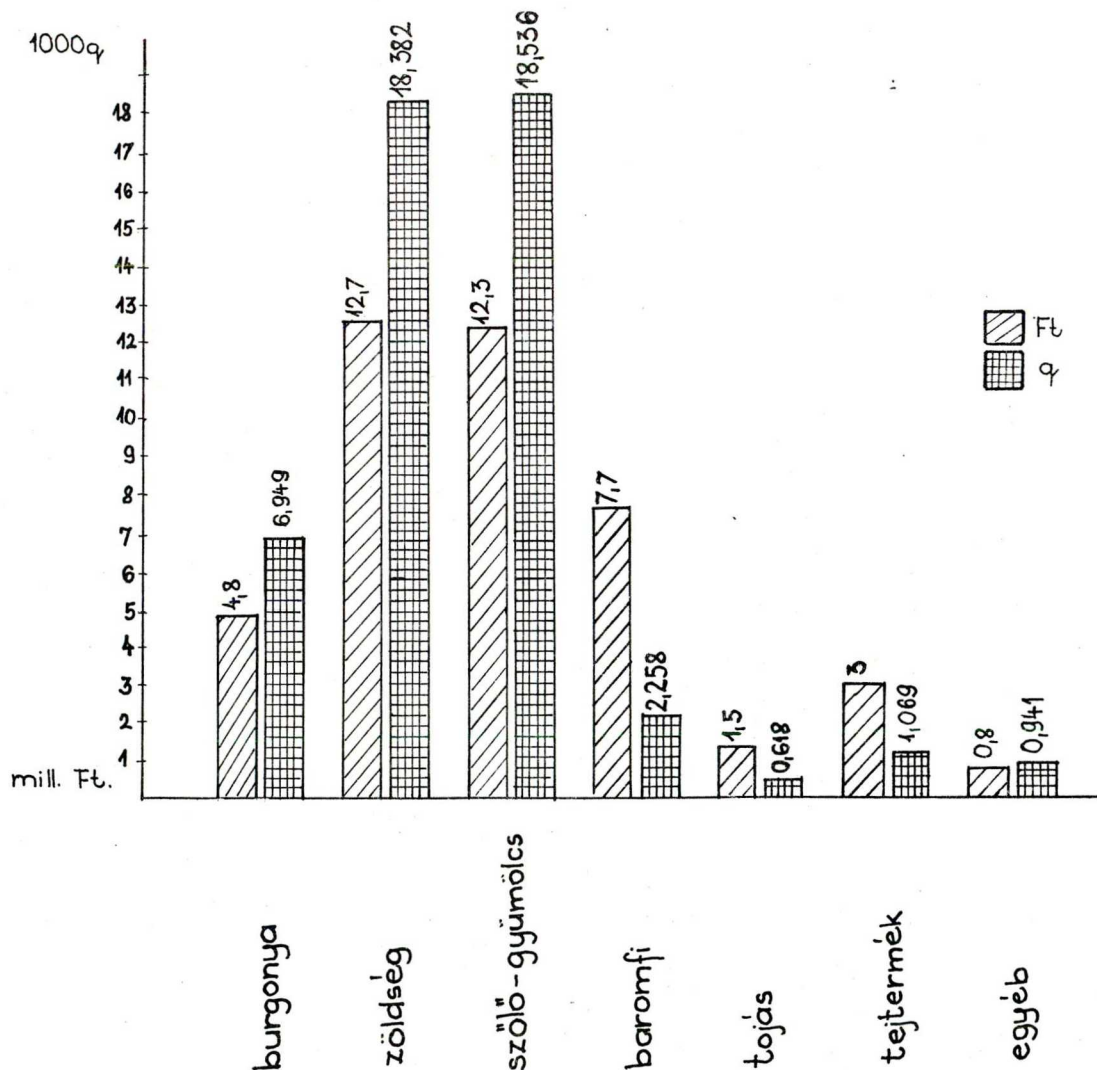
A zöldségárak valóban kedvezőbben alakulnak, mint a belföldi kiskereskedelemben. Néhány zöldségfélék kivéve alacsonyabb az árak az országos- és a vidéki városok piaci átlagárainál. Az élő baromfi esetében ennek éppen az ellenkezője áll fenn, mégis állandó, magas szintű a kereslet iránta.

Ez indokolja a nagy mennyiségű éves szintű felhozatalt / 6 ábra /.  
 1973-ban zöldségféléből és szőlő-gyümölcsből egyaránt 18-18 ezer q-t, burgonyából kerekén 7 ezer q-t, baromfiból 2,2 ezer q-t, tejtermékekből 1 ezer q-t, tojásból pedig 618 q-t szállítottak az ellátó körzetek Kecskemét piacára.

6 ábra.

SZABADPIACI ÖSSZFELHOZATAL ÁRUCSOPORTONKÉNT

/1973/





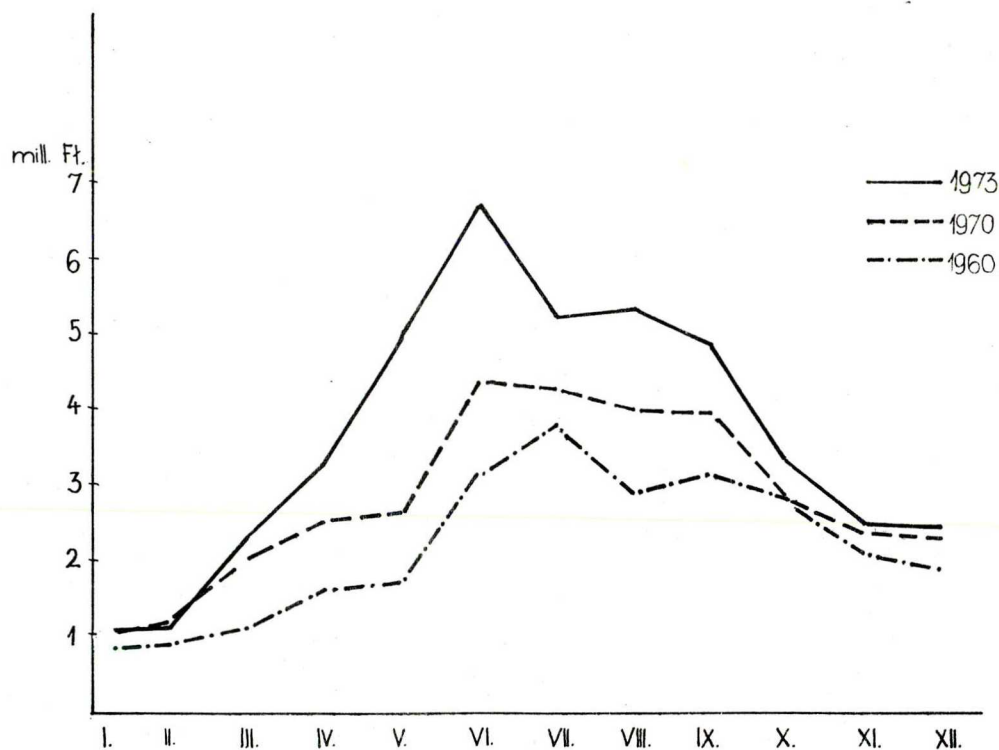
Az összes felhozatali érték alapján a kecskeméti piacot csupán csak a kiemelt felsőfoku szerepkörrel rendelkező városok előzik meg általában.

A baromfi, a zöldségfélék és a gyümölcs felhozatalában az országos átlagban az 5. helyen áll.

Az 1973-as év Ft. értékre átszámított piaci összfelhozatalát az 1960. és 1970-es évekkkel összehasonlításban szemlélteti a 7. ábra.

7. ábra.

A PIACI ÖSSZES FELHOZATAL ÉRTÉKÉNEK ALAKULÁSA  
1960-1973 KÖZÖTT



1960-ban a felhozatal összértéke kerekén 28 millió Ft. volt, amely 1970-re 34 millióra, 1973 végére pedig 42 millió Ft-ra növekedett.

A szabadpiaci áruk - forrásukat tekintve - döntő mennyisége a háztáji gazdaságokból került ki.

A termelőszövetkezetek részesedési aránya éves szinten a kiemelt árucsoportokban az alábbi:

élő baromfifélékből	10-35 % között,
tojásból	4-15 % "
burgonyából	2-14 % "
zöldségfélékből	1- 5 % "
gyümölcsből	1-15 % "

Az árucsoportok felhozatalának havi alakulásáról nyújt tájékoztatást a 8.sz. ábra. A felhozatal évszakonként és árucsoportonként változik. A tojás és az egyéb termékek kategóriájának felhozatala az őszi és a téli hónapokban is egyenletes értéket mutat -amely a többi kategória között a legalacsonyabb - szemben a nagyobb mennyiséget képviselő árucsoportokkal, amelyeknél ebben az időszakban visszaesés a jellemző.

A tejtermékek szerény, közepes - nyáron kétszeres - értékkel szerepelnek, mivel mind a nagyüzemi gazdaságok, mind pedig a háztáji termelők a felemelt felvásárlási ár következtében elsősorban a tejbegyűjtő körzeteken keresztül értékesítik a tejet.

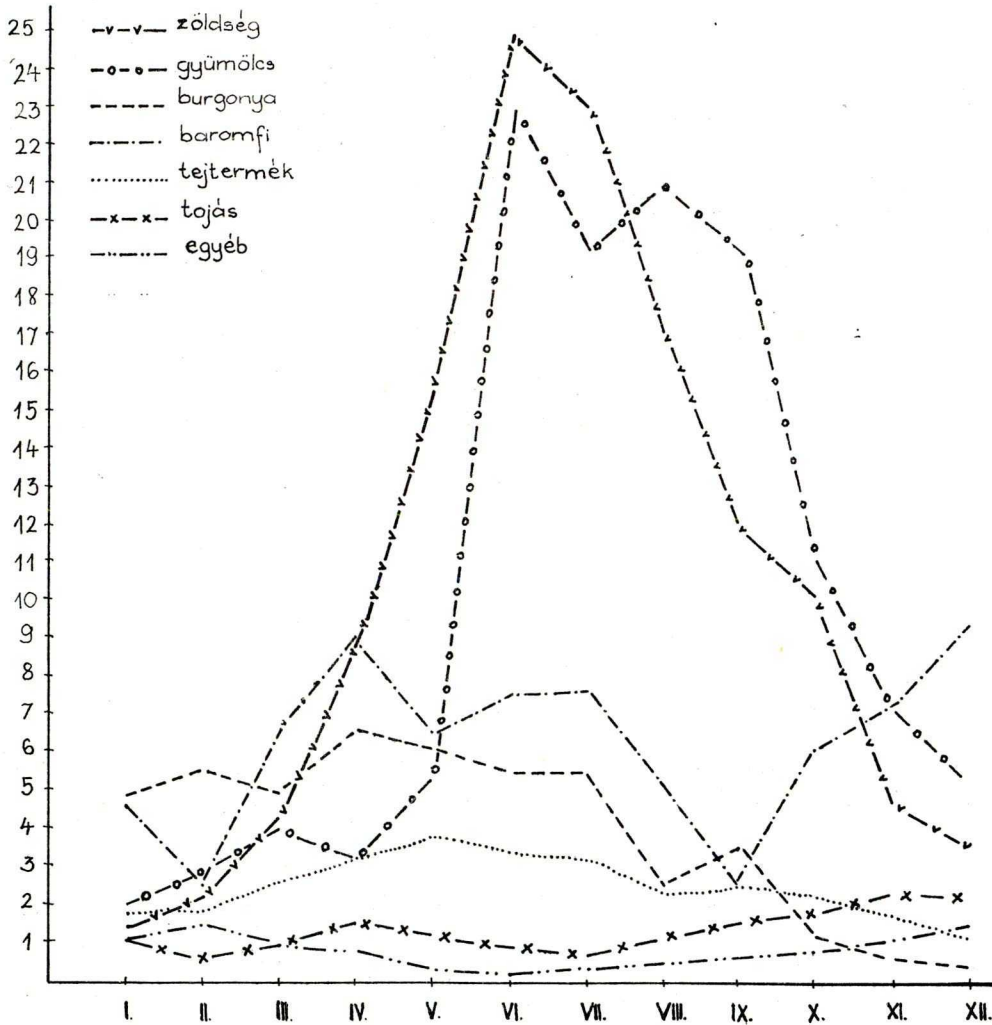
A burgonya felhozatala a körzeten kívüli területek, községek, valamint a termelőszövetkezetek változó mennyiségű szállítási lehetőségei miatt erősen rapszódikus képet mutat. Az élő baromfifélek súly és Ft. értékű részesedése a harmadik helyet foglalja el ugyan-csak egyenletlen áruszinttel. Ebben az árucsoportban az egyenletes magasszintű felhozatalt az év folyamán többször is fellépő fertőző betegségek nyomán elrendelt zárlatok gátolták.

Kecskeméti / napi / szabadpiaci nagyságrendjének, strukturájának megítéléséhez összehasonlítási alapot Dr. Pénzes István: Szeged napi piaci árufelhozatalának szerkezete c. tanulmánya nyújtott.

Az összehasonlításban a mennyiségi differenciák a két regionális központ eltérő nagyságrendjéből, a felmérés időszakának eltéréséből, valamint a kecskeméti agglomerációs öv hiányából fakadnak.

8. ábra.

A PIACI FELHOZATAL HAVI ALAKULÁSA ÁRUCSOPORTONKÉNT  
/ 1973-ban, Ft. értékben /



A két alföldi város szabadpiacának szerkezetbeli azonosságai is vannak, ezek a következők:

- Szeged és Kecskemét esetében is a hatalmas külterülettel függ össze a jelentős mértékű, az önellátásra utaló önfelhozatal nagysága, amely mindkét városnál 28-28 %.

- A belső körzet Kecskemét esetében 50 %-kal részesedik az összfelhozatalból, Szegednél csupán 37 %-kal, mivel itt az agglomerációs öv léte csökkenti a zóna mennyiségi mutatóját. Kecskemét egyébként ma is intenzívebb vonzáshatást gyakorol az egykor közigazgatásilag is hozzátartozó településekre.
- A külső körzet mindkét település esetében a legalacsonyabb %-os értékkel szerepel.
- A körzeten kívüli területek esetében Szegedet, mint kiemelt felsőfoku központot magasabb értékű árumennyiséggel keresik fel a környék települései / 22 %, illetve Kecskeméten 15 % /.
- A fő ellátóöv Szegeden 70 %-kal, Kecskeméten 78 %-kal részesedik az összfelhozatalból.

d./ Kecskemét szabadpiaci vonzásköréi

A felmérés adatai alapján a város szabadpiaci vonzáskörzeteit a 9. ábra és a 14. táblázat szemlélteti.

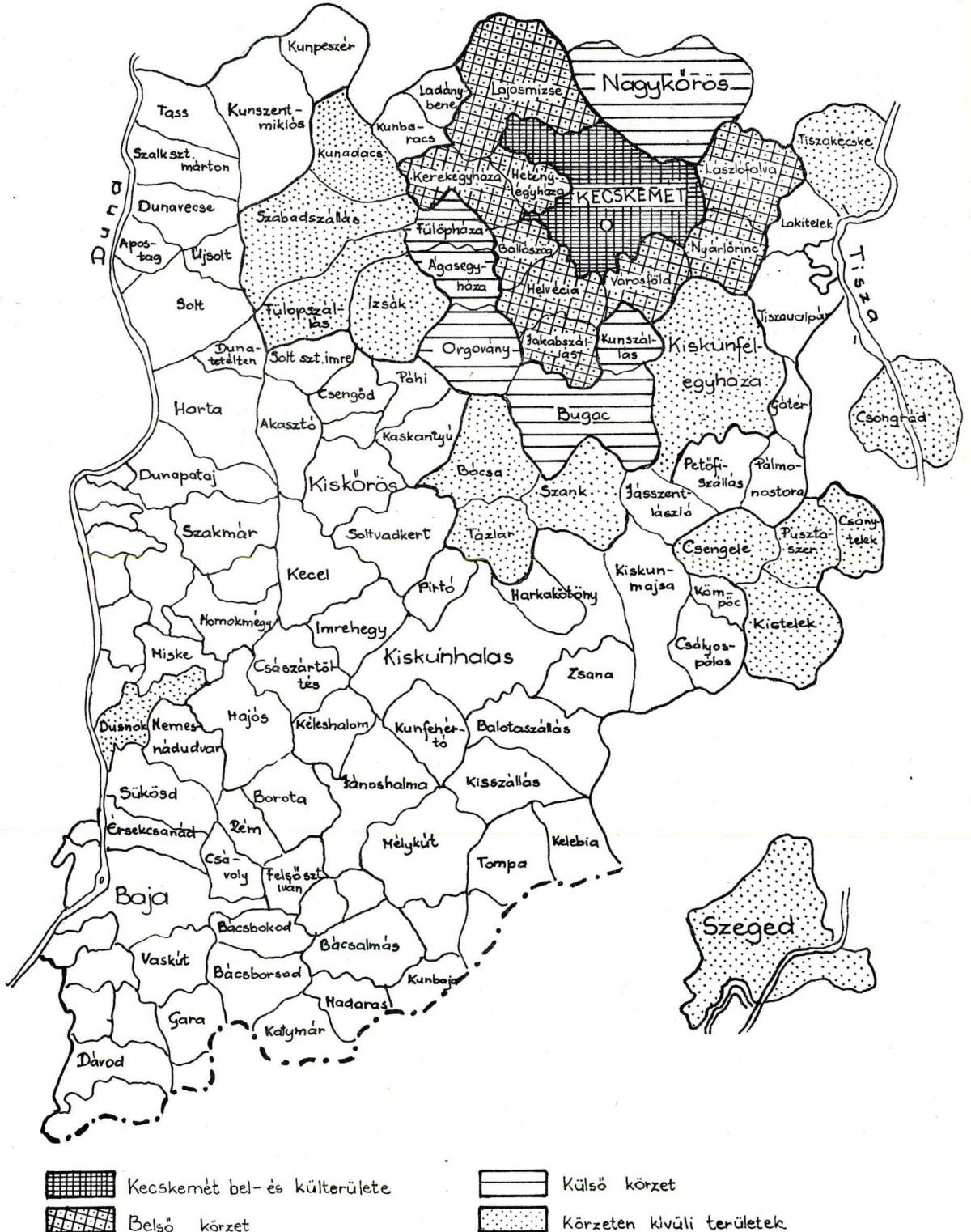
1./ A piactól való legkisebb távolság, a kedvező forgalmi viszonyok következtében a város önfelhozatalának magas színvonalát az összes piacozók 52 %-a biztosította. A saját felhozatal övezete: a zöldség, szőlő-gyümölcs, takarmány, virág öve.

2./ A belső övezet: a burgonya, gyümölcs, baromfi, tojás, tejtermék, takarmány öve. Ez a legjelentősebb, legkiegyensúlyozottabb zóna, élén a termelősövetkezetekkel. Az övezet községei az összfelhozatalból 2-8 %-kal, és a piacozók létszámából 34 %-kal részesedtek.

A belső körzet ellátó övezetébe tartozó községek: Lászlófalva, Városföld, Jakabszállás, Lajosmizse, Hetényegyháza, Helvécia, Ballószög, Nyárlőrinc, Kerekegyháza.

9. ábra

A kecskeméti szabadpiacok vonzáskörzetei (1974)



3./ A központtal lazább kapcsolatot tart a külső körzet, amely a tejtermék, baromfi, tojás, virág öve.

A körzet településeinek - Orgovány, Ágasegyháza, Fülöháza, Nagykőrös, Bugac, Kunszállás - az összfelhozatalból való részesedése általában 1 %-os. A lazább kapcsolatra utal még az áruszállítók 7 %-os aránya is.

4./ A körzeten kívüli terület az alkalomszerűen szereplő, 1 % alatti részesedésű településekkel - a virág, a tojás, a zöldség, a gyümölcs és a baromfi öve - azok képviselőjében 1-2 árussal.

E körzethez kapcsolódik a Kiskunfélegyháza és Kiskunmajsa belső körzetébe tartozó Szank, a Kiskőröshöz szorosabban kötődő Bócsa, Kiskunhalas szintén belső zónájába sorolható Tázlár, valamint Szegeden és Kecskeméten egyaránt áruval megjelenő Kistelek, Csanytelek, Csengele, Pusztaszer. Izsák és Fülöpszállás Kiskőrös felé, Kunadacs és Szabad- szállás pedig Kunszentmiklós felé képez átmenetet.

Kecskemét centrikus helyzeténél fogva míg D-en terjedelmes területeket fűz magához, É-ra Pest megyéből csupán Nagykőröst.

13.sz. táblázat

A PIACOZÓK MEGOSZLÁSA TELEPÜLÉSEK ÉS AZ IGÉNYBEVETT  
SZÁLLÍTÓESZKÖZÖK SZERINT

Sor- sz.	Körzet, felho- zatal helye:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
		táv. km.	vo- nat	t. gk.	sz. gk.	a. busz	lov. ko.	ker. pár	gya- log	kéz. k.	mo- tor	össz- szes
1.	<u>Kecskemét</u> <u>belterület:</u>	0-3	1	-	6	10	15	51	20	11	1	115
	<u>Kecskemét</u> <u>külterület:</u>											
2.	Máriahegy	-	-	-	-	3	3	2	-	-	-	8
3.	Budaihegy	-	-	-	-	2	1	12	1	2	-	18
4.	Vacsihegy	-	-	-	-	-	3	11	2	-	-	16
5.	Kőrösihegy	-	-	-	3	1	1	5	1	-	-	11
6.	Szolnokihegy	-	-	-	-	-	4	5	-	-	-	9
7.	Talfája	1	-	1	-	2	5	7	1	1	1	19
8.	Felsőszéktó	-	-	-	1	1	-	2	-	-	-	4
9.	Alsószéktó	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	3
10.	Belsőnyir	-	-	-	-	3	1	-	-	-	1	4
11.	Urihegy	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	3
12.	Szarkás	-	-	-	1	-	4	2	-	-	-	7
13.	Kadafalva	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	2
14.	Belsőballószög	1	-	-	-	1	-	2	-	-	1	5
15.	Törökfái	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2
16.	Kisfái	2	-	-	1	-	3	2	-	-	-	8
17.	Urrét	-	-	-	1	3	1	2	-	-	1	8
18.	Katonatelep	1	-	-	-	-	1	1	-	-	1	4
19.	Borbás	-	-	-	2	3	-	-	-	-	-	5
	Külterület összesen:	3-15	7	-	11	21	28	57	5	3	5	137
	<u>Kecskemét</u> <u>összesen:</u>		8	-	17	31	43	108	25	14	6	252
	<u>Belső</u> <u>körzet</u>											
20.	Lászlófalva	20	-	-	4	18	2	-	-	-	2	26
21.	Városföld	12	1	1	1	6	5	2	-	-	-	16
22.	Jakabszállás	19	4	1	5	3	-	-	-	-	-	13
23.	Lajosmizse	18	-	-	7	3	2	-	-	-	-	12
24.	Hetényegyháza	12	-	-	1	7	1	3	-	-	-	12
25.	Helvécia	8	2	-	2	5	3	1	-	-	1	14
26.	Ballószög	10	-	-	2	12	10	9	-	-	-	33
27.	Nyárlőrinc	16	7	-	4	2	-	-	-	-	-	13
28.	Kerekegyháza	21	1	-	2	5	1	-	-	-	1	10
29.	Magyar-Szov.	8	-	7	-	-	-	-	-	-	-	7
30.	Kossuth Tsz.	8	-	5	-	-	-	-	-	-	-	5
	Belső körzet összesen:	8-21	15	14	28	61	24	15	-	-	4	161

Sor- sz.	Körzet felho- zatal helye:	1 táv. km.	2 vo- nat	3 t. gk.	4 sz. gk.	5 a. busz	6 lov. ko.	7 ker pár	8 gya- log	9 kéz. ko.	10 mo- tor	11 öss- szes
<u>Külső körzet:</u>												
31.	Orgovány	26	3	-	2	-	-	-	-	-	-	5
32.	Bugac	28	-	-	4	1	-	-	-	-	-	5
33.	Ágasegyháza	22	-	-	1	1	1	-	-	-	1	4
34.	Kunszállás	16	2	-	3	1	-	-	-	-	-	6
35.	Fülöpháza	20	-	-	1	8	-	-	-	-	-	9
36.	Nagykörös	16	2	-	1	1	1	-	-	-	-	5
<u>Külsőkörzet összesen:</u>		16-30	7	-	12	12	2	-	-	-	1	34
<u>Körzeten kívüli</u>												
37.	Kiskunfélegyh.	25	3	-	1	-	-	-	-	-	-	4
38.	Bócsa	35	-	-	3	-	-	-	-	-	-	3
39.	Szank	45	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
40.	Tázlár	57	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
41.	Dunaharaszti	93	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
42.	Tiszakécske	38	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2
43.	Dusnok	116	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
44.	Izsák	30	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2
45.	Kunadacs	37	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
46.	Szabadszállás	45	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
47.	Fülöpszállás	42	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
48.	Szeged	86	1	1	1	-	-	-	-	-	-	3
49.	Csengele	46	1	-	4	-	-	-	-	-	-	5
50.	Csongrád	50	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
51.	Kistelek	55	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
52.	Pusztaszer	51	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
53.	Csánytelek	45	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
<u>Körzeten kívüli összesen:</u>		30-on felül	9	2	18	2	1	-	-	-	-	32
Mind összesen:			39	16	75	105	70	123	25	14	12	479



14. táblázat

A KECSKEMÉTI PIAC ÖSSZES ÁRUFELHOZATALÁBÓL AZ  
EGYES KÖZSEGEK %-OS RÉSZESÉDÉSE

Körzet, község	Ft. érték	Települések %-os része- sedése	Körzet %-os részesedése
Kecskemét	66.089	28,0	28
<u>Belső körzet</u>			
Lászlófalva	18.796	7,9	
Városföld	9.940	4,1	
Jakabszállás	5.375	2,2	
Lajosmizse	7.221	3,0	
Hetényegyháza	3.073	1,3	
Helvécia	4.045	1,7	50
Ballószög	8.166	3,4	
Nyárlőrinc	4.091	1,7	
Kerekegyháza	4.755	2,0	
Magyar-Szovjet B.Tsz.	43.745	18,3	
Kossuth Tsz.	10.495	4,4	
<u>Külső körzet</u>			
Orgovány	1.375	0,6	
Bugac	2.351	1,0	
Ágasegyháza	2.746	1,0	
Kunszállás	2.510	1,0	7
Fülöpháza	2.705	1,0	
Nagykőrös	5.918	2,4	
<u>Körzeten kívüli</u>			
Kiskunfélegyháza	1.940	0,8	
Bócsa	1.702	0,7	
Szank	980	0,4	
Tázlár	4.400	2,0	
Dunaharaszti	450	0,2	
Tiszakécske	5.680	2,4	15
Dusnok	1.800	0,7	
Izsák	438	0,2	
Kunadacs	420	0,2	
Szabadszállás	660	0,3	
Fülöpszállás	141	0,1	
Szeged	5.860	2,4	
Csongrád	300	0,1	
Kistelek	638	0,2	
Csengele	8.465	3,6	
Pusztaszer	1.196	0,5	
Csánytelek	500	0,2	
<b>Ö s s z e s e n</b>	<b>238.971</b>	<b>100,0</b>	<b>100</b>

B. Kecskemét oktatási-kulturális vonzása és idegenforgalma

1./ Az oktatási vonzás

a./ Főiskolai szintű oktatási intézmények vonzása

A nagy múltú, 600 éves Kecskemét nem büszkélkedhet régi hagyományokon alapuló felsőfoku képzést adó intézményekkel. Ilyen jellegű iskolái csupán az elmúlt évtizedben létesültek.

Az 1949-ben alapított Felsőfoku Mezőgazdasági Technikum főiskolai rangot 1973-ban kapott, és vált a Kertészeti Egyetem Kertészeti Főiskolai Karává. Az Óvónőképző Intézet 1959-ben nyitotta meg kapuit, a Tanítóképző Intézet örököséként. 1964 szeptemberében indult meg tradíció nélkül az oktatás a Felsőfoku Gépipari Technikumban, amely intézet csupán a közelmúltban 1969-ben lépett elő Gépipari és Automatizálási Műszaki Főiskolává.

A gyorsütemű kulturális és gazdasági fejlődés következtében mind a mezőgazdaságban, mind az iparban, mind pedig az oktatás területén az üzemek, vállalatok és az oktatási intézmények egyre magasabb szakmai követelménnyel és létszámbeli igényvel léptek fel a szakemberképzéssel szemben. Részben az igénynek a hatására, részben pedig a kezdeti nehézségek felszámolása után mintegy fél évtized alatt a három intézményben a nappali és a levelező oktatásban résztvettek száma megkétszereződött.

Jelenleg a Bács megyében képzett főiskolások 70 %-át a megyeszékhely adja.

A kecskeméti felsőfoku intézmények hatása túlterjed a megye határain, országos vonzást gyakorolnak.

Subjektív megítélésből fakadóan az egyetemeknél könnyebben elvégezhetőnek tartott, rövidebb képzési idejű / 3 év / főiskolákra szívesebben, viszonylag nagyobb számban jelentkeznek az utóbbi években a fiatalok. / 2-3 szoros a túljelentkezés Kecskeméten. / A főiskola elvégzésével nyitott a továbbtanulásuk előtt az ut, felvételi nélkül bejuthatnak a végzettségüknek megfelelő egyetemekre.

A legerősebb vonzást a Gépipari és Automatizálási Főiskola gyakorolja. A fő vonzerőt a gépipari automatizálási-, valamint a számítógépes ágazat adja. Ehhez járul, hogy szerszámszerkesztő és gyártó ágazat az országban csak Kecskeméten indult be a magyarországi műszaki felsőoktatásban.

Az óvónői pálya közkedvelt a fiatalok körében, amelyhez hozzájárul a rövid két éves képzési idő, az óvónőhiány miatti széleskörű munkahelyválasztási lehetőség, a pedagógus pályán levelező tagozaton való továbbtanulási lehetőség. Az Óvónőképző Intézetben jelenleg a nappali tagozatos hallgatóknak több mint kétszerese a levelező oktatásban részesülők száma.

Az új főiskolák kollégiumokkal rendelkeznek, ezért magas arányú a felvett hallgatók körében a diákokotthoni elhelyezési lehetőség.

Kecskemét felsőfoku oktatási intézményeiben az 1973/74-es tanévben 2.053 hallgató tanult. Az intézmények közül legnagyobb a Gépipari és Automatizálási Műszaki Főiskola, amely a hallgatók 48 %-ával rendelkezik. Az Óvónőképző Intézet 34 %-os részesedéssel a második helyen áll, a Kertészeti Főiskola pedig a sorrendben 18 %-kal a harmadik helyet foglalja el.

Az összhallgatói létszám tagozatonkénti megoszlását tekintve viszonylag magas - 36 % - a levelező hallgatók száma.

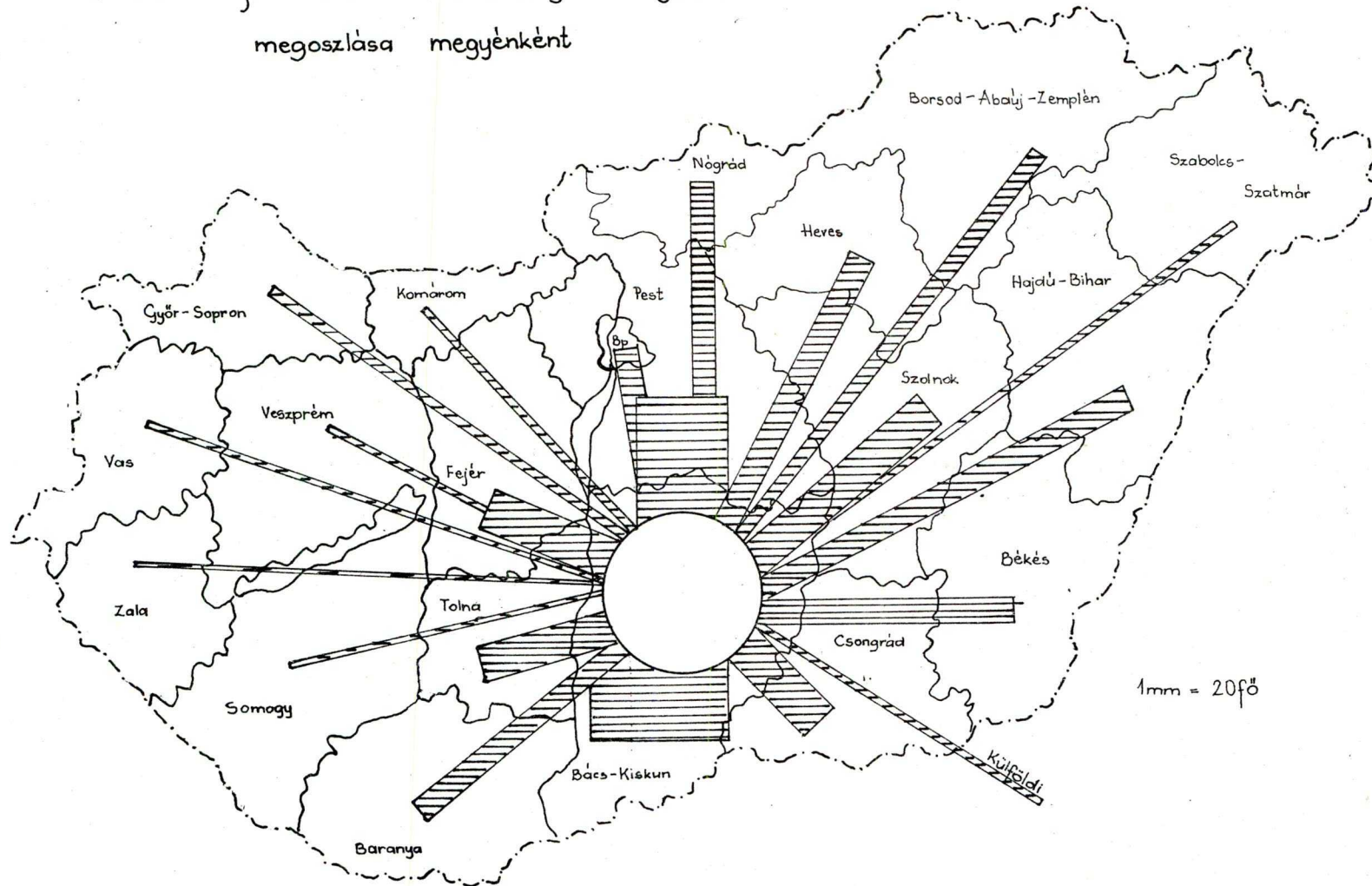
Az ország valamennyi megyéjéből tanulnak Kecskemét főiskoláin diákok, akiknek szám szerinti megoszlását területi bontásban a 10. ábra szemlélteti. Az ábrából kitűnik, hogy Tolna, Fejér, Pest, Szolnok és Csongrád megye a többi megyénél magasabb számban képviselteti magát a kecskeméti főiskolákon.

A hallgatók összlétszámának 40 %-a kerül ki ezekből a megyékből. / Bács megye részesedése pedig 25 % ./

A 11. ábra megyénként a hallgatók 10.000 lakosra jutó száma alapján számított fajlagos értékek szerint felvázolt vonzást gyűrűket mutatja be.

10. ábra

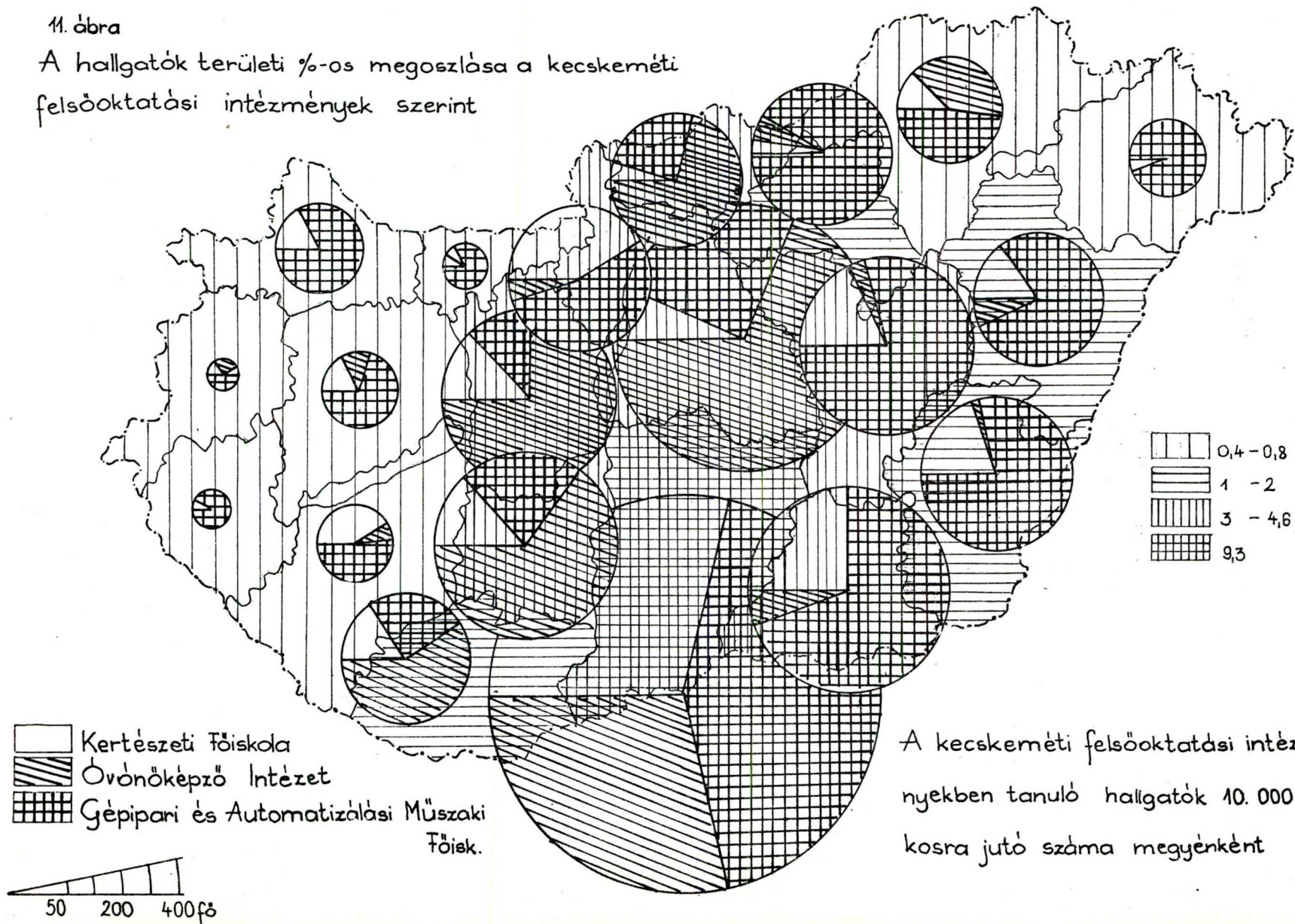
A kecskeméti felsőoktatási intézmények hallgatóinak  
megoszlása megyénként



1mm = 20 fő

11. ábra

A hallgatók területi %-os megoszlása a kecskeméti felsőoktatási intézmények szerint



A kecskeméti felsőoktatási intézményekben tanuló hallgatók 10.000 lakosra jutó száma megyénként

Az első gyűrűt a várost körülvevő megye képezi, amely a legnagyobb arányban, 25 %-kal részesedik a hallgatói összlétszámából.

A Bács-Kiskun megyét övező megyék - Tolna, Fejér, Pest, Nógrád, Szolnok és Csongrád - szinte összefüggő második gyűrűt alkotnak, közel azonos fajlagos értékkel, amelyből csupán Tolna megye emelkedik ki 4,6 -es értékkel. Ezekből a megyékből kerül ki a hallgatói teljes létszám 44 %-a.

A távolság növekedésével csökken a vonzás-intenzitás, így a hallgatói létszám 15 %-kal a mozaikszerű harmadik vonzástörűt Baranya, Heves, Hajdu, és Békés megye alkotja.

Az ország nyugati és keleti vidékeire, valamint a fővárosra csekély mértékű a vonzáshatás. A 8 megyéből és Budapestről mindössze 219-en tanulnak Kecskeméten, amely 15 %-nak felel meg. Kevés a külföldi diák is, mindössze a teljes létszám 1 %-a.

A 11. ábra a hallgatók területi megoszlását is feltünteti az intézmények szerint. A legmagasabb létszámot adó szomszédos megyékben eltérő arányban mindhárom intézmény képviselve van.

Tolna, Fejér, Pest, valamint Nógrád megyéből az Óvónőképző részesedési aránya a legmagasabb, mivel a terület a nevezett intézmény beiskolázási körzetéhez tartozik. A többi megyében a Műszaki Főiskola részesedési aránya a legmagasabb. Legalacsonyabb a részesedési aránya a Kertészeti Főiskolának, az Óvónőképző Intézetben pedig Győr-Sopron, Zala, Komárom és Szabolcs megyéből nincs diák.

A kecskeméti főiskolákon végző hallgatóknak két-háromszor annyi álláshelyet kínálnak, mint a létszámuk.

**b./ A középfoku oktatási intézmények vonzása:**

Az 1973/74-es tanévben Kecskemét oktatási szerepkörének behatárolásához a város valamennyi / 12 / középfoku iskolájára kiterjedő felmérést végeztem. E felmérés összesen: 8.125 nappali, levelező és esti oktatásban részesülő tanulót érintett.

E tanulói létszámnak 58,9 %-a kecskeméti, 34,6 %-a Bács megyei és mindössze 6,5 %-a más megyei állandó lakos. A középiskolás diáklétszám ilyen arányu megoszlásából következően a területi vonzást illetően az intézményeket három csoportba lehet sorolni:

- I. Kis vonzásterületű oktatási intézmények / 4 általános tantervű gimnázium /.
- II. Közepes vonzásterületű oktatási intézmények / 4 szakmunkásképző intézet, 2 szakközépiskola /.
- III. Nagy vonzásterületű oktatási intézmények / 1 egyházi gimnázium és szakközépiskola /.

E csoportosításnak megfelelően mutatja be a tanulók létszámát és területi bontását az alábbi táblázat.

15. táblázat

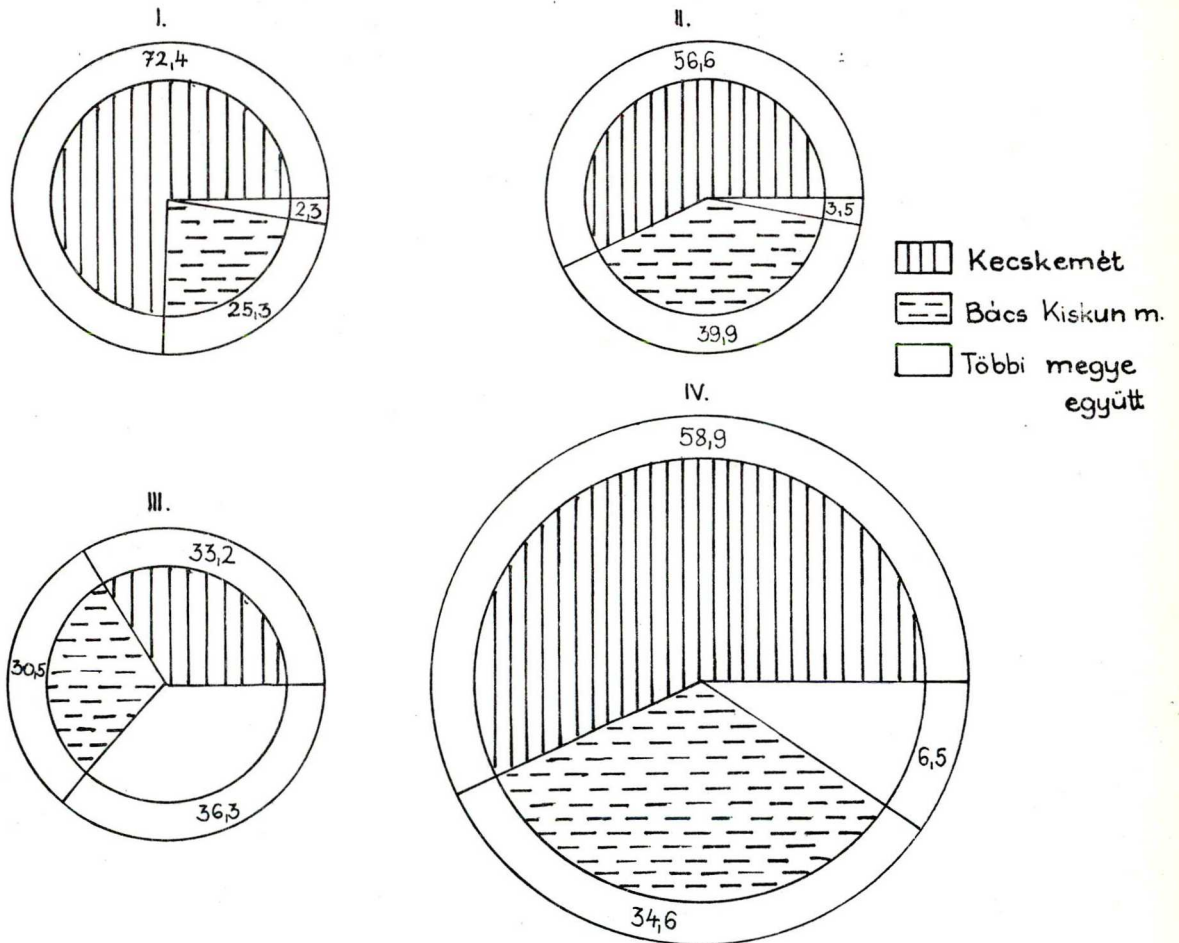
**A KECSKEMÉTEN TANULÓK MEGOSZLÁSA INTÉZMÉNY-CSOPORTOK SZERINT**

Megnevezés	Kis vonzá- su oktatá- si intéz- mények	Közepes vonzásu oktatási intézm.	Nagy vonzá- su oktatási intézmények	Együtt
Összes tanulók száma	2.371	4.997	757	8.125
Kecskemét	1.718	2.821	251	4.790
Százalék	72,4	56,6	33,2	58,9
Bács-megye	601	1.986	231	2.818
Százalék	25,3	39,9	30,5	34,6
Kecskemét + Bács-megye együtt	2.319	4.807	482	7.608
Százalék	97,7	96,5	63,6	95,5
Többi megye egy.	52	190	275	517
Százalék	2,3	3,5	36,4	6,5

Az I. csoport vonzása elsősorban Kecskemétre és közvetlen környékére korlátozódik. A II. csoport vonatkozásában a megyeszékhely közvetlen környékére gyakorolt vonzáshatás mellett már jelentős mértékű - 40 %-os arányú - az egész Bács-megye részesedése. A III. csoport vonzása bár túlterjed a megye határain, mégsem minősíthető országos vonzásúnak, mivel a más megyei tanulók száma az összlétszámhoz viszonyítva igen alacsony. /12. ábra./

12. ábra.

KECSKEMÉT VIZSGÁLT OKTATÁSI INTÉZMÉNYEINEK TERÜLETI  
VONZÁSA A TANULÓLÉTSZÁM %-BAN. / 1974 /



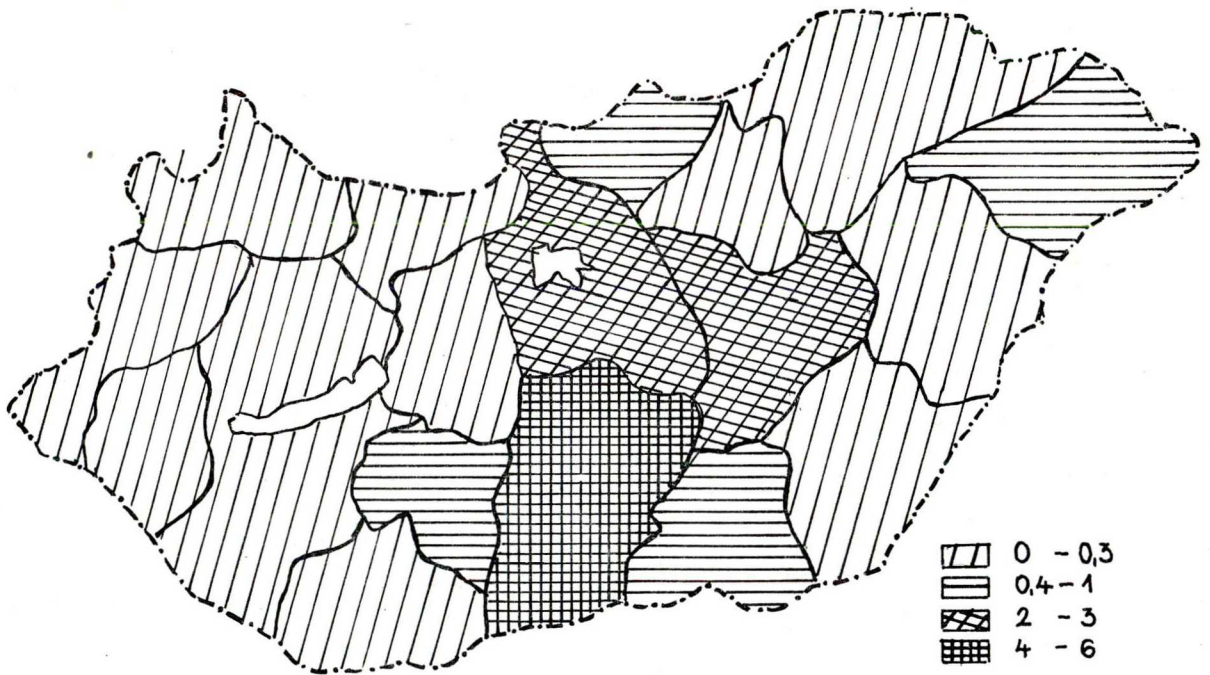
I = iskolák kis vonzáskörzettel, II = iskolák közepes vonzáskörzettel, III = iskolák nagy vonzáskörzettel, IV = együtt



Kecskemét középfoku oktatási intézményeiben tanuló diákok állandó lakhelye szerinti megye 10.000 lakosára vonatkoztatott értéke alapján megállapítható, hogy a városhoz Bács-megyén kívül Pest- és Szolnok-megye kapcsolódik legintenzívebben. Tolna-, Csongrád-, Nógrád- és Szabolcs megye kapcsolódása jóval lazább, a többi megyéé pedig esetlegesnek minősíthető.  
/ 13. ábra./

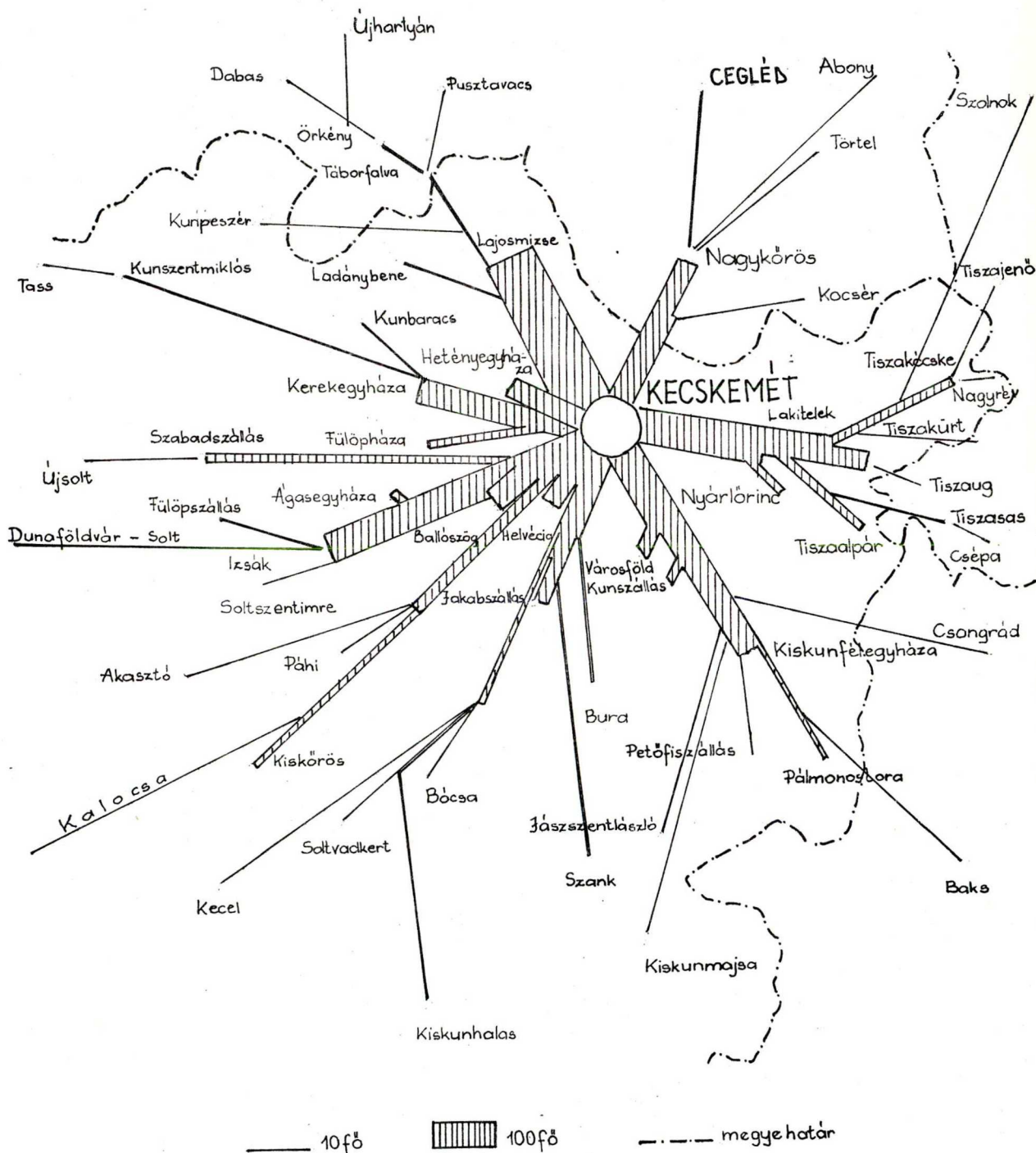
13. ábra.

A KECSKEMÉTI KÖZÉPFOKU OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK  
TANULÓINAK 10.000 LAKOSRA JUTÓ SZÁMA MEGYÉNKÉNT



Érdekes képet mutat a rendszeresen bejáró tanulók területi megoszlása / 14. ábra./ A bejáró diákok száma 2.084, az összes tanulói létszám 25,6 %-át jelentik, a Kecskeméten kívüli létszámnak pedig a 62,4 %-át adják.

14. ábra  
Kecskemét középfokú oktatási intézményeibe bejáró  
tanulók száma (1973)



A kecskeméti tanuló létszámnak 1,3 %-a / 65 fő / a várost övező külterületről, a tanyavilágból keresi fel nap mint nap az oktatási intézményeket.

A bejáró tanulók kétharmada 66 % / 1.377 fő / a közeli községekben, a belső körzetből ingázik. A szomszédos városokból, Nagykőrösről és Kiskunfélegyházáról 274 fő a bejárók száma, amely 13 %-ot tesz ki. A távolabbi települések 21 %-kal részesednek-442 fővel-az összbejáró létszámból. A bejáró tanulók nagyobb része a közlekedési eszközök közül az autóbust veszi igénybe.

A középfoku oktatási intézmények területi vonzását tekintve / 15. ábra / megállapítható, hogy Kecskemét vizsgált oktatási intézményeinek vonzása elsődlegesen a megye területét öleli fel, annak határain csak kis mértékben terjed túl.

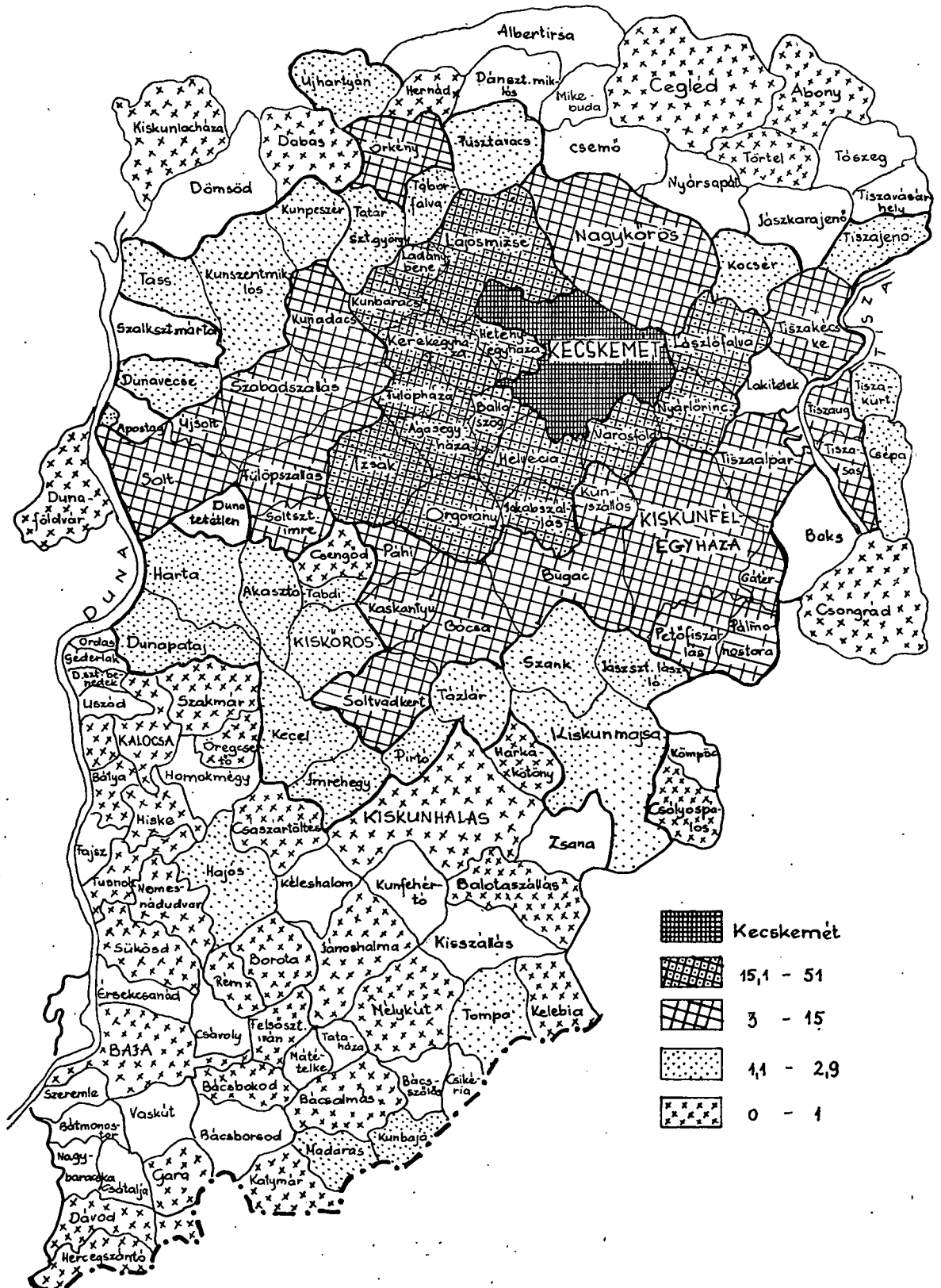
A megyeszékhely excentrikus fekvéséből következően a vonzásgyűrűk északi irányban nem zárulnak.

A belső / hegemon / vonzásterület zárt egységet alkotva, a kecskeméti járásba tartozó 16 települést foglal magába.

A közbülső öv már tágabb, hosszabban elnyúló zónáját 14 Bács-, 1 Pest- és 2 Szolnok megyei község, valamint Nagykőrös és Kiskunfélegyháza városok alkotják. A külső öv 6 Pest-, 2 Szolnok és 20 Bács-megyei településsel mozaikszerűen kapcsolódik az előbbihez. A körzeten kívüli periférikus terület 36 Bács-megyei, 193 más megyék településére terjed ki.

15. ábra

Kecskemét közepfokú oktatási intézményeiben tanulók  
1000 lakosra jutó száma településenként (1974)



2./ Kecskemét kulturális szerepkörének néhány adata

Kecskemét kulturális szerepkörének egyik komponense az oktatási vonzasköre kedvező képet nyújt a városról. E szerint a megyeszékhely a Duna-Tisza köze művelődésügyi centruma. A kulturális szerepkör egyéb tényezőinek a vizsgálata az azonos szintű, felsőfoku központok kulturális adatainak összevetése nyomán már kedvezőtlenebbé válik a városról alkotott kép. / 16.sz. táblázat./

16. táblázat

FELSŐFOKU KÖZPONTOK NÉHÁNY KULTURÁLIS ADATA

/ 1973 /

Megnevezés	Békés- csaba	Kapos- vár	Kecske- mét	Nyiregy- háza	Székes- fehér- vár	Szol- nok	Szom- bat- hely
Rádió előfizetők száma /1000-ben/	16,2	15,9	17,3	17,0	20,5	18,9	17,0
1000 lakosra jut	269	241	201	200	231	275	236
Tv. előfizetők száma /1000-ben/	13,5	14,5	15,6	16,7	19,9	16,5	16,7
1000 lakosra jut	224	219	181	197	225	241	231
Színházlátogatók száma /1000-ben/	52,6	95,2	116,8	72,9	91,0	101,5	48,5
1000 lakosra jut	878	1451	1361	873	1047	1487	679
Muzeumi látogatók száma /1000-ben/	48,7	30,3	30,5	11,9	175,5	91,4	254,0
1000 lakosra jut	813	463	356	145	2028	1339	3556

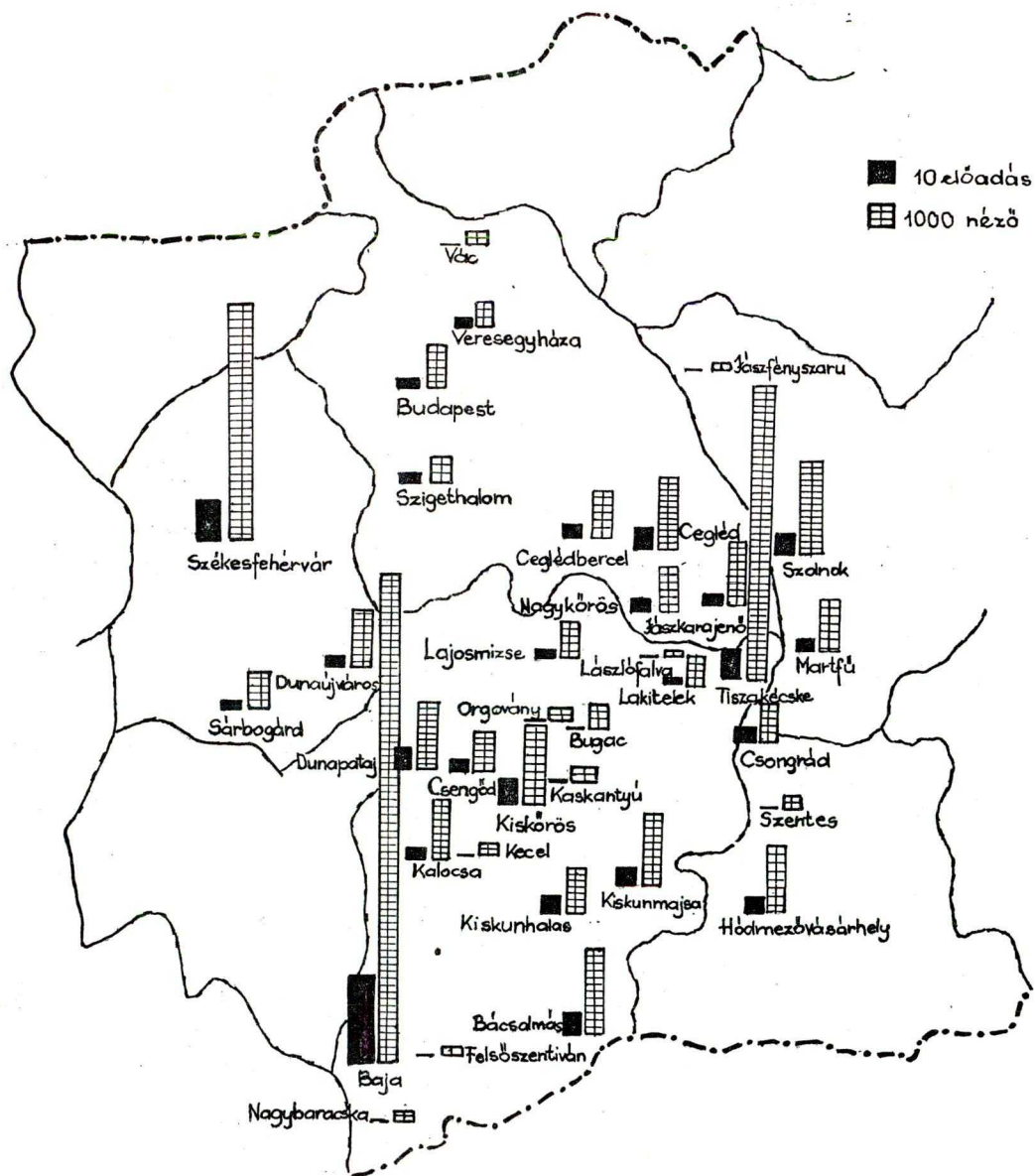
Nagymértékű fejlődés következett be az elmúlt 15 év alatt, számottevően növekedett a rádió és televízió előfizetők száma, amely megelőzte a város népességgyarapodásának ütemét. Ennek ellenére jelenleg az összehasonlításban szereplő városok között a fajlagos mutatók az utolsók közé sorolják Kecskemétet.

A hátrányos pozícióban közrejátszik többek között az a tény is, hogy a város hatalmas terjedelmű, ma kevésbé villamosított külterületén él a lakónépesség kb. 15 %-a.

Kedvezőbb a kép, ha a színházlátogatások számát vetjük össze a városokban, mivel ez a szám Kecskeméten a legmagasabb. A vidéki városok között az 5. / a fajlagos mutató szerint a 4. / helyet foglalja el Szeged, Miskolc, Debrecen és Pécs után.

16. ábra.

A KECSKEMÉTI KATONA JÓZSEF SZÍNHÁZ TÁJELŐADÁSAI



Kiemelkedő kulturális jelentősége van a Kecskeméti Katona József Színháznak nemcsak a város, hanem a megye életében is. A színház évenként átlag 440 előadást tart, amelyből csaknem 200-at tájon, a megye városaiban, községeiben. Szívesen látott vendég emellett a megye határain kívül is. A színház 1973-ban 181 tájelőadást 32 településben 75.000 néző előtt tartotta meg. / 16. ábra./

A tájelőadások megoszlása a következő volt: 50-50 előadás a Bács-Kiskun megye városaiban és községeiben 25.000 illetve 18 ezer összlátogatószám előtt, a megyén kívüli területeken tartott 81 előadásnak pedig 32.000 nézője volt.

A 70 éves multra visszatekintő színházban sem az előadások, sem a látogatók száma nem csökkent a megelőző évek bármelyikében.

### 3./ Kecskemét idegenforgalma

Kecskemét szerényebb idegenforgalmi vonzerővel rendelkezik, mint más, nagyobb alföldi centrumok ; Szeged vagy Debrecen. Idegenforgalmi nevezetességei sajátos alföldi jellegéből, történelmi multjából, kulturális szerepköréből fakadnak.

Idegenforgalmának forrásai:

- A Duna-Tisza közének középpontjában fekvő fontos közlekedési csomópont,
- A város 86 km-re fekszik Budapeستől, területén áthalad az E 5-ös transzkontinentális főútvonal.
- A város természetföldrajzi, történelmi és kulturális nevezetességei.
- Kecskemét a Kiskunsági Nemzeti Park székhelye.

Az E 5-ös ut átkelő szakaszán kb. évi 2 millió turista utazik át. Kecskemétre mintegy 150 ezer belföldi és kb. 50 ezer külföldi látogat évente.

Az E 5-ös tranzitforgalma mellett jelentős az a belföldi turistaforgalom, amely a Dél- Alföld városaiból -Szeged, Békéscsaba, Baja - a fővárosba, a Duna-kanyarba, vagy a Dunántulra viszi a kirándulók ezreit Kecskeméten keresztül.

A történelmi városrag, a XVII-XVIII. századból származó műemlékek, a sajátos szerkezetű, habitusu városközpont megállásra készíti a turistákat. Az előzőekben említett látnivalók egyaránt vonzzák a belföldi és külföldi látogatókat. Szervezett látogatások keretében zömmel csak diákcsoportok érkeznek a városba.

Az alföldi méretekben nagyobb arányu idegenforgalomra csak a megfelelő szállodai ellátottság mellett kerülhetett sor. A mellékelt 17. táblázat szerint is 1963-tól kezdve, az Aranyhomok Szálloda felépülését követően ugrásszerűen emelkedett a vendégforgalom. Attól kezdve azonban lassu mértékű az emelkedés, amelynek a szállodai férőhelyhiány szab gátat. Az összes vendégek számán belül azonban változás következett be, mivel a külföldi vendégek száma 10 év alatt a háromszorosára növekedett. Az összes vendégéjszakáknak pedig éppen a fele a külföldiek által igénybe vett. A fajlagos mutatók azonban arról tanuskodnak, hogy mind a belföldi, mind a külföldi vendégek tranzit jelleggel veszik igénybe a szálloda szolgáltatásait.

A szálláshiány - a 204 férőhelyes szálloda, a 300 férőhelyet biztosító fizetővendég-szolgálat, valamint a csak főszezonban korlátozott időtartamra igénybe vehető kollégiumi férőhelyek - az idegemforgalom profilját meghatározza, ezért tranzit jellegű az a városban.

Az utazási irodák, de az egyéni turisták is zömmel egy napos programokat szerveznek Kecskemétre, hogy szállást ne kelljen igénybe venni. A külföldi vendégek számának emelkedésében nemcsak Kecskemét vonzerejének van szerepe, hanem a várostól 30 km-re levő bugaci homokpuszta tájképi szépségének is.



A két világháború között Ny-Európában a bugaci pusztá iránt nagy reklámmal kialakított érdeklődést ismét felkeltette a Városi Idegenforgalmi Hivatal. A védett alföldi táj eredeti arculatának bemutatása mellett a folklór felé irányította a figyelmet. Bugac pusztát jelenleg évenként, főleg Ny-Európából, 85 %-ban a német nyelvterületekről érkező 12-15 ezer turista keresi fel. A szervezett idegenforgalomban ezt a számot sem Debrecen a Hortobágygal, sem Szeged a szabadtéri játékokkal nem múlja felül.

17. táblázat

SZÁLLODAI ELLÁTOTTSÁG, VENDÉGFORGALOM

É V	A férő- helyek	Az összes vendégek	Ebből külföl- diek	Az összes vendég- éjszakák	Ebből: külföl- diek	1 ven- désre jutó vendég- éjszaka	1 kül- földi vendég- re jutó v.éjsz.
	S z á m a						
1960	82	12.669	122	24.832	303	1,9	2,4
1961	84	10.393	173	24.929	677	2,3	3,9
1962	81	9.316	268	24.251	923	2,6	3,4
1963	174	25.016	4.302	41.820	6.352	1,6	1,4
1964	183	26.220	5.270	44.238	8.206	1,6	1,5
1965	183	27.053	8.959	44.974	11.608	1,6	1,3
1966	187	28.591	9.464	47.192	14.318	1,6	1,5
1967	201	26.684	8.517	45.578	12.836	1,7	1,5
1968	204	29.486	8.602	44.719	11.632	1,5	1,3
1969	204	30.764	12.512	45.828	16.084	1,4	1,2
1970	204	29.635	13.503	49.842	19.450	1,6	1,4
1971	204	29.091	12.235	42.440	17.024	1,4	1,4
1972	204	28.854	12.333	44.660	20.148	1,5	1,6

Fontos szerepe van a város idegenforgalmában a két évenként megrendezésre kerülő Szüreti Napoknak, a Kodály szemináriumnak, Népzenei Találkozóknak. Eddig is tömegesen keresték fel az év minden szakában Európából, de a tengeren túliak is a város zenei-

énekműszertani " fellegvárát ", a Kodály Zoltán Ének- Zenei Általános és Középiskolát. Hasonló szerepkört tölt be az 1975-ben átadott Kodály Intézet is.

Jelentős tömegeket vonz a városba a fedett uszodában, a sportcsarnokban és a 16 ezres nézőszámot befogadó stadionban megrendezésre kerülő hazai és nemzetközi sportversenyek is.

Az idegenforgalom továbbfejlődésének lehetőségét csak a szállodai kapacitás bővítésével, új modern szálló felépítésével lehet megteremteni.

## C./ Kecskemét egészségügyi intézményeinek vonzása

### a./ A Kecskeméti Megyei Kórház vonzásköre

Bács-Kiskun megye egészségügyi ellátását 1973-ban 6 kórház 868 orvossal, 3.077 kórházi ágygal, 206 orvosi körzet, valamint 6 rendelőintézet végezte.

A kórházak topográfiai elhelyezkedése kedvezőnek mondható. Kedvezőtlenebb helyzetben csupán a megye ÉNY-i tája van, ahonnan viszonylag hosszabb idő alatt érhetők el az egészségügyi intézmények.

A megye lakóinak egészségügyi ellátása a számottevő fejlődés ellenére sem megfelelő. A főbb egészségügyi mutatók általában az országos szintnél gyengébbek, az azonos földrajzi környezetben levő megyék között is kedvezőtlen helyet foglal el Bács-Kiskun megye.

A megyeszékhelyé pedig a megyei átlagnál is hátrányosabb képet mutat. Kecskeméten az egy körzeti orvosra jutó lakosok-, a 10.000 lakosra jutó kórházi ápoltak száma magasabb az országos és a megyei átlagnál, ugyanakkor alacsonyabb a 10.000 lakosra jutó kórházi ágyak-, a 100 kórházi ágyra jutó orvosok száma és a kórházi ápolás tartama.

A Kecskeméti Megyei Kórház nagyságát tekintve - az ágyszámok /872/ alapján - a második helyen áll a bajai mögött a megyében.

Az 1973-ban kezelt fekvőbetegekről kiállított kartonok adatainak felméréséből megállapítható a kórház vonzáskörzete. 1973-ban a kórházban összesen 29.146 fekvőbeteget kezeltek. Közülük a kecskeméti betegek száma 14.444 fő, azaz az összes beteg 49,7 %-a, a vidéki beteglétszám pedig 14.776 fő, az összes ápoltak 50,3 %-a volt. A vidéki létszámból 13.776 fő, azaz 47,3 % Bács-Kiskun megyei és mindössze 896 fő, a betegek 3 %-a volt más megyei illetőségű

A Bács-Kiskun megyei betegek területi megoszlása a következő:

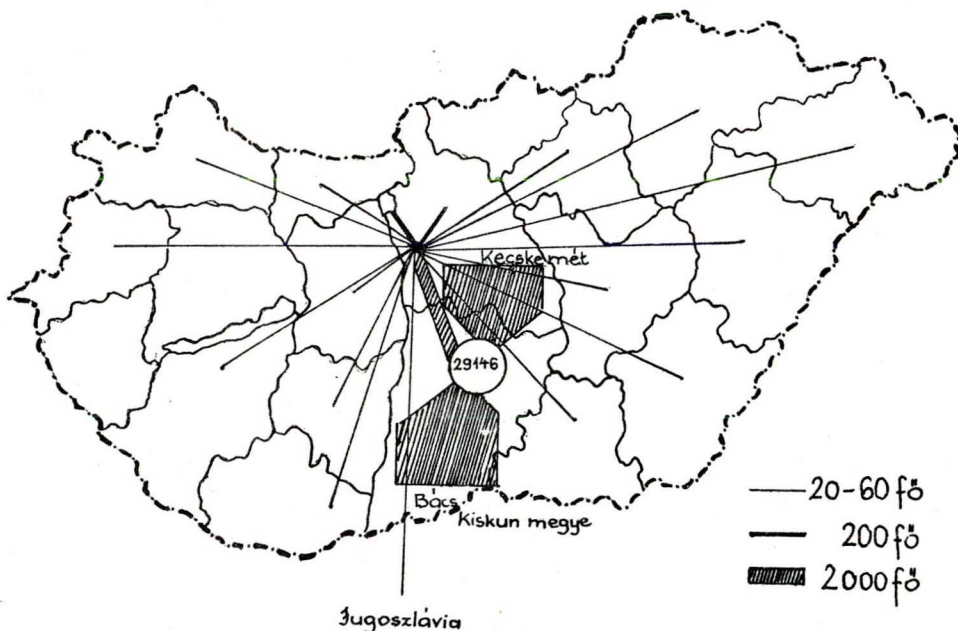
- a kecskeméti járásból 11.268 fő, 81,9 %,
- a megye más területeiről 2.098 fő, 15,2 %, ezen belül  
a megye városaiból 410 fő, 2,9 %.

Már ezek az adatok is bizonyítják, hogy a Megyei Kórház elsőrendű ellátó területe Kecskemét és Bács-Kiskun megye, az ország többi megyéjére gyakorolt vonzása jelentéktelen.

/ 17. - 18. ábra./

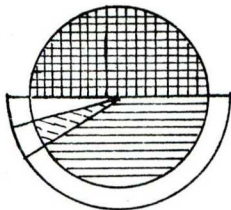
17. ábra

A MEGYEI KÓRHÁZBAN 1973-BAN ÁPOLT FEKVŐ BETEGEK  
TERÜLETI MEGOSZLÁSA

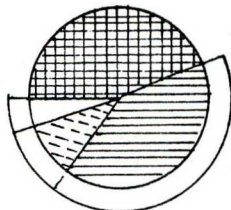


A diagramok szemléletesen igazolják azt is, hogy a kórház Bács-Kiskun megyében elsősorban Kecskemét és annak közvetlen környéke, a Kecskeméti járás egészségügyi ellátását szolgálja. A kórházi osztályoknál feltüntetett ágyszám, valamint az osztályok által ellátott terület összalakosság számának összevetéséből következik, hogy nem elegendő a férőhely. Ebből fakad a túlszűkölttség.

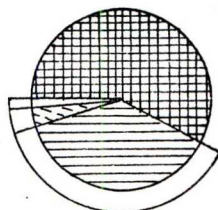
BELGYÓGYÁSZAT  
173 171.674



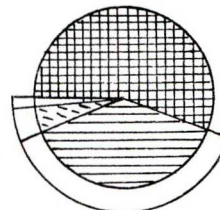
SEBÉSZET  
117 227.409



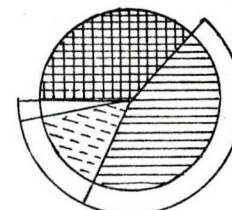
SZÜLÉSZET  
212 171.667



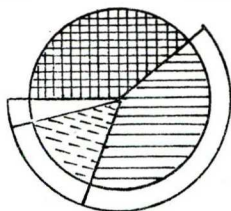
GYERMEK  
90 171.674



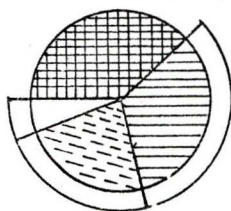
FÜL-ORR-GÉGÉSZET  
20 171.674



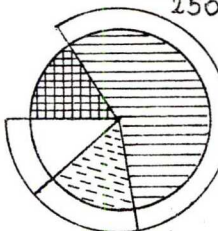
BŐR-ÉS NEMIBETEG  
50 252.563



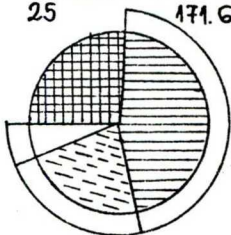
UROLOGIA  
37 250.335



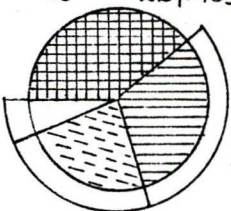
EGYÉB  
250.000



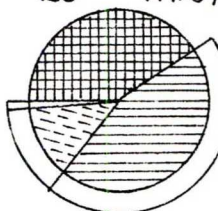
FERTŐZŐ  
25 171.674



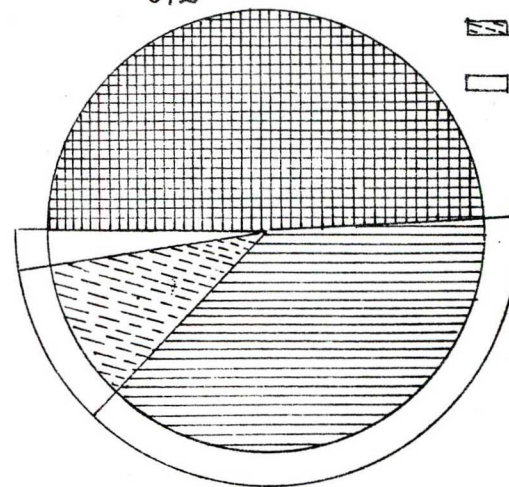
IDEGGYÓGYÁSZAT  
45 227.409







TÜDŐGYÓGYÁSZAT  
103 171.674



EGYÜTT  
872



-  Kecskemét város
-  Kecskeméti járás
-  Bács-Kiskun megye többi része
-  Többi megye

A kecskeméti Megyei Kórházban ápolott betegek megoszlása osztályonként és lakóhely szerint (az osztályok ágyszáma és vonzásterülete lakónépességével).

Az osztályok többségének azonos - 170 ezret meghaladó - az ellátó, illetve felvevő körzete. Ez alól kivétel a 230 ezer fős lakónépességű területet ellátó sebészet és ideggyógyászat, és az ennél is több, 250 ezren felüli létszámot vonzó bőrgyógyászat és urológia.

A kórház betegforgalmának 75 %-át három osztály a szülészeti- nőgyógyászat, a sebészet és a belgyógyászat bonyolítja le. A három osztályon belül is a szülészeti részesedési aránya - 36,1 % - a legmagasabb, amelyet a lajosmizsei szülőotthon és a szabadszállási kihelyezett osztály nem képes tehermentesíteni. / 19. ábra./

A betegforgalom osztályonkénti eltérése nemcsak a különböző betegségek sajátosságaiból, gyakoriságából fakad, hanem közrejátszanak ebben más tényezők is. Amennyiben a közeli megyei város kórháza nem rendelkezik azonos szintű osztállyal, vagy a helyi igényeihez képest igen alacsony a felvételi lehetősége, akkor a betegeit Kecskemétre irányítja.

Jelenleg a kórház ágylétszáma a vonzáskörzet ellátásához nem elegendő. A kórházi ágyszámhoz képest összességében aránytalanul magas az elbocsátott betegek száma. Az ápolás átlagos tartama - 1973-ban 10,5 nap - az országos és a megyei átlag alatt van, de kedvezőtlenebb mint a megye többi kórházának adata. / 18.sz. táblázat/.

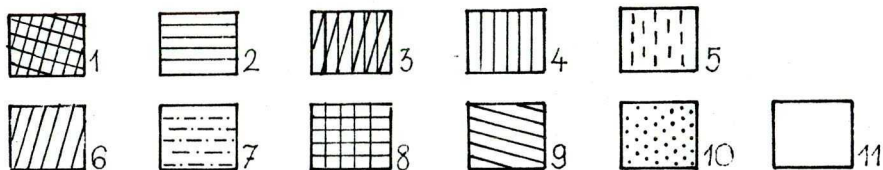
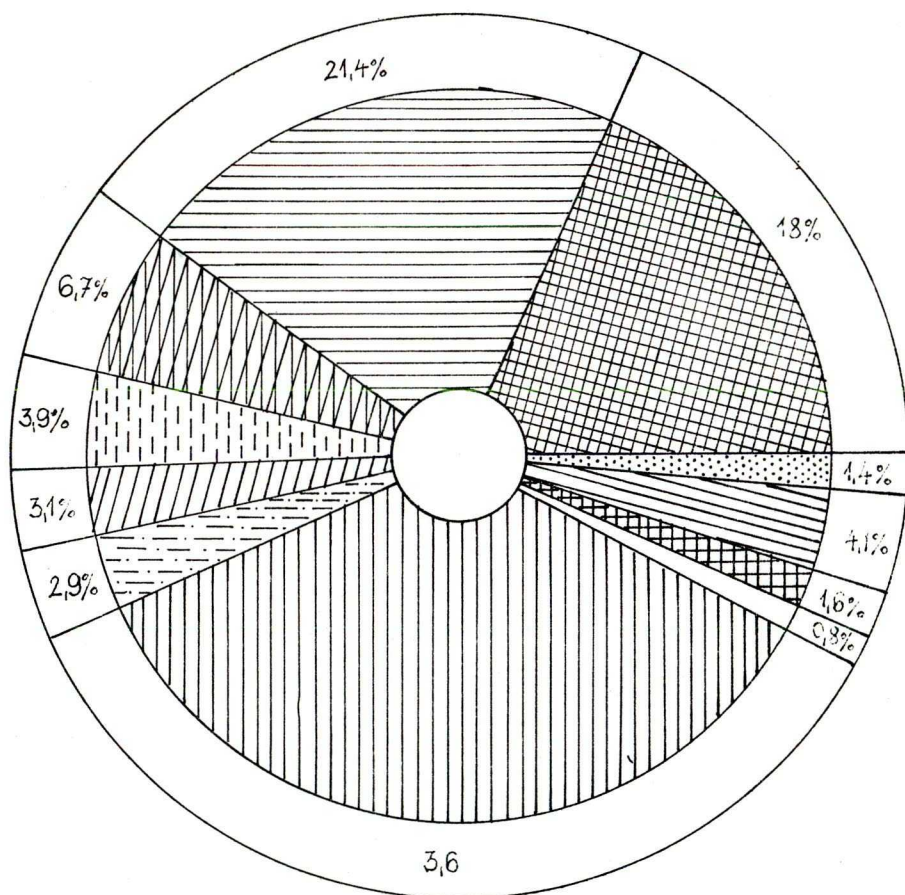
A tulzsufoltság következménye, hogy az itt dolgozó orvosok gyógyító tevékenységüket igen nehéz feltételek mellett kénytelenek végezni. A kórházak közötti magasabb kecskeméti halálozási arány okainak is egyik komponense a tulzsufoltság.

A belgyógyászat és az ideggyógyászat szintén férőhely hiánnyal küszködik. Mindezekre való tekintettel indokolt Kecskeméten egy új egészségügyi intézmény létesítése, amelyet a tervek szerint 1980-ra adnak át a rendeltetésének.

19. ábra.

A KECSKEMÉTI MEGYEI KÓRHÁZ FEKVŐBETEGEINEK SZÁMA  
OSZTÁLYONKÉNT 1973- BAN

1 = belgyógyászat, 2 = sebészet, 3 = szülészeti, nőgyógyászat,  
4 = gyermekgyógyászat, 5 = fül-orr-gégészeti, 6 = bőr- és nemibeteg,  
7 = urológia, 8 = fertőző, 9 = ideggyógyászat, 10 = bőrgyógyászat, 11 = egyéb.



18. sz. táblázat

A MEGYE KÓRHÁZAINAK FONTOSABB ADATAI

Intézetek	Az ágyak	Az elbocsá- tott beteg	Az ápolási napok	Az ápolás átlagos időtarta- ma	Az ágy kihasz- nálási %-a	A halá- lozási arány- szám %
	s z á m a					
Baja	882	19.136	291	15,2	91	2,7
Kalocsa	629	11.344	205	18,1	89	2,7
Kecskemét	872	29.140	305	10,5	96	2,9
Kiskunfé- legyháza	302	9.242	101	10,9	91	2,8
Kiskunhalas	350	12.880	125	9,7	98	2,2
Összesen:	3035	81.742	1.027	12,6	93	2,7

Az egyéb, kiegészítő osztályoknak nevezhető osztályok ; a Kórbon-  
tan, a Laboratórium, Röntgen, Endoscopia, EEG., stb., amelyek  
bár külön ágyszámmal nem rendelkeznek, de szakvizsgálatuk folytán  
a legszélesebb vonzaskörzettel bírnak.

A kórház vonzasköreinek elhatárolására az ápoltak adatait községi  
szinten is megvizsgáltam. Az 1000 lakosra jutó Kecskeméten kezelt  
betegek száma alapján 5 vonzástörvénnyel lehetett elkülöníteni.

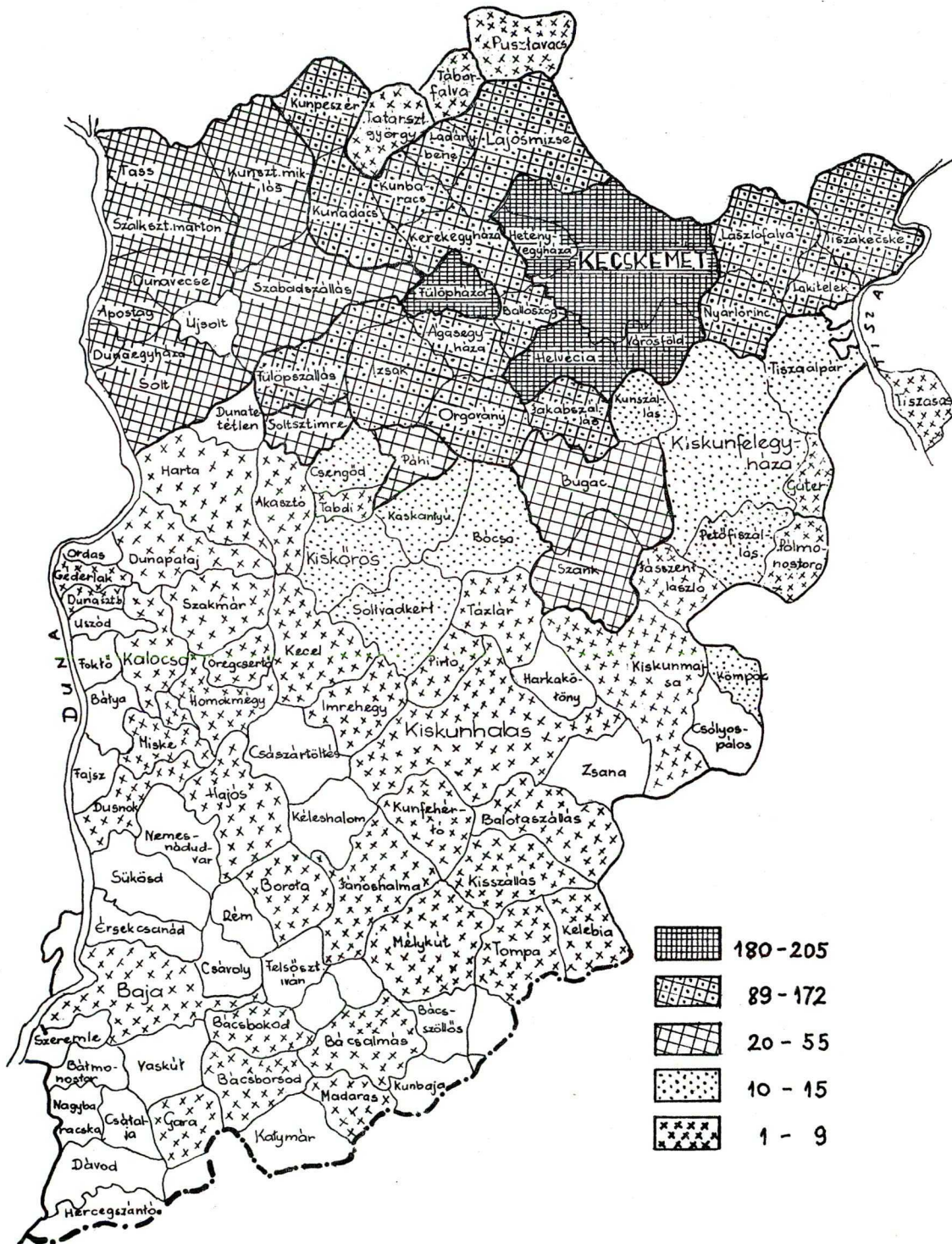
/ 20. ábra./

Az első vonzási övezetbe Kecskemét város és a közigazgatásilag  
hozzácsatolt Hetényegyháza, valamint Helvécia, Városföld és Fülöp-  
háza községek tartoznak nagy népsűrűségi, egyre gyarapodó népes-  
séggel. Erről a területről származik az összes beteglétszám 56,7  
%-a, azaz 16.538 fő. Az övezet Pest megye felől élesen lehatárolt,  
Nagykőrösről 1973-ban egyetlen beteget sem kezeltek Kecskeméten.



20. ábra

A Megyei Kórház vonzástörvényi a települések 1000 lakosra jutó betegszáma alapján (1973)



A második vonzási körzet - amely alig tér el a kecskeméti járás közigazgatási határától - 17 település alkotja. A körzet az összbetegek 30,5 %-át, azaz 8.864 főt adott.

A kórház 6 osztályának - Fül-Orr-Gégészet, Tüdőgyógyászat, Belgyógyászat, Sebészet, Csecsemő- és Gyermekegyógyászat, Szülészeti - vonzáshatása csak az első két körzet településeire korlátozódik. E két körzet lényegében a hegemon övezetet alkotja.

A harmadik vonzásövezetbe 12 község tartozik. Ezek: Kunszentmiklós, Szabadszállás, Bugac, Páhi, Szank, valamint a kalocsai járás É-i részének 6 községe: Tass, Szalkszentmárton, Dunavecse, Apostag, Solt, Ujsolt, Dunaegyháza települések a kórház Baleseti Sebészeti osztályának és Urológiai osztályának felvevőterületéhez tartoznak. Ez a zóna az összbetegek 5,3 %-át nyújtotta.

A negyedik övezet 10 községből az összes betegek 2,3 %-a, azaz 669 fő került Kecskemétre. A megyeszékhely vonzáshatását a körzet településeiben bár felülmulja a környező városok kórházainak vonzáshatása, azonban jelentősége a községek életében még számottevő.

Kiskunfélegyháza és környező községeit - Gátér, Petőfiszállás, Pálmonostora, Kunszállás - a Megyei Kórház Urológia, Ideggyógyászat, Bőrgyógyászat, a Baleseti Sebészet osztályai, a Szülészeti koraszülött részlege, a kiskunhalas járásból Szank, Jászszentlászló, Kömpöc, Kiskunmajsa, Csólyospálos községeket pedig a Bőrgyógyászat és a Baleseti Sebészet látják el.

Ez a vonzásgyűrű, amely mint az előző nem összefüggő terület, lényegében az átmeneti övezetet jelenti.

Az ötödik vonzásövezet szinte az egész megyére - 37 településre - kiterjed, amelyen kívül az ország valamennyi megyéje is képviselve van az 1519-es beteglétszámmal, amely az össz betegforgalom 5,2 %-át jelenti.

A beteglétszám vonzásgyűrűkénti megoszlását a 19. sz. táblázat szemlélteti.

19. sz. táblázat

A KECSKEMÉTEN ÁPOLT BETEGEK VONZÁS GYÜRÜKÉNTI  
MEGOSZLÁS A %- BAN ÉS ABSZOLUT SZÁMBAN / 1973 /.

Vonzás- gyűrű	Telepü- lések száma	Kecskeméten kezelt bete- gek száma	1 község- re jutó betegek sz.	%	A körze- tek lakó- népessége
I.	5	16.538	523 /a./	56,7	97.527
II.	17	8.864	521	30,5	52.606
III.	12	1.556	129	5,3	52.533
IV.	10	669	67	2,3	99.884
V. + egyéb megyék	77	1.519	19	5,2	
Összesen	121	29.146	240	100,0	

/ a. / községi átlag Kecskemét nélkül.

b./ A Kecskeméti Rendelőintézet vonzásköre

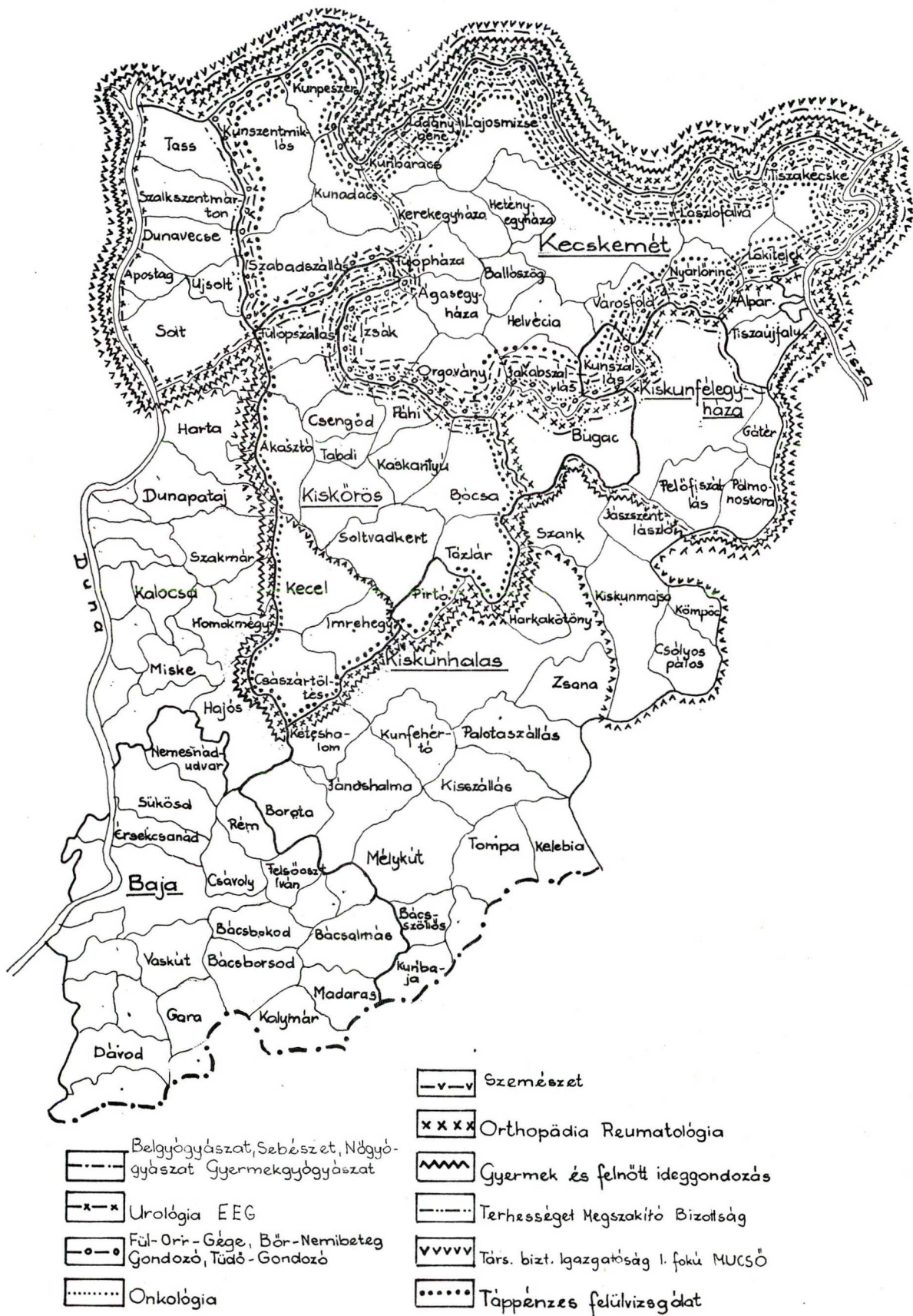
A megye valamennyi városában / 6 / működik rendelőintézet, amelyek közül a legnagyobb számú betegforgalmat a kecskeméti bonyolítja le. A Bács-Kiskun megyei rendelőintézetek gyógykezelési eseteinek a száma 1974-ben 2.475.762 volt, amelynek 37,5 %-a, azaz 928.059 beteg jutott a Kecskeméti Rendelőintézetre. A szakrendelések betegvonzása, amely Nyiregyházán 20-szorosa, Kecskeméten 30-szorosa a Megyei Kórház betegvonzásának. / Beluszy 1974./

A rendelőintézet vonzáskörzetét a 21. ábra mutatja be, szakrendelések szerint.

21. ábra

# A Kecskeméti Rendelőintézet vonzóterületei

szakrendelesek szerint (1974)



A rendelőintézet vonzásköre a kórházéhoz hasonlóan a közigazgatási határokhoz igazodik. A kettő lényegtelen eltérésektől eltekintve megegyezik. Intenzív vonzáshatást csak a kecskeméti járásra gyakorol.

Megyei hatáskörrel rendelkeznek az egészségügyi intézmények irányító, ellenőrző szervei - KÖJÁL., SZTK., Gyógyszertári Központ, stb. - amelyek tevékenységüket Kecskemétről intézik.

D./ A város munkaerő vonzása.

1./ Kecskemét munkaerő vonzásának általános tendenciái  
1960-73 között

Az ingavándor forgalom fejlődésére vonatkozóan nem állanak rendelkezésre összehasonlító, részletes, területi bontású anyagok, pedig ma már minden 4., 5. családot érinti hazánkban. / Palotás Z. 1965./

Nehezíti e terület kutatását, hogy a legilletékesebb szervek sem rendelkeznek / Városi Tanács Munkaügyi Csoportja, KSH./ , megfelelő részletességű adatokkal. Az ingázók számát illetően ellentmondó adatokat szolgáltatnak.

Ezekre való tekintettel 1973 november 10-én a Városi Tanács VB. felmérést végzett a város ingavándor forgalmáról. A felmérés során 152 munkahely szolgáltatott adatot, amelynek alapján megállapítást nyert, hogy Kecskemétre naponta ingázók száma 5.767 . Valójában azonban ennél többen járnak be a városba a környező településekről dolgozni.

A hibaszázalék forrásai a következők:

- A felmérés idején 1940 volt a gyermekgondozási szabadságon levők és 842 a katonai szolgálatot teljesítők száma, akiknek megközelítően 10 %-a ingázó.
- Adatszolgáltatást a munkahelyek 8 %-a nem nyújtott.
- Kecskemét külterületén 4-7 km-re levő bokortelepülések, külterületi lakosok, helyi illetve helyközi ingázói nem szerepelnek a felmérés adataiban.
- A felmérés nem terjedt ki a fegyveres testületekre, tömegszervezetekre, egyéni termelőkre, valamint a postai és egyházi alkalmazottakra.

Mindezeket figyelembe véve Kecskemét városban a napi ingázók száma meghaladja a 7.000 főt. A felmérés, amely teljességgel felöleli a népgazdaság valamennyi ágazatának ingázóit, jogcímet ad a fenti hiányosságoktól való eltekintésre, lehetőséget teremt egy rövid tanulmány elkészítéséhez.

a./ Az ingázók számának alakulása

Kecskemét a foglalkoztatottak számát tekintve a Duna-Tisza közti homokhátság legnagyobb munkaerő foglalkoztató centruma. A foglalkoztatottak döntő hányada az iparban dolgozik. Az utóbbi másfél évtizedre jellemző jelentős mértékű iparosítás, városfejlesztés következtében 1960-hoz képest 1974-re két és félszeresére növekedett az iparban foglalkoztatottak száma. Az intenzív ipartelepítés következtében a város munkaerőigényét a helyben rendelkezésre álló munkaerőforrás egyre kevésbé tudta kielégíteni. Ennek következtében a 60-as évek végén ugrásszerűen megnövekedett az ingázók száma.

Az 1960-as évek első felében a város élelmiszer- és építőipari üzei még csak szezonálisan foglalkoztatták a dolgozók jelentős hányadát. 1960-ban 2.500 fő elhelyezéséről kellett gondoskodni. 1961-ben még 255 ezer Ft. munkanélküli segély kifizetésére került sor, / Konzervgyár, Barnevál, Mezőker. és az Építőipari Vállalat / az időszakosan foglalkoztatott-ak számára.

Az intenzív ipartelepítés, az üzemek és vállalatok rekonstrukciója, bővítése következtében az 1960-as évek végére a város helyben rendelkezésre álló munkaerőforrásai már nem voltak képesek teljes mértékben kielégíteni a munkaerő szükségletet.

1968-tól kezdve a városban megszűnt a munkaerő közvetítése, a munkahelyek szükségletük szerint vehették fel a dolgozókat. Ezzel egyidejűleg feloldották a vidéki dolgozók alkalmazásának korlátozását is. A növekvő munkaerőigény így jelentős mértékben járult hozzá - most már adminisztratív korlátok híján is - a Kecskeméten foglalkoztatott, de vidéken lakó munkaerő - az ingázók - növekedéséhez.

1960-ban Kecskemétre naponként az ingázók száma még csak 827 fő volt. / Lettrich E. 1968. /

Az első felmérést az ingázók számának alakulásáról a Városi Tanács 1962-ben végeztette. / 20. sz. táblázat ./

20. sz. táblázat

A MUNKAVÉGZÉS CÉLJÁBÓL KECSKEMÉTRE BEJÁRÓK SZÁMÁNAK  
ALAKULÁSA 1962 - 1973 - BAN

Megnevezés	1962		1973		Index 1962 = 100 %
	1000 fő	%	1000 fő	%	
férfi	1179	82,6	3813	66,1	323,4
nő	248	17,4	1954	33,9	787,9
együtt	1427	100,0	5767	100,0	404,1

E vizsgálat alapján a napi ingázók száma 1962-ben még csak 1179 fő volt, amely száma 1973-ra a négyszeresére emelkedett. A megyeszékhely munkahelyeinek sokoldalúsága elősegítette a nők térbeli mobilitásának fokozását.

A női munkaerő iránti kereslet növekedése nyomán a női ingázók a vizsgált időszakban abszolút számukat tekintve nyolcszorosára, azaz 248 -ról 1954 főre emelkedett, arányuk pedig 17,4 %-ról 33,9 %-ra emelkedett.

Ezt a tendenciát némileg mérsékelte a vidéki ipartelepítés, mivel a községekben létesített ipari telephelyek elsősorban a női munkaerő egy részének biztosított helyben kereseti lehetőséget. A kecskeméti járás összes : 5.814 üzemi foglalkoztatottjából 3.122 / 53,7 % / a nő dolgozó 1973-ban.

A dinamikus fejlődés következtében 1970-től kezdve Kecskemét város munkaerőhelyzetére, a munkaerő kereslet-kinálat közötti ellentmondás kiéleződése a jellemző.



A kereslet és kínálat volumenét kifejező számok egyre távolabb kerülnek egymástól. Az élő munka felhasználása iránti igény az elmúlt években nagymértékben növekedett, míg a munkába állítható munkaerők száma évről-évre csökken. Az így előállott munkaerőhelyzet, illetve munkaerőhiány az elkövetkezendő időben az ingázók számának növelő tényezője.

b./ A munkavégzés céljából bejáró dolgozók megoszlása népgazdasági ágazatonként és nemek szerint:

Kecskemét összes foglalkoztatottjának kerekén 12 %-a nem állandó lakosa a városnak, naponként a környező településekről keresi fel a munkahelyeket. / 22. sz. táblázat /

A naponta bejárók többsége Bács megyei lakos. A megyéből a dolgozók 89 %-a, 5.143 fő, a szomszédos megyékből pedig 10,7 %-a, 622 fő ingázik.

A Bács-megyei ingázók is elsősorban a várost körülvevő kecskeméti járásból érkeznek a következő arányban:

- a kecskeméti járásból érkezik 4.300 fő, az ingázók 74,7 %-a,
- a kecskeméti járáson kívüli területekről 843 fő, az ingázók 14,6 %-a.

A népgazdasági ágazatok elsősorban a munkaerőhiányuk arányában foglalkoztatják az ingázókat. Az ingázóknak az összes aktív keresőkhöz viszonyított %-os aránya az építőiparban 17,2 %, a közlekedésben 25,6, amely értékek pozitív irányban térnek el az átlagtól, 11,8 %-tól.

A mezőgazdaságban természetesen a legalacsonyabb a szivóhatás, az összes agrár foglalkoztatottnak mindössze 3,6 %-a bejáró dolgozó.

A férfi és női dolgozóknak az összes foglalkoztatottakon és az ingázókon belüli aránya lényeges eltérést nem mutat.

/ 21.sz. táblázat /

21.sz. táblázat

A BEJÁRÓ MUNKAÁLLALÓK MEGOSZLÁSA FOGLALKOZÁSI  
ÁGAZATONKÉNT ÉS NEMEK SZERINT / 1973 /

Népgazdasági ág	férfi	%	nő	%	Össze- sen	%
Ipar	1.225	56,6	938	44,4	2.163	37,5
Építőipar	860	89,2	104	10,8	964	16,7
Közlekedés	657	82,5	139	17,5	796	13,8
Kereskedelem	274	37,6	453	62,4	727	12,6
Mezőgazdaság	181	73,2	66	26,8	247	4,3
Egyéb	613	70,4	254	29,6	870	15,1
<b>Ö s s z e s e n</b>	<b>3.813</b>	<b>66,1</b>	<b>1954</b>	<b>55,9</b>	<b>5.767</b>	<b>100,0</b>

A bejárók zöme fizikai munkakörben dolgozik, arányuk legmagasabb 37,5 % az iparban, amely a nagymértékű iparosítással magyarázható. Az ipar mellett az építőipar foglalkoztat még kiemelkedő 16,7 %-os arányban ingázókat, amely részben a Kecskeméten folyó széleskörű üzem - és lakásépítkezések következménye. A közlekedésben a kedvezményes - díjtalan - utazási feltételek vonzzák a dolgozókat.

Az egyéb kategóriában a megyeszékhely nagyszámú közigazgatási, adminisztratív jellegű intézményei az ingázók 15 %-ának nyújtanak kereseti lehetőséget.

Az ingázók összességében a nemek arányát tekintve Budapestéhez hasonlóan / Vörösmartyné 1972 / kétszerannyi férfi ingázik, mint nő. Ez az arány népgazdasági ágazonként változó. Az iparban - a könnyű és az élelmiszeriparban magas foglalkoztatottsági szintjükből fakadóan - a nők 44,4 %-os aránya marad el a férfiak 56,6 %-os aránya mögött. Az ágazat sajátosságából fakadóan természetesen alacsonyabb 10,8 %-os az építőiparban, és legmagasabb a kereskedelemben, ahol megközelítően kétszer annyi nő ingázik, mint férfi.

2.2. számú táblázat.

A naponta bejárók, munkavállalók arányai az összes aktív keresőkhöz

népgazdasági áganként és nemek szerint: /1974. jan. 1-i állapot/.

Népgazdasági ágazat:	Aktív kereső						Ingázók az aktív keresők %-ban					
	összesen	%	férfi	%	nő	%	összesen	%	férfi	%	nő	%
Ipar	19149	100	10535	55,0	8611	45,0	2163	11,2	1225	11,6	938	10,8
Építőipar	5603	100	4828	86,2	775	13,8	964	17,2	860	17,8	104	13,4
Közlekedés	3101	100	2460	79,3	641	20,7	796	25,6	657	26,7	139	21,6
Kereskedelem	5810	100	2263	39,0	3547	61,0	727	12,5	274	12,1	453	12,7
Mezőgazdaság	6804	100	4375	64,3	2429	35,7	247	3,6	181	4,1	66	2,7
Egyéb	8102	100	3724	46,0	4378	54,0	870	10,7	613	16,4	254	5,8
Ö s s z e s e n	48569	100	28188	58,0	20381	42,0	5767	11,8	3813	13,5	1954	9,5

Összességében az ingázók népgazdasági ágazonkénti megoszlásában a nemek aránya lényegtelen eltéréssel megegyezik az összes aktív kereső ágazonkénti bontásában szereplő nemek arányával.

23. sz. táblázat

A NAPONTA BEJÁRÓ MUNKAVÁLLALÓK MEGOSZLÁSA A FOGLALKOZTATÁS  
JELLEGE SZERINT NÉHÁNY ÜZEMEN / 1973 /

Üzem	Szellemi dolgozó			Fizikai dolgozó				Ingázó ösz- sen:
	müszaki	admi- niszt.	ösz- szes	szak- munk.	betani- tott	segéd	ösz- szes	
Baromfifeldolgozó V.	3	11	14	18	408	106	532	546
Kecskeméti Konzervgy.	3	42	45	32	310	146	488	533
Fém munkás Vállalat	21	11	32	143	175	32	350	382

A bejáró munkavállalók zöme fizikai munkakörben foglalkoztatott. A mezőgazdasági területekről beáramló munkaerő főként szakképzetlen munkásokból tevődik össze, következésképpen a segéd és a betanított munkások száma a legmagasabb. / 23.sz. táblázat /

A szellemi foglalkoztatottak körében az adminisztratív munkakörök ingáznak legtöbben.

c./ A bejáró dolgozók lakóhely szerinti megoszlása:

Kecskemétnek nagyobb részt az ipari övezetben elhelyezkedő munkahelyeire jelentős számú népesség érkezik naponta a szomszédos községekből, városokból. / 24. sz. táblázat /

A helyben dolgozókon kívül a környező településekből mintegy 6000 beingázót fogadnak naponta a város munkahelyei. Ebben az ingavándor forgalomban a következő településeknek van jelentősége: Kiskunfélegyháza, Nagykőrös, Hetényegyháza, Helvécia, Kerekegyháza, Lajosmizse, Lakitelek, Jakabszállás, Ballószög.

## 24.sz. táblázat

A BEJÁRÓ DOLGOZÓK LAKÓHELY SZERINTI MEGOSZLÁSA

Sor- szám	Lakhely neve :	férfi	nő	összesen:
1.	Alpár	145	59	204
2.	Ágasegyháza	84	51	135
3.	Ballószög	251	186	437
4.	Bugac	120	60	180
5.	Borota	-	1	1
6.	Budapest	4	-	4
7.	Cegléd	35	12	47
8.	Ceglédbercel	1	-	1
9.	Csépa	42	1	43
10.	Cserkeszőlő	25	1	26
11.	Csongrád	1	-	1
12.	Dunaegyháza	1	-	1
13.	Fülöpjakab	1	-	1
14.	Fülöpszállás	9	16	25
15.	Fülöpháza	42	13	55
16.	Gátér	10	-	10
17.	Helvécia	272	142	414
18.	Hetényegyháza	516	247	763
19.	Hajós	1	-	1
20.	Izsák	60	34	94
21.	Jakabszállás	155	65	220
22.	Jászszentlászló	1	-	1
23.	Kiskunfélegyháza	358	190	548
24.	Kunszállás	125	59	184
25.	Kerekegyháza	248	122	370
26.	Kaskantyú	-	2	2
27.	Kunszentmiklós	1	-	1
28.	Kunhegyes	1	-	1
29.	Kunszentmárton	1	-	1
30.	Kunadacs	-	1	1

Sor- szám	Lakhely neve:	férfi	nő	összesen:
31.	Kiskunmajsa	18	6	24
32.	Kiskőrös	11	3	14
33.	Kecel	1	2	3
34.	Kunbaracs	9	7	16
35.	Kiskunhalas	3	-	3
36.	Lajosmizse	264	214	478
37.	Lakitelek	147	107	254
38.	Lászlófalva	56	21	77
39.	Ladánybene	33	5	38
40.	Móricgát	1	-	1
41.	Makó	1	-	1
42.	Magyarkereszt	1	-	1
43.	Nagykőrös	140	98	238
44.	Nyárlőrinc	96	48	144
45.	Nyársapát	2	-	2
46.	Örkény	7	1	8
47.	Orgovány	131	44	175
48.	Páhi	6	1	7
49.	Petőfiszállás	18	-	18
50.	Pálmonostora	8	1	9
51.	Pusztasas	1	-	1
52.	Soltvadkert	8	4	12
53.	Szabadszállás	12	12	24
54.	Szadmár	1	-	1
55.	Szelevény	1	-	1
56.	Szentes	1	-	1
57.	Szeged	-	1	1
58.	Szank	2	1	3
59.	Szarvas	5	-	5
60.	Tatárszentgyörgy	1	-	1

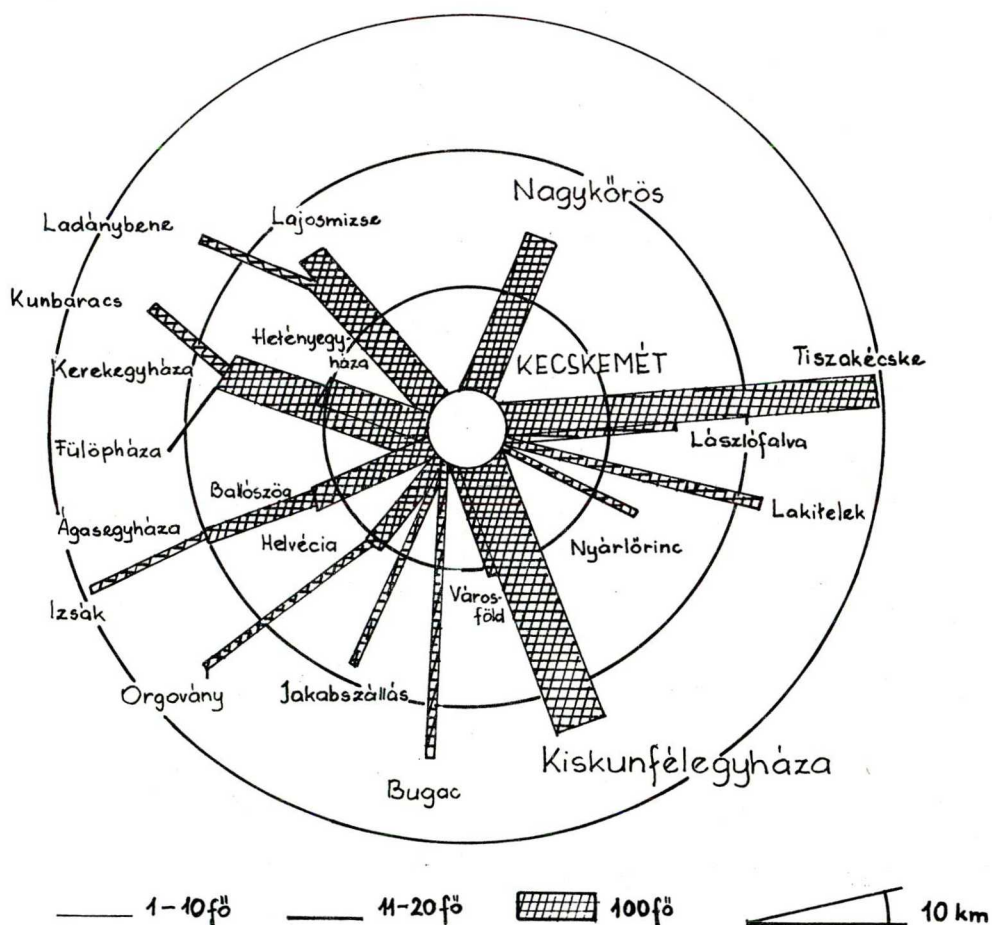
Sor- szám	Lakhely neve:	férfi	nő	összesen:
61.	Tizsasas	35	7	42
62.	Táborfalva	10	4	14
63.	Tizsakécske	64	16	80
64.	Tiszaug	38	15	53
65.	Törtel	60	1	61
66.	Tizsakürt	20	-	20
67.	Tömörkény	-	1	1
68.	Városföld	72	66	138
69.	Vezseny	19	4	23
70.	Tabdi	-	2	2
Mind	ö s s z e s e n :	3813	1954	5767

E településekből 200-700 fő utazik naponta Kecskemétre, összesen: 3.800 dolgozó. 100-200 főt, összesen: 1.000 dolgozót biztosít naponta Ágasegyháza, Kunszállás, Nyárlőrinc, Orgovány, Tiszaalpár és Városföld.

A város ingavándorlási vonzáskörének helyzetképét az 1960-as-sal összehasonlítva / Lettrich E. 1968 / válik szembetűnővé az eltelt időszak alatt lezajlott változás, fejlődés. /22-23.ábra./

22. ábra.

Kecskemét ingavándorlási vonzásköre  
1960-ban (Lettrich E. 1968.)







Az 1960. évi adatokhoz képest az ingázási idő és távolsági átlagok növekvő tendenciájú eltéréseket mutatnak. A naponta bejáró munkavállalók 64 %-a a várostól számított 25 km-es övezetből, 31 %-a a 25-50 km-es zónából és 5 %-uk még ennél is távolabbról jár be a munkahelyére. Az első övezetben 20-30 perc, a másodikban 1-1.5 óra, a harmadikban pedig 1.5- 3 óra időtartamu a tiszta utazási idő.

Más képet nyerünk az ingázókról, ha az összes foglalkoztatottak, illetve az aktív keresők arányában vizsgáljuk őket. / 24 sz. ábra/  
Az aktív keresők legmagasabb - 52 %-a - Ballószögről ingázik. Az aktív keresők 44 %-a Hetényegyházáról, 20 %-a Helvéciáról, 15 %-a Városföldről, 14 %-a Jakabszállás, Kunszállás, Nyárlőrinc községekből, 12- 12 %-a Ágasegyházáról és Lakitelekről.

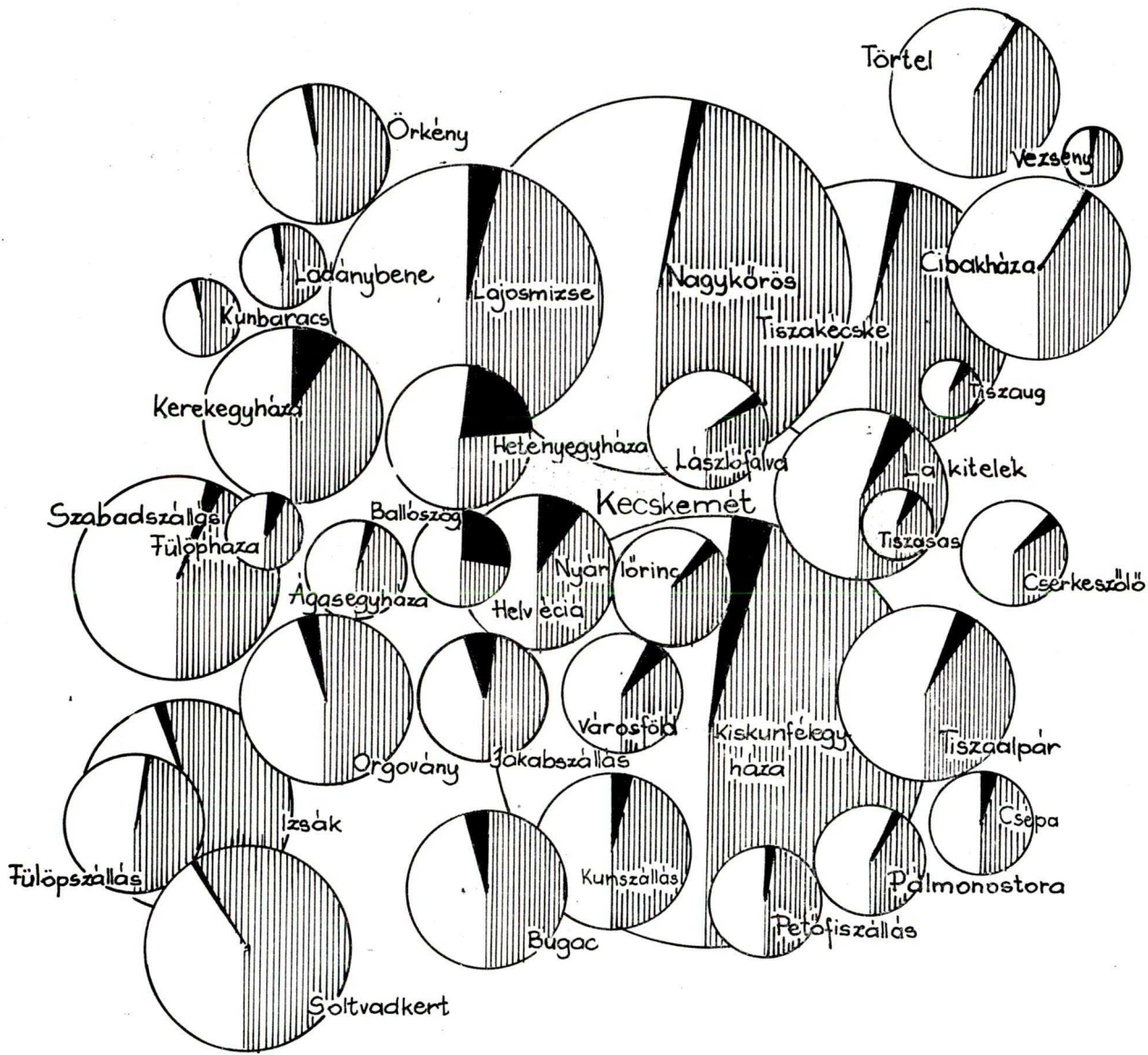
A felsorolt települések vagy egyáltalán nem, vagy teljesen jelentéktelen létszámmal foglalkoztatott ipari telephellyel rendelkeznek. Még a 880 munkást foglalkoztató Kerekegyháza nagyközség aktív keresőinek 13 %-ának, vagy az 1.400 főnek munkát biztosító Lajosmizse aktív keresőinek 8 %-ának is Kecskemét biztosít megélhetési forrást ingázásuk révén.




A munkaerő mozgásának iránya a munkaerő leadó - mezőgazdasági - területek felől a fejlett iparral rendelkező munkaerőfelvevő központ, a város felé irányul. A várostól való távolság az utazási időtartam növekedésével szembetűnően csökken a bejárók aránya. Egyes területeken, pl. Izsákon a magas színvonalú mezőgazdasági művelés olyan jövedelmet biztosít a környék agrár lakóinak, amely eléri, sőt gyakran meg is haladja a városi ipari munkahelyek által biztosított jövedelemszintet.

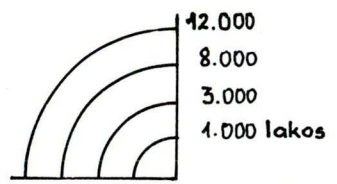
Izsákról az aktív keresőknek mindössze 3 %-a dolgozik Kecskeméten. Más településekre bár közeli fekvésük - Fülöpháza, Lászlófalva - kedvezőtlen közlekedési adottságai miatt nem érvényesül a város munkaerővonzása. A közeli városok, Kiskunfélegyháza és Nagykőrös, amelyek - alföldi vonatkozásban - maguk is fejlett iparágakkal rendelkeznek, gyenge a megyeszékhely munkaerő szivó hatása.

24. ábra

A Kecskemétre ingázók az összlakosság és az aktív keresők arányában (1973)

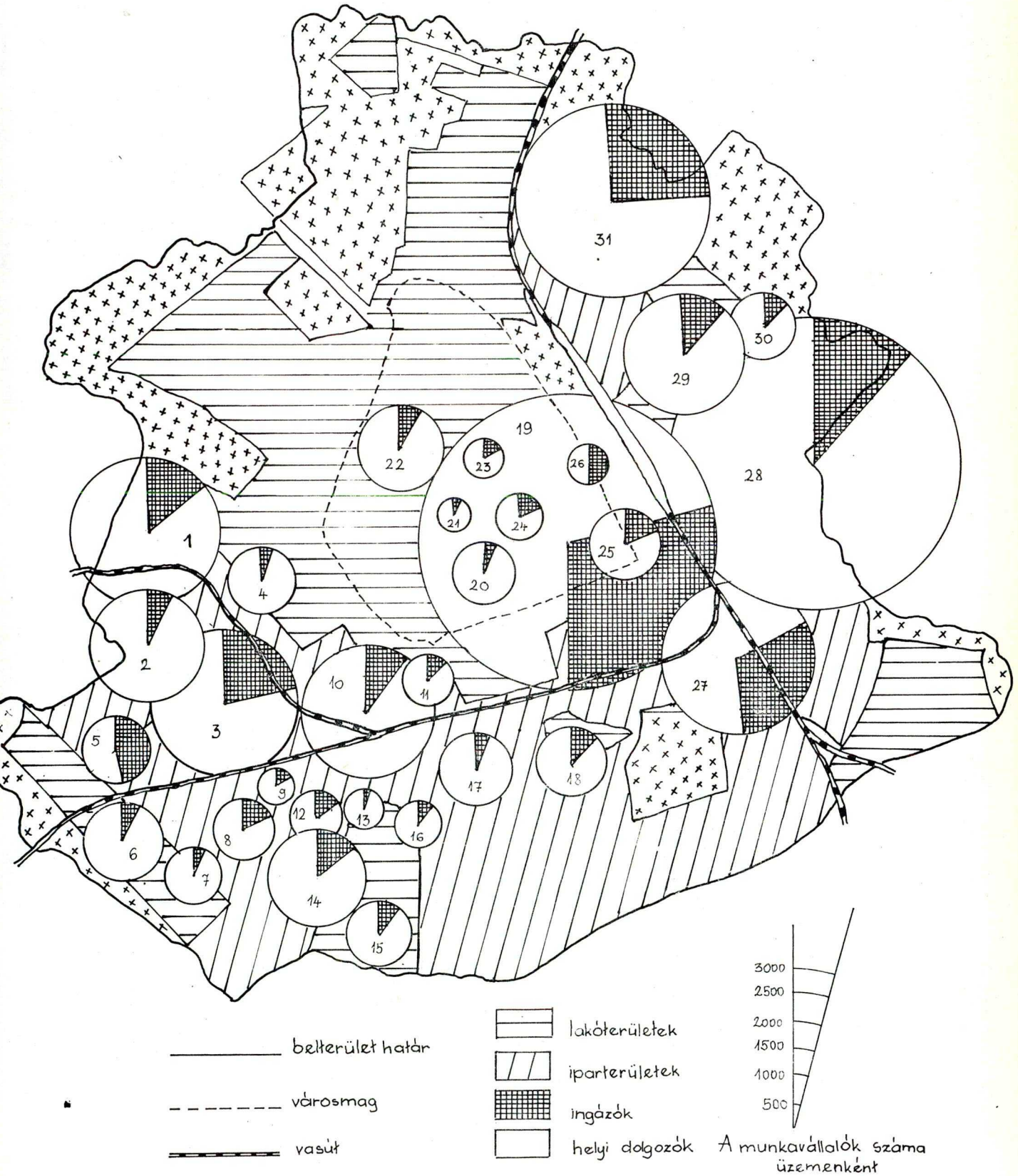


-  Kecskemétre ingázó aktív kereső
-  egyéb aktív kereső
-  inaktív + eltartott



25. ábra

Az ingázók az összes munkavállaló %-ában üzemenként



- 1./ Bács-Kiskun megyei Építési és Szerelőipari Vállalat
- 2./ Megyei Kórház
- 3./ Fémmunkás Vállalat
- 4./ Középmagyarországi Pincegazdaság
- 5./ Észak Bács-Kiskun megyei Vizmű Vállalat
- 6./ Irodagépipari és Finommechanikai Vállalat
- 7./ Szék- és Kárpitosipari Vállalat
- 8./ Bács-Kiskun megyei Gabonafelvásárló és Feldolgozó Vállalat
- 9./ Bács-Kiskun megyei Mezőgazdasági Ellátó Vállalat
- 10./ LAMPART Zománcipari Művek Kecskeméti Gyáregysége
- 11./ Épületasztalosipari és Faipari Vállalat
- 12./ Középmagyarországi Tejipari Vállalat
- 13./ Kecskemét és Vidéke Sütőipari Vállalat
- 14./ Mezőgazdasági Gépgyártó és Szolgáltató Vállalat
- 15./ Szerszámgépipari Művek Kecskeméti Gyára
- 16./ Szolgáltató Vállalat
- 17./ Petőfi Nyomda
- 18./ Habselyem Kötöttárugyár
- 19./ Bács-Kiskun megyei Állapi Építőipari Vállalat
- 20./ Alföldi Cipőgyár
- 21./ Megyei Kórház Rendelőintézete
- 22./ Bács-Kiskun megyei Élelmiszer Kereskedelmi Vállalat
- 23./ Bács-Kiskun megyei Iparcikk Kereskedelmi Vállalat
- 24./ K.P.M. Közuti Igazgatósága
- 25./ MEZŐTERMÉK Kecskeméti Kirendeltsége
- 26./ MÁV. Állomásfőnökség
- 27./ VOLÁN. 9. sz. Vállalata
- 28./ Kecskeméti Konzervgyár
- 29./ BRG. Magnetofon Gyáregysége
- 30./ Kéziszerszámgyár Reszelő Gyáregysége
- 31./ Kecskeméti Baromfifeldolgozó Vállalat

d./ Az üzemek munkaerővonzása

E városok aktív keresőinek 3, illetve 2 %-a jár át a közeli Kecskemétre naponta. Kecskemét üzei, vállalatai és egyéb munkahelyei 70 településből gyűjtik össze az 5.767 bejáró dolgozót. Az ingázók átlagos lakóhelyi szóródása:

$$D = \frac{\text{bejárók száma}}{\text{lakóhely telepek száma}}$$

/ Vörösmartyné 1971 / 81 fő.

A város K-D-DNY-i részén elterülő nagyságában a lakóövezettel vetekedő ipari zónájában levő, ábrázolt munkahelyek döntő többsége ipari vállalat. / 25. ábra /.

Az ábrázolt munkahelyek foglalkoztatják a bejárók 76 %-át.

Az ágazatok közül az iparban a bejárók 45 %-a a nehéziparban, illetve a gépgyártásban, 45 %-a az élelmiszeriparban, 15 %-a pedig a könnyűiparban dolgozik. A nehézipari üzemek Zománcipari Művek, Fémmunkás, Mezőgép Vállalat, többsége férfiakat foglalkoztat, csupán a BRG. Megnetofon Gyáregysége és az Irodagépipari és Finommechanikai Vállalatnál magasabb a nők aránya. A foglalkoztatottsági arálynak megfelelő az ingázók aránya is.

A könnyűipari üzemek kis létszámúak, főként a város női munkaerejét foglalkoztatják, így az ágazaton belül a legkevesebb ingázót vonzzák.

Legtöbb ingázót, a vállalati teljes létszám 28 %-át 636 főt, az összes bejáró munkavállalók 10,6 %-át, a Bács-Kiskun megyei Építőipari Vállalat vonzzák.

A BOV. kecskeméti Gyáregységében az ingázók 9,6 %-a - 546 fő - az alkalmazott dolgozók 25 %-a. A sorrendben a következő a Volán 9. számú Vállalata a 475 dolgozóval, amely szám az üzemi foglalkoztatottak 34,1 %-át, az ingázók 8,2 %-át jelentik.

E három vállalat, valamint a Víz- és Fémipari, Fémipari és a Konzervgyár és az Építő és Szerelőipari Vállalat - a város 7 legnagyobb üzeme foglalkoztatja az aktív keresők 25 %-át, a naponta bejáró ingázóknak pedig 50 %-át.

Az ábrán feltüntetett kisebb munkahelyeken az ingázók aránya az összes foglalkoztatottakhoz viszonyítva 5-15 % között változik.

A bejáró dolgozók munkahelyi szóródása az iparban a legnagyobb, ezt az alkalmazotti munkakört magába foglaló egyéb kategória, és a kereskedelem követi.

## 25. sz. táblázat

## A BEJÁRÓ MUNKAVÁLLALÓK LAKÓHELY, NÉPGAZDASÁGI ÁGAZAT ÉS MUNKAHELY SZERINTI SZÓRÓDÁSA

/ 1973 /

Sor- szám	TELEPÜLÉS	I P A R		ÉPÍTŐIPAR		KÖZLEKEDÉS		KERESKEDELEM		MEZŐGAZD ;		EGYÉB		ÖSSZESEN	
		fő	mun- kah.	fő	mun- kah.	fő	mun- kah.	fő	mun- kah.	fő	mun- kah.	fő	mun- kah.	fő	mun- kah.
1.	Ágasegyháza	52	12	19	4	18	5	17	5	-	-	29	6	135	32
2.	Ballószög	186	21	31	4	58	4	56	18	20	5	86	11	437	63
3.	Bugac	91	14	46	2	24	3	8	3	-	-	11	3	180	25
4.	Borota	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
5.	Budapest	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1
6.	Cegléd	2	2	20	2	2	1	13	3	5	2	5	4	47	14
7.	Ceglédbercel	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
8.	Csépa	3	2	40	1	-	-	-	-	-	-	-	-	43	3
9.	Cserkeszölő	1	1	-	-	1	1	2	1	4	2	18	2	26	7
10.	Csongrád	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1
11.	Dunaegyháza	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
12.	Fülöpjakab	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1
13.	Fülöpszállás	15	5	-	-	9	3	-	-	-	-	1	1	25	9
14.	Fülöpháza	27	6	14	1	4	1	6	4	-	-	4	2	55	15
15.	Gátér	-	-	-	-	2	1	1	1	6	3	1	1	10	6
16.	Helvécia	179	25	63	5	34	5	48	18	15	3	75	8	414	64
17.	Hetényegháza	268	28	98	5	96	4	138	17	56	6	107	17	763	77
18.	Hajós	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
19.	Izsák	33	15	6	3	33	5	13	7	-	-	9	6	94	36
20.	Jakabszállás	124	17	22	3	22	3	29	14	9	2	14	5	220	44
21.	Jászszentlászló	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1
22.	Kiskunfélegyh.	107	21	81	5	91	6	111	16	30	2	128	20	548	70



Sor- szám	TELEPÜLÉS	IPAR		ÉPÍTŐIPAR		KÖZLEKEDÉS		KERESKEDELEM		MEZŐGAZDAS;		EGYÉB		ÖSSZESEN	
		fő	munkah.	fő	munkah.	fő	munkah.	fő	munkah.	fő	munkah.	fő	munkah.	fő	munkah.
23.	Kunszállás	111	16	18	3	9	2	16	4	19	-	11	7	184	32
24.	Kerekegyháza	156	21	36	4	77	5	42	7	16	4	43	15	370	56
25.	Kaskantyú	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	2	1
26.	Kunszentmiklós	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1
27.	Kunhegyes	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1
28.	Kunszentmárton	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
29.	Kunadacs	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
30.	Kiskunmajsa	-	-	23	1	-	-	-	-	-	-	1	1	24	2
31.	Kiskőrös	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	8	14	8
32.	Kecel	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	3	1
33.	Kunbaracs	-	-	-	-	8	1	7	1	-	-	1	1	16	3
34.	Kiskunhalas	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	3	1
35.	Lajosmizse	174	17	46	4	77	3	62	8	26	2	93	15	478	49
36.	Lakitelek	125	18	14	2	41	3	28	6	4	2	42	10	254	41
37.	Lászlófalva	26	8	18	2	11	1	13	5	-	-	9	6	77	22
38.	Ladánybene	6	4	10	2	6	2	8	3	8	1	-	-	38	12
39.	Móricgát	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1
40.	Makó	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1
41.	Magyarkeresztői	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1
42.	Nagykőrös	93	31	36	4	34	5	9	12	4	2	62	22	238	66
43.	Nyárlőrinc	78	16	16	5	15	3	24	9	2	1	9	9	144	43
44.	Nyársapát	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	2	1
45.	Örkény	8	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	1

Sor- szám	TELEPÜLÉS	IPAR		ÉPÍTŐIPAR		KÖZLEKEDÉS		KERESKEDELEM		MEZŐGAZD;		EGYÉB		ÖSSZESEN	
		fő	munkah.	fő	munkah.	fő	munkah.	fő	munkah.	fő	munkah.	fő	munkah.	fő	munkah.
46.	Orgovány	25	10	87	5	44	6	12	6	-	-	7	4	175	31
47.	Páhi	2	2	-	-	4	2	1	1	-	-	-	-	7	5
48.	Petőfiszállás	-	-	5	1	5	2	8	4	-	-	-	-	18	7
49.	Pálmonostora	-	-	-	-	5	1	4	3	-	-	-	-	9	4
50.	Pusztasas	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1
51.	Soltvadkert	1	1	1	1	4	1	5	2	-	-	1	1	12	6
52.	Szabadszállás	1	1	10	1	9	1	4	1	-	-	-	-	24	4
53.	Szakmár	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
54.	Szelevény	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
55.	Szentes	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	1
56.	Szeged	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	1
57.	Szank	-	-	-	-	3	2	-	-	-	-	-	-	3	2
58.	Szarvas	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	1	5	1
59.	Tatárszentgy.	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
60.	Tiszaalpár	95	11	64	3	10	4	8	6	8	3	19	9	204	36
61.	Tiszasas	15	1	1	1	-	-	1	1	-	-	25	2	42	5
62.	Táborfalva	9	2	1	1	-	-	4	1	-	-	-	-	14	4
63.	Tiszakécske	22	7	27	2	21	1	8	5	-	-	2	2	80	17
64.	Tiszaug	17	4	3	2	-	-	1	1	6	1	26	4	53	12
65.	Törtel	-	-	60	2	-	-	-	-	1	1	-	-	61	3
66.	Tiszakürt	-	-	17	1	2	1	-	-	-	-	1	1	20	3
67.	Tömörkény	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
68.	Városföld	98	15	6	2	6	2	19	7	7	3	2	2	138	31
69.	Vezseny	-	-	23	1	-	-	-	-	-	-	-	-	23	1
70.	Tabdi	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-	-	2	2
Összesen:		2163	355	964	87	796	96	727	201	247	51	870	215	5767	1005

## 2./ A munkaerő vonzáskörzetei

Hegemon övezet a várost K-D-Ny-i irányban veszi körül. 12 község tartozik ebbe az övezetbe: Hetényegyháza, Kerekegyháza, Fülöpháza, Ágasegyháza, Ballószög, Helvécia, Jakabszállás, Városföld, Kunszállás, Nyárlőrinc, Lakitelek, Tiszaug.

E községek többsége 15-20 km távolságban fekszik a várostól, a tiszta utazási idő ennek megfelelően 20-30 perc. E zónában távolabb - 45-50 km-re csupán Lakitelek és Tiszaug kerül el. E körzet községeiben lényegében - Kerekegyháza kivételével, ahol a különböző ipartelepeken 880 dolgozót foglalkoztatnak - lényegében nincs ipari üzem. A lakosság elsősorban a mezőgazdaságban, termelőszövetkezetekben és a zónában elhelyezkedő három állami gazdaságban foglalkoztatott.

Ennek megfelelően e zónából az összes ingázó 54,9 %-a, illetve a körzet aktív keresőinek 20 %-a, azaz szám szerint 3.167 dolgozó jár be Kecskemétre naponta a különböző munkahelyekre.

Kiemelkedően magas Ballószög és az időközben közigazgatásilag Kecskeméthez csatolt Hetényegyháza bejáróinak a száma. Ezekről a településekről az aktív keresők 52 illetve 44 %-a talál kereseti lehetőséget a közeli város üzemeiben.

Helvéciáról aktív keresők 20, a zóna többi településéről 10-15 %-a ingázik Kecskemétre. A város szívóhatása igen erős különösen az olyan településekre, mint Ballószög, Nyárlőrinc, Fülöpháza, Városföld, amelyek egyáltalán nem rendelkeznek ipari telephellyel, hanem az olyan községekre is, ahol egész évben folyamatosan adódik munkaalkalom, mint a Szikrai Állami Gazdaság által kedvező lehetőségeket biztosító Nyárlőrincen, ahonnan az aktív keresők 14 %-a ingázik naponta.

Domináns övezet községei Lajosmizse, Orgovány, Bugac, Lászlófalva, Tiszaalpár és Szolnok megyéből Tiszasasvár.

E körzet összes aktív dolgozóinak 7,6 %-a jár Kecskemétre, szám szerint 1.156 fő, amely létszám a naponta bejáró ingázók összes létszámának 20 %-a. E körzetnek az 1 órás tiszta utazási idejű zóna a külső határa.

A körzet községei közül csupán az 1.380 főt foglalkoztató Lajosmizsén és az 510 munkással rendelkező Tiszaalpáron van járási viszonylatban is számottevő ipari telephely.

Periférikus öv A két közeli nagyváros Kiskunfélegyháza és Nagykőrös mellett 9 távolabbi község - Izsák, Fülöpszállás, Ladánybene, Tiszakécske, Törtel, Vezseny, Csépa, Tiszakürt, Cserkeszőlő - tartozik e zónába 1.196 ingázóval. Ez a szám az összes ingázók 20,7 %-át jelenti, amely a körzet összes aktív keresőinek 2,5 %-a.

A két szomszédos városon kívül egyedül Tiszakécske rendelkezik a községek közül számottevő iparral, üzemekkel, amelyekben összesen 870 dolgozót foglalkoztatnak.

Körzeten kívüli terület, ahonnan a nagyobb távolságok miatt / 40- 60 km./ 1- 1.50 órás tiszta utazási idő alatt érhetik el a dolgozók a munkahelyeiket. E távoli településekről - Soltvadkert, Szabadszállás, Táborfalva, Páhi, Örkény, Cegléd, Petőfiszállás, Pálmonostora - mindössze 130 dolgozó, az összes bejárók 2,3 %-a ingázik.



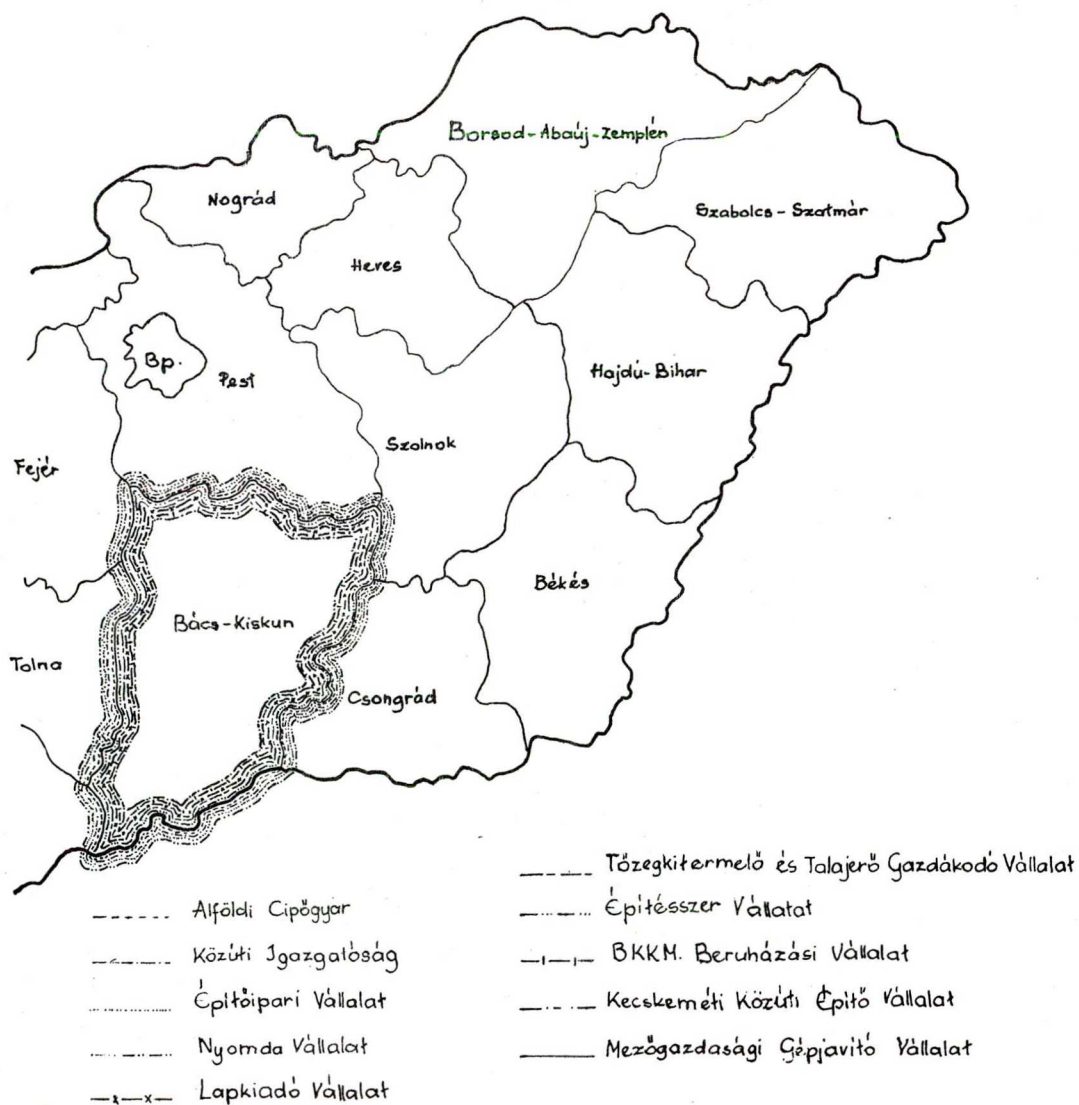
Kecskemét igazgatási szerepköre

A táj gazdasági-, kulturális életének, közlekedésének fejlődésével Kecskemét egyre fontosabb szerepet töltött be, egyre előnyösebb helyzetbe került. 1950-ig csak járási központ, de a terület többi városánál előnyösebb helyzete révén a közigazgatási funkciót egész megyére kiterjedően magához ragadta. 1950-ben a megyék területi rendezése során lett Bács-Kiskun megye - az ország területe 9 %-ának, a lakónépesség 5,6 %-ának - székhelye.

27. ábra

Egyes kecskeméti intézmények ill. vállalatok hatóköre

Termelés, szolgáltatás



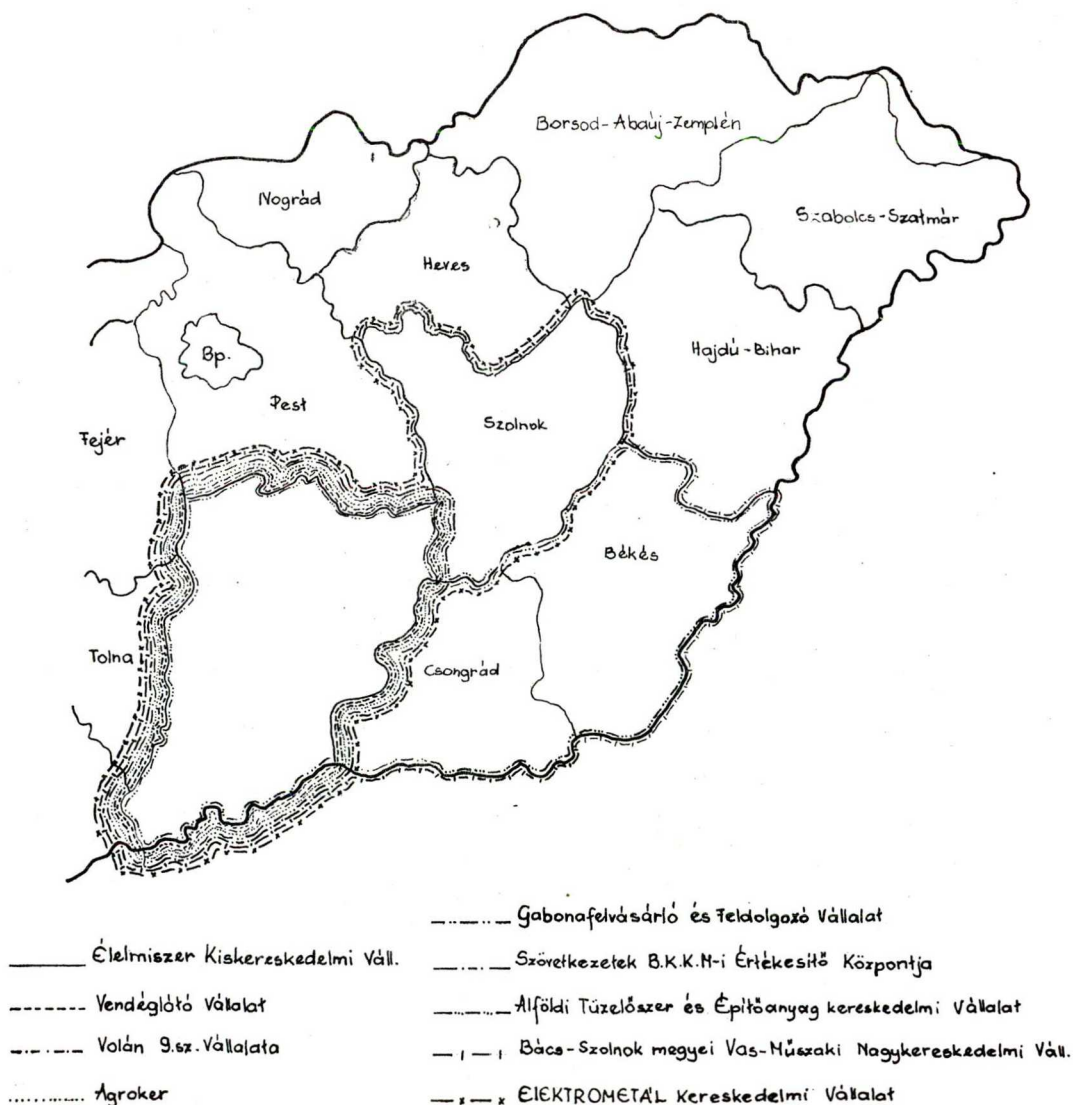
A megye 6 városára és 108 községére - amelyeknek 1973-ban 202,6 ezer, illetve 361,5 ezer lakosa volt - kiterjedő megyei szintű irányító, szervező, koordináló funkcióit maradéktalanul ellátja Kecskemét.

Az igazgatási szerepkör sokrétűségét és hatókörét 41 vizsgált és ábrázolt intézmény igazolja. A termelés, szolgáltatás körében vizsgált 10 intézményből 9 hatósugara csak Bács-Kiskun megyére terjed ki. Az Alföldi Cipőgyárnak Komárom megyében is van érdekeltsége. / 27. ábra. /

28. ábra.

Egyes kecskeméti intézmények ill. vállalatok hatóköre.

Áruelosztás, kereskedelem, felvásárlás

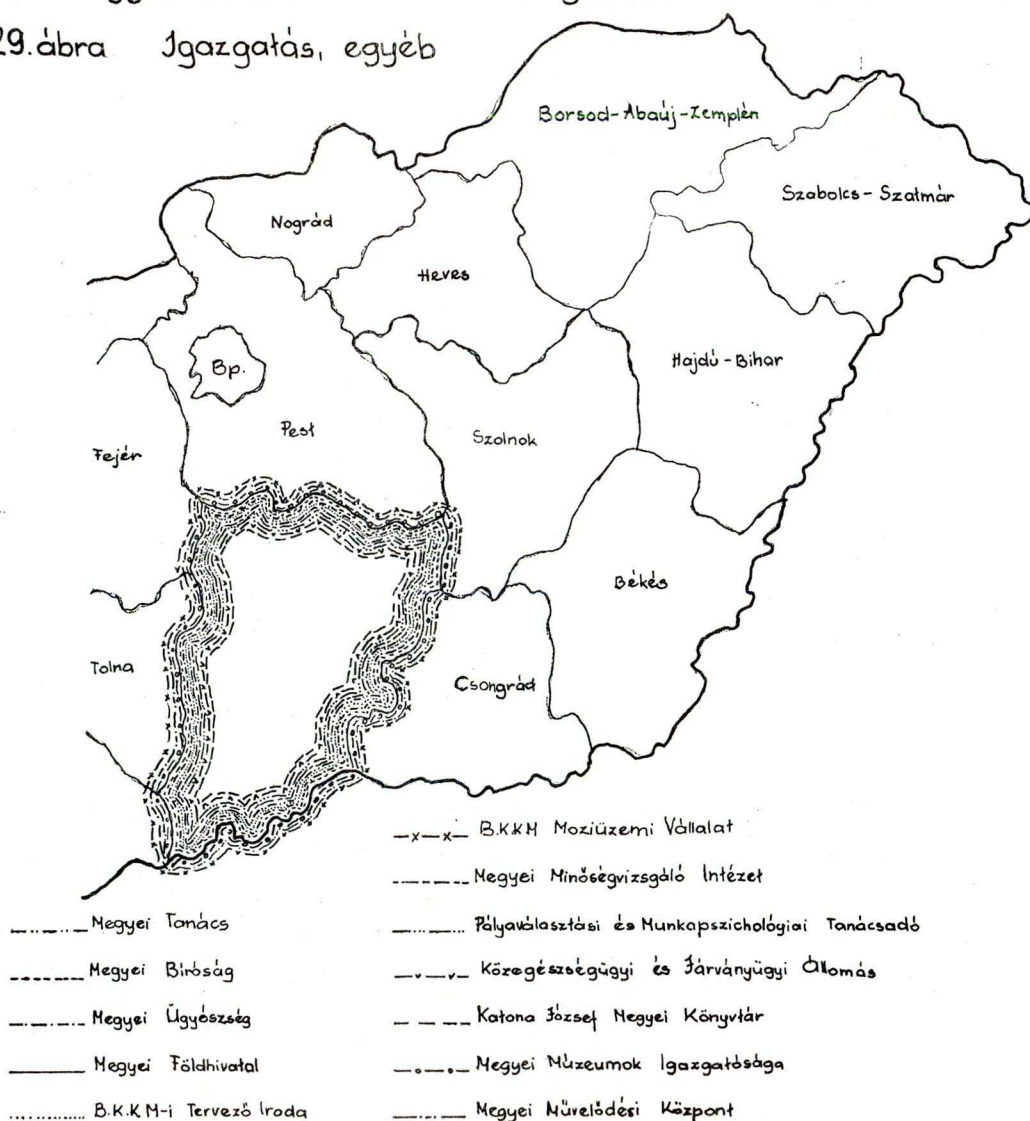


A kereskedelem, a felvásárlás területén vizsgált 9 intézmény Szolnok megyét 2, Csongrád és Békés megyét 3-3 szállal vonzza. / 28. ábra. / 1963-ban a vállalati szervezések, összevonások eredményeként a Szolnok megyei Vas- és Műszaki Nagykereskedelmi Vállalat megszűnt és egyesült a Bács-Kiskun megyeivel. Ettől kezdve a szolnoki vállalat telephelyként működik. A vállalat ellátási területe két megyére terjed ki kecskeméti irányítással, a forgalma a két megye ellátása miatt duplájára emelkedett.

A Csongrád- Békés megyei Vas- Műszaki Nagykereskedelmi Vállalat 1974 januárjában felszámolta a járműalkatrész profilját, és átadta a Bács-Szolnok megyei vállalatnak, ezzel a vállalat ellátási feladata alkatrészek vonatkozásában négy megyére terjed ki.

### Egyes kecskeméti intézmények ill. vállalatok hatóköre

29. ábra Igazgatás, egyéb





Az igazgatási és egyéb kategóriában ismét csupán csak a megye teljes területére terjed ki a vizsgált 21 intézmény hatóköre. / 29. ábra. /

Összefoglalva megállapítható, hogy a vállalatok, intézmények hatóköre zömében nem terjed túl a megye határain. Ez is igazolja, hogy Kecskemét a Dél- Alföld városainak hierarchiájában csupán paracentrum szerepkört tölt be. / Krajkó 1973 / / 30. ábra. /

30. ábra

Bács-Kiskun megyei települések regionális szerepköre



F. Kecskemét közlekedésföldrajzi vonzása

Az ország közlekedéshálózatának egyik sugarán, központi helyen fekszik Kecskemét. A főváros és a Dél-Alföld központja, Szeged tengelyében van, s közelségük következtében az ország vérkeringésébe való bekapcsolódás lehetősége a köz- és vasutakon egyaránt jónak mondható. Ugyancsak jó az összeköttetés ÉK-i irányban Szolnokkal is. Ny-ra, a Duna-völgye / Solt, Dunaföldvár, Dunaujváros / felé a vasutaktól független, a fő közlekedési vonalakra tranzverzális irányu, korszerűsítésre szoruló 52. sz. közútra korlátozódik mind a személy, mind a teheráruforgalom. Ez a közlekedési vonal É-felé Egerrel létesít kapcsolatot. A Duna-völgye DNY-i irányban a már jól karbantartott, de hosszabb távolságu 54. sz. közúton érhető el.

Kecskemét közlekedési kapcsolata a Tiszántul D-i területe, Békéscsaba felé kedvezőtlen. A vasutforgalom áttételesen valósul meg, a közúti forgalomban pedig hosszú az utazási idő.

Kecskemét gazdasági életében kiemelkedő jelentősége van a rajta áthaladó, nagyforgalmu E 5-ös transzkontinentális utvo-  
nálnak.

A város személyforgalmának döntő többsége már ma is a közúton bonyolódik le, a vasut szerepe ebben egyre inkább háttérbe szorul. Ebben szerepe van a KPM. közlekedési koncepciójának is, amely szerint a kisforgalmu vasutvonalak megszűnnek. A Kecskemét-Kerekegyháza közötti 20 km-es vasutvonalat kihasználatlansága miatt 1974-ben kiiktatták a forgalomból. Hasonló sorsra jut a tervek szerint 1977-ben a Kecskemét - Lakitelek-Kunszentmárton 31 km-es normálnyomközü vonala, majd a következő években a Kecskemét-Kiskőrös, illetve a Kecskemét-Kiskunmajsa közötti összesen 97 km-es keskenynyomközü vasutvonal is.

A közúti forgalmi hálózat az autóbusz-közlekedés fejlődésével lényegesen javult, szerkezetileg azonban Bács-Kiskun megye közlekedése továbbra is Kecskemét centrikus maradt.



Az olcsóbb vasuttal szemben az egyre gyorsabbá váló közúti közlekedési eszközöket - zömmel az autóbust - részesítik előnyben a naponta bejáró munkavállalók és az egyéb célból utazók egyaránt, mivel a tiszta utazási idő ezeken lényegesen rövidebb. / 31. ábra /

A gépjármű forgalomban - jelen esetben az autóbustforgalomban - a járatsűrűség Kecskemét felé közeledve számszerűen növekedik, amely egyben a város vonzáserejének mértékét és hatósugarát is tükrözi.

Kivételes helyzetben van Lajosmizse és Kiskunfélegyháza, mert a Budapest-Szeged közötti utvonalon az autóbustjáratok vonal- és járatszáma egyaránt magas. Ez hozzájárul a települések utazói és ingázói utazási körülményeinek kedvezőbbé tételéhez. Következésképpen ezekből a településekből jár szám szerint a legtöbb ingázó diák Kecskemétre./14. és 23. ábra./

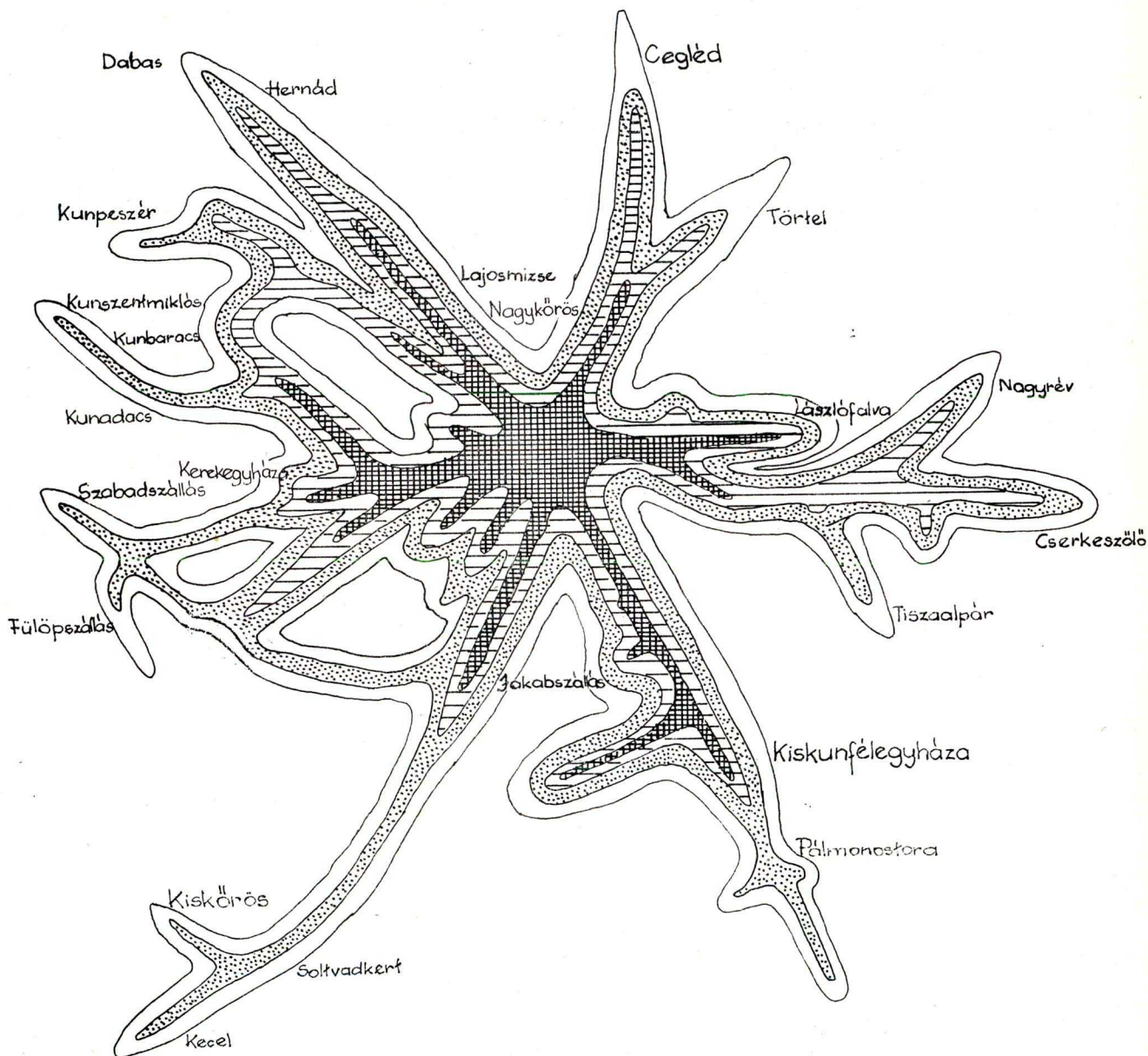
Az ingázók zöme a 20 km-es távolság területén levő 30 perces időzónán belülről utazik a városba. / 32. ábra./ Ezen a távolságon felül mind az utazási idő, mind a költségráfordítás jelentősen növekedik. A 30 perces időzónán belül, a kedvező utazási viszonyok a forgalmas utak mentén új településmagok kialakulásában -Kadafalva, Méntelek, Katona-telep - játszottak közre.

" A tapasztalat azt bizonyítja, hogy az ingázás mértéke a centrum vonzásával egyenesen, viszont az időzónával fordítottan arányos, vagyis a távolság növekedésének arányában csökken." / Krajkó 1973./


Kecskemét esetében is pregnánsan érvényesül ez a megállapítás a 23. és a 32. ábra korrelációjában.


32. ábra.

KECSKEMÉT IZOKRONTÉRKÉPE / 1974 /




A város eléréséhez szükséges tiszta utazási idő:

 -30'

 31-60'

 61-90'

 91'-120perc

A közúti áruszállításról informáló adatok híján nem adhatok tájékoztatást a vasúti teheráruforgalmat vizsgálhattam csupán. A 26.sz táblázatban szereplő adatok a mikrokörzetekre vonatkoznak. Tekintettel azonban arra a tényre, hogy a kecskeméti mikrokörzetbe vasuton érkező áruk döntő többsége a körzet központjába kerül, így ez városi vonatkozásban is értékelhető.

26. táblázat

A VASUTI ÁRUFORGALOM MIKROKÖRZETENKÉNT / 1973 /  
/Krajkó-Mészáros 1974 /

Körzet	Feladás 1000 t-ban	Körzet	Leadás 1000 t-ban	Körzet	Összesen 1000 t-ban
1 Szeged	3334	Szeged	4559	Szeged	7893
2 Baja	1133	Békéscs.	2211	Békéscs.	3234
3 Békéscsaba	1023	Orosháza	1396	Kecskemét	2093
4 Szentes	950	Kecskemét	1215	Orosháza	2074
5 Kecskemét	878	Kiskunha.	979	Baja	2012
6 Orosháza	678	Baja	879	Szentes	1657
7 Kiskunhalas	548	Szentes	707	Kiskunha.	1527

A táblázat adataiból kitűnik, hogy a vasúti szállításban a leadott áruk mennyisége meghaladja a feladottakét Kecskeméten is. A Dél-Alföld mikrokörzetei közül a vasúti teheráruforgalomban Szeged és Békéscsaba után a harmadik helyet foglalja el.

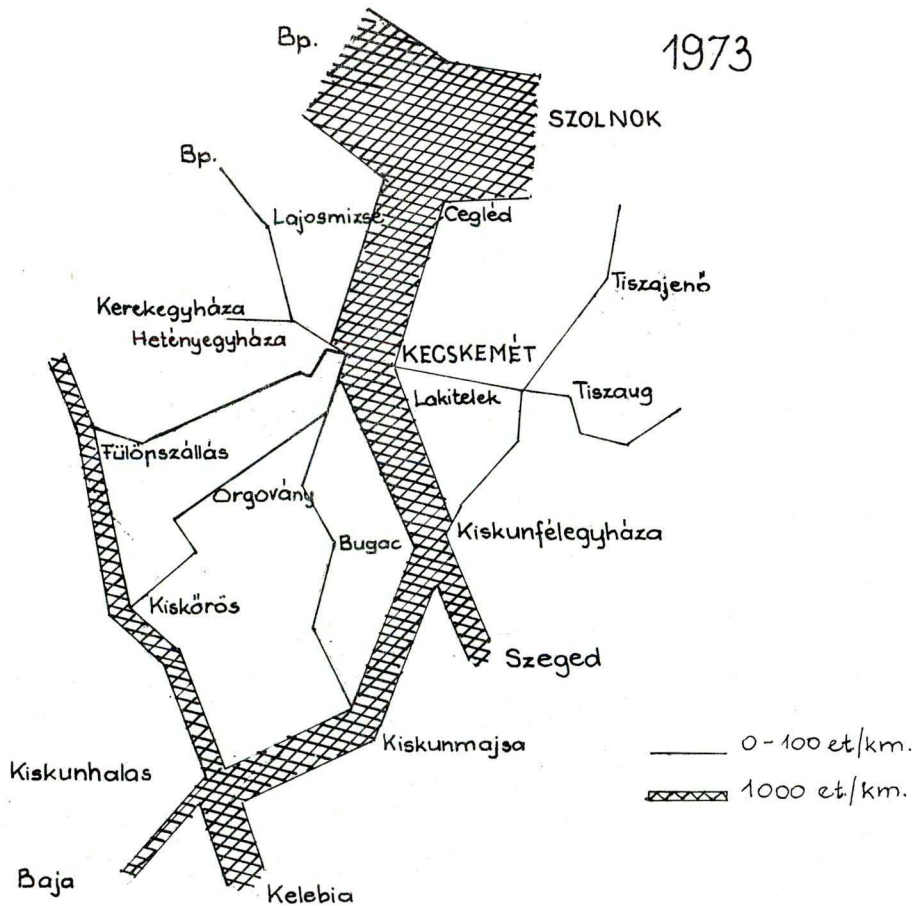
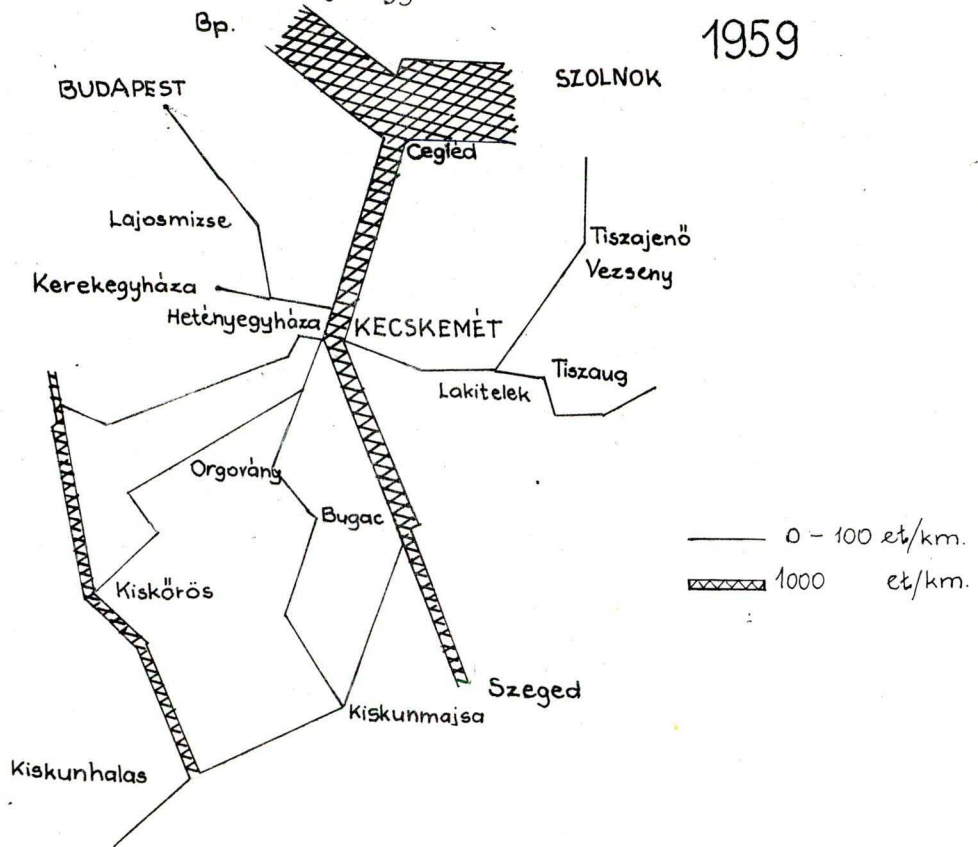
Kecskeméten a leadott áruk 70 %-a építőanyag; /Dunavecseről, Szalkszentmártonból, Bajáról érkező sóder, a DCM.-ből szállított cement, stb./, 20 %-a az ipari üzemek nyersanyagai / fém, fémtömegcikk, nyersvas, koks/, 5 % tüzelőanyag és ugyancsak 5 % egyéb / pl. műtrágya / anyag. / Megyei Tanács adatai./

A vasuton szállított áruk összetételéből Kecskemét esetében csak részben lehet következtetni a feldolgozó iparra, mivel az élelmiszergazdasági nyersanyag és késztermék szállítása jelentősebb részben közutakon történik.

33. ábra.

# Kecskemét körzetének teheráru forgalma

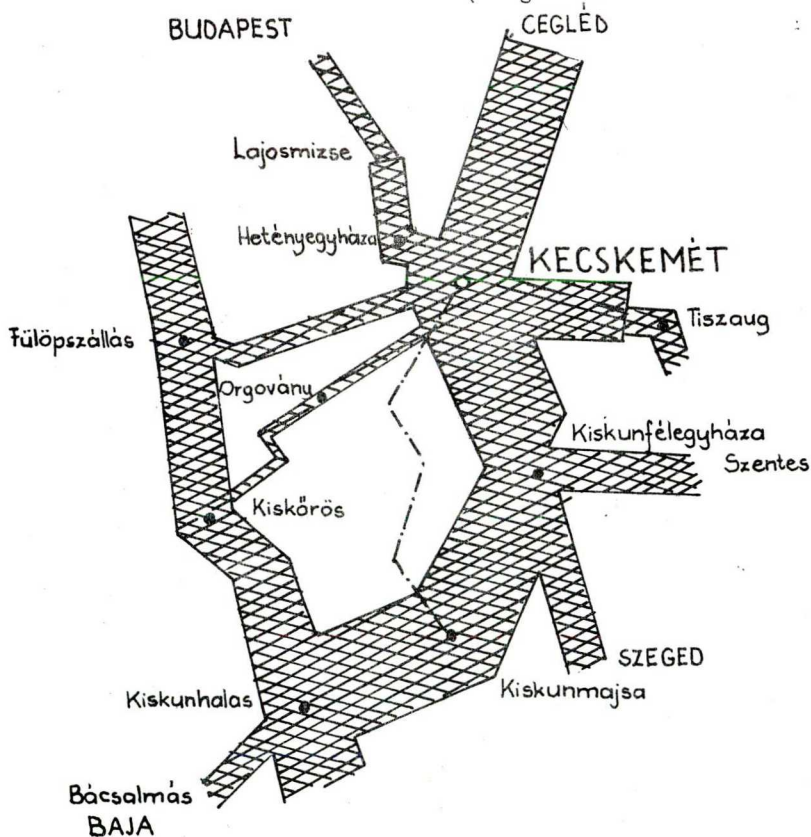
(Krajkó Gy. - Mészáros R. 1974)





Ezek szállítását csak töredék mennyiségben végzi a VOLÁN. 9. sz. Vállalata, a nagyobb részt az élelmiszeripari üzemek saját gépkocsiparkja bonyolítja le. A közuti teherszállítás előtérbe kerülése mellett a vasuti teherszállítás is ugrás-szerűen növekedett az elmúlt 15 év alatt. A mennyiség növekedését és a fejlődés mértékét a 33. 34. ábra mutatja be.

34. ábra

A teheráru-forgalom változása 1959-hez viszonyítva  
(Krajko Gy. - Mészáros R. 1974)



Növekedés	
0 - 25%	= 1 mm
25 - 50%	= 2 mm
50 - 100%	= 4 mm
100 - 150%	= 6 mm
150 - 200%	= 8 mm
200 - 350%	= 10 mm
350 - 500%	= 12 mm
500 -	= 15 mm

Csökkenés	
0 - 25%	= 1 mm
25 - 50%	= 2 mm
50 - 85%	= 3 mm
85 - 100%	= 4 mm



A vasuti áruszállítás jövőbeni töretlen fejlődésének jelenleg még korlátai vannak. A teheráru fogadás a jelenlegi megoldás mellett már nehézkes és akadozik. Nem engedhető meg a kulturálatlan rakodóknak a lakóterületekbe való beékelődése. Ezért a teheráruforgalmat korszerűbb alapokra kell helyezni.

A helyközi járatok mellett nagy jelentősége van a helyi autóbuszjáratoknak is. 1973-ban 16,6 millió fő vett részt az összes utasforgalomban. A napi hivatásforgalom a számítások alapján 20 ezerre tehető.

### III. Kecskemét komplex vonzaskörzete

#### A./ A város középfoku vonzása

Kecskemét vonzaskörzetének minden ágazatra kiterjedő, részletes vizsgálatával a szakirodalomban nem találkoztam. A város vonzaskörzetének kutatásához fő támpontot a József Attila Tudományegyetem Gazdaságföldrajzi Intézete kutatóinak a Dél-Alföld regionális központjáról, Szegedről készült munkái, továbbá a vonzaskörzet kutatásban eddig megjelent tanulmányok nyújtottak.

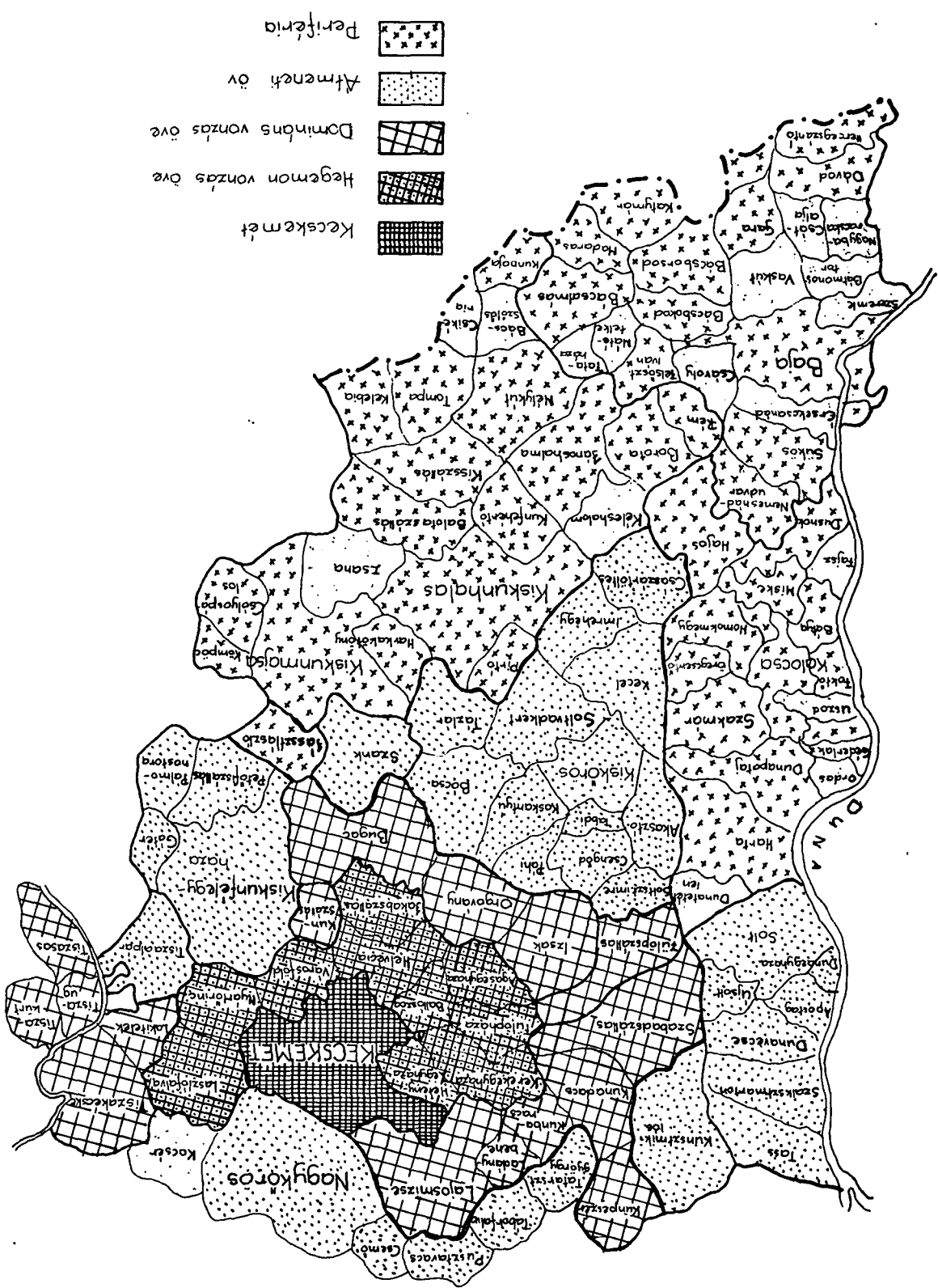
Az ágazati vonzaskörzetek vizsgálatát Kecskemét centrikusan, a szomszédos alsóbb szintű központok vonzását bizonyos mértékben figyelmen kívül hagyva / " abszolút vonzaskörzet " Beluszky 1974./

Ezt a módszert kellett választanom, mert a Központi Statisztikai Hivatal adatszolgáltatásában a körzetkutatáshoz szükséges községi bontású adatok nem állottak rendelkezésre. / Krajkó 1971./ Ezért a vizsgált valamennyi ágazatban felméréseket végeztem. Az egyes ágazati vonzaskörök behatárolásához szükséges felmérések Kecskeméten kívül más településekre való kiterjesztése meghaladta volna lehetőségeimet, ezért erről le kellett mondanom. Hasonló okok - a nagyobb apparátust igénylő vevőáramlás mérése - miatt a kiskereskedelmi vonzaskörzet feltárásától is el kellett tekintenem.

A meglévő, feldolgozott ágazati vonzaskörzetek összegezésére, azaz az általános komplex vonzaskörzet kijelölésére az additív módszert követtem. Ennek alapjául valamennyi vizsgált ágazatban egységesen az 1000 lakosra vonatkoztatott vonzásintenzitás fajlagos mutató számai szolgáltak.

E mutatószámok alapján a 35. ábra szerinti általános vonzaskörzeti kép alakult ki. Az egyes körzetek nagyságrendjéről a 27 táblázat nyújt tájékoztatást.

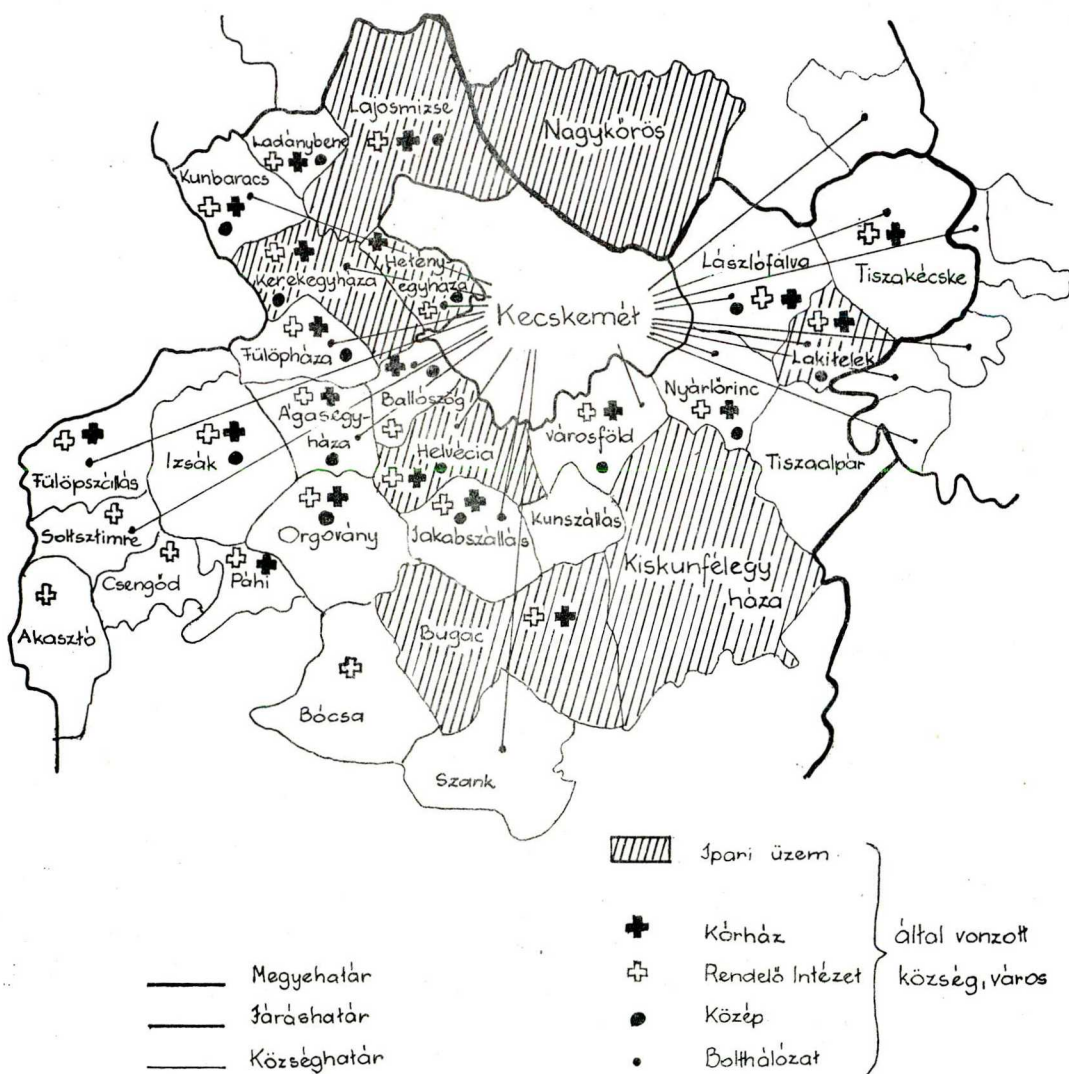
Kecskemét komplex vonaskörzete a vízsgátló ágazatok  
 vonásintenzitás mutatószámai alapján 1974.



Ez az általános vonzaskörzeti kép több mint egy évtizedes gazdasági-, társadalmi fejlődés eredményeként lényegesen különbözik a 36. ábrán ábrázolttól / Magyar Városok 1966/, amely az 1962-es állapotokat rögzíti.

36. ábra.

Kecskemét összevont vonzasterképe (1962)



Kecskemétet gazdasági potenciáljának növekedésére, urbanizálódására tekintettel az 1007/1971./III.16./ sz. településhálózat fejlesztési koncepcióra vonatkozó kormányrendelet elsőfoku központ kategóriába helyezte.

Kecskemét járási jogu város, Bács-Kiskun megye székhelye, regionális szerepkörét tekintve a hét felsőfoku központtá fejlesztendő település egyike. Szeged mellett / paracentrum / Békéscsabával és Bajával / Tóth J. 1973 / a Dél-Alföldi tervezési-gazdasági körzet központja.

A város felsőfoku vonzása Bács-Kiskun megye egész területére, középfoku vonzása pedig a megye területének több mint felére terjed ki.

27 táblázat

KECSKEMÉT VONZÁSGYÜRÜINEK FŐBB ADATAI

/ 1974 /

Megnevezés	Települések száma	Terület km <sup>2</sup>	Népesség 1000 fő	Népsűrűség fő / km <sup>2</sup>
I.Kecskemét	1	257	86	337
II.Hegemon öv	10	643	29	45
III.Domináns öv	15	1.390	68	49
IV.Átmeneti öv	25	2.160	135	63
V.Periféria	72	4.184	320	76
Együtt I-V.	123	8.634	646	75

Kecskemét vonzás-intenzitás övezetei

a./ A hegemon vonzás öve

Ebbe az övezetbe tartozó, a városhoz többségükben közvetlenül kapcsolódó település intenzitás mutatója a vizsgált ágazatokban kiemelkedik az összes vonzott település közül. Ennek alapján a zóna intenzíven vonzott területként is jellemezhető.

A terület lakossága összesen: 117 ezer fő, amelyből 75 % - kal a vonzásközpont részesedik. A körzet faluszintű települései közül egyedül Kerekegyháza nagyközség - kiemelt alsófoku központ - válik ki.

A városkörnyék legdinamikusabban fejlődő települése Hetényegyháza 1973-tól Kecskemét irányítása alá tartozik. 2000 fős munkaképes koru lakosságának 45 %-a Kecskemétre jár be dolgozni. A körzet települései közül 7 a város közigazgatási területéből 1950-1954 között kiválva faluvá szerveződött. Az eltelt két évtized alatt valamennyi önállósult település igyekezett saját eszközeivel a lakosság alapvető igényeinek kielégítésében előbbre jutni. A tapasztalt előrehaladás ellenére azonban több községben a lakosság ellátása nem megfelelő szintű, ezért a közeli városba járnak be különböző szolgáltatások igénybevételére.

Hetényegyházán kívül Lászlófalva, Nyárlőrinc, Városföld, Helvécia, Ballószög falvaknak már van községi orvosa, azonban rendelőintézeti, kórházi, gyógyszerári, továbbá oktatási, kulturális ellátás szempontjából teljesen Kecskemétre utaltak.

Ez a zóna adja a város fő szabadpiaci felhozatalát, de jelentős munkaerőbázis is. Ezekből a falvakból legmagasabb az ingázók száma.

A sokrétű, intenzív kapcsolat, a terület kedvező földrajzi fekvése indokolják e teljesen mezőgazdasági jellegű 5 falu-  
nak közigazgatásilag - Hetényegyházához hasonlóan - Kecskeméthez való kapcsolását, amelyet a vonzáshatások és a vonzásintenzitás is alátámaszt.

Valójában egy agglomerálódási folyamat adminisztratív megindítását sürgetik a kialakult körülmények.

**b./ A domináns vonzás öv**

Ebbe az övezetbe a Homokhátság jellemző településviszonyait tükrözve egymástól távol fekvő terjedelmes külterülettel rendelkező mezőgazdasági jellegű községek tartoznak. Közülük 12 a kecskeméti járásba, Fülöpszállás a kiskőrösi járásba, és három település Tiszaug, Tizzasas, és Tizsakürt pedig Szolnok megyébe tartozik.

Az övezet csaknem teljesen gyűrűszerűen veszi körül az előző zónát. Az 1.390 km<sup>2</sup>-nyi területen élő mintegy 68 ezer lakosra a város rendszeres vonzóhatást gyakorol. Ennek a vonzóhatásnak a nagyságát É. és K. felé a megyehatár közelsége korlátozza.

A körzetbe 4 kiemelt alsófoku központi szerepkörű, / Lajosmizse, Tiszakécske, Szabadszállás, Izsák /, tovább 4 alsófoku központi szerepkörű / Orgovány, Bugac, Lakitelek és Fülöpszállás / település tartozik. A többi település falu nagyságrendű.

A körzet két települése, bár közvetlenül nem határosak Kecskeméttel, de speciális, intenzív kapcsolatuk - Bugac országos jelentőségű idegenforgalma Kecskemétről irányított, Lakitelek a város Tósfürdői üdülőövezete - felveti a központhoz való csatolásukat.

A közvetlen közlekedési kapcsolatok teszik lehetővé Tiszauggal és Tiszasassal, Tiszakürttel való rendszeres kapcsolatot. Ezek a települések a kedvező forgalmi viszonyok miatt jelentős szerepet játszanak a város munkaerő- és áruellátásában.

Egészségügyi; oktatási, kulturális, valamint a szakboltellátottságot tekintve kereskedelmi szempontból is dominánsan Kecskeméthez kötődnek.

Ezzel az övvel lényegében lezárult Kecskemét közvetlen vonzóterülete. Ez azt jelenti, hogy Kecskemétnek saját népességszámán túl, annak jóval több mint kétszeresét kell ellátnia intenzíven és rendszeresen középfokon.

### c./ Átmeneti öv

Az átmeneti öv 29 településének Kecskeméttel való kapcsolata már nem olyan sokoldalú és mélységű, mint az előző övezetekben volt. Itt már más központok vonzása erősebb. Két középfoku központ - Kiskőrös és Kiskunfélegyháza - önálló központi városi funkciókkal rendelkező település, vonzáskörüket átfedi az egyre erősödő kecskeméti vonzóhatás.

Sajátos területe e zónának a megye ÉNY-i tája, amelyen közép-foku központ most van kialakulóban. Ezt a szerepkört Kunszentmiklós hivatott betölteni, amely a feladatnak ma még nem képes eleget tenni.

E tájon Kecskemét vonzerejét egészségügyi és kulturális téren érvényesíti. Az övezetbe tartozik, kapcsolódik É-on Pest megye néhány települése, Nagykőrös, Táborfalva, Pusztavaccs és Tatárszentgyörgy. Legsorosabb kapcsolat Nagykőrössel alakult ki, amely közelsége révén a kulturális, oktatási szolgáltatások igénybevételén kívül a munkaerő és a szabadpiaci ellátásban is számottevően szerepet játszik.

A vonzott terület nagysága az átmeneti övben 2.160 km<sup>2</sup>, a terület lakossága 135 ezer fő.

Összességében Kecskemét középfoku vonzása a megye É-i felére mintegy 300 ezer főre terjed ki.

#### d./ Periféria

Ebben az övezetben már más központok funkcionális hatásai a dominánsak, Kecskemétnek csak felsőfoku szerepköréből adódó funkciói érvényesülnek.

A megye déli felére, nagyságrendben a második helyen álló város - a részleges felsőfoku szerepkörű - Baja gyakorol jelentősebb vonzást. Indokolt, hogy a nagyterületű megyében excentrikusan, a déli területekből több mint 100 km-re fekvő Kecskeméttel Baja-, jelentős iparral, fejlett oktatási, egészségügyi intézményekkel, kereskedelmi hálózattal és jó közlekedési viszonyokkal rendelkező város - a megye déli felének ellátásában osztozzék.



**B./ Kecskemét regionális szerepköre**

Kecskemét felsőfoku központ excentrikusan elhelyezkedő megyeszékhely, népességben az ország 7. legnagyobb városa, dinamikusan fejlődik. A megyei szintű intézményeinek vonzása főleg a megyére terjed ki, de É-on és ÉK- en azon túl is nyúlik. A felsőfoku vonzáskörébe több mint 600 ezer fő tartozik. A város nehéz és élelmiszeriparának nemcsak megyei, de országos vonatkozásban is kiemelkedő jelentősége van. A fürdőkád, a magnetofon, a konzerv és a vágottbaromfi kül- és belföldi piacokon egyaránt keresett cikkek.

Amellett, hogy megyei kiskereskedelmi központ speciális szaküzletei, nagyválasztéku áruházai révén É-Bács-Kiskun megye központja.

Az ősi tradíciókon alapuló szabadpiaca napi felhozatala ma is közkedvelt vásárlóhelye a város lakosságának. A közvetlen környék falvai a szabadpiac fő áruellátói. A zöldség, a gyümölcs és a baromfi felhozatalban éves szinten közvetlenül a kiemelt felsőfoku központok után következve az 5. helyen áll a kecskeméti szabadpiac. A helyi igények kielégítésén túl jelentős mértékben járul hozzá a főváros áruellátásához.

Kecskemét kulturális szerepköre kiterjedt. Felsőoktatási intézményeinek vonzása országos, legintenzívebb hatást a szomszédos megyékre gyakorol.

Az 1974/75-ös tanévben Tolna megyéből 116, Szolnok és Fejér megyéből egyaránt 130-130, Csongrád megyéből 155, és Pest megyéből 292 hallgató tanult Kecskemét három felsőoktatási intézményében.

A középiskolák közül csak két intézmény vonz számottevő létszámot a megye határain kívülről.

Igen széleskörű a Kecskeméti Katona József Színház kulturális kisugárzása. Tájékoztatói Fejér, Pest, Szolnok és Csongrád megyére rendszeresen kiterjednek.

A várost zenepedagógiai intézményei reprezentálják külföldön is. Az egészségügyi intézmények közül csupán a kórház és a rendelőintézet hatása korlátozódik a fél megyére. Közlekedési kapcsolata a megyén kívüli településekkel jó, a megyén belüli közutakon kielégítő, vasuton nehézkes. Idegenforgalma országos és nemzetközi vonatkozásban is kiemelkedő.

A termelés, szolgáltatás, árueelosztás, kereskedelem, felvásárlás és igazgatás szervező irányító funkcióit elsősorban, illetve nagy többségében - néhány kivételtől eltekintve - csak Bács-Kiskun megyére kiterjedően gyakorolja.

A mezőgazdaság területén a számos mezőgazdasági kutatóintézet, a szakember utánpótlást biztosító Kertészeti Főiskola révén regionális szerepkört tölt be.

Kecskemét tehát teljes mértékben eleget tesz a középfoku központi szerepkörének. Felsőfoku szerepkörét ma még maradtalanul nem tölti be, de intenzív fejlődése rövidesen ezt is lehetővé teszi számára.

I R O D A L O M J E G Y Z É K

- 1./ Abella M. 1966. Az Alföld idegenforgalmi centrumai. - Föld.Ért. 15.p. 371-377.
- 2./ Abella M. 1967. Alföldi városaink szerepe belső idegenforgalmunk áramlási szerkezetének alakulásában. - Föld.Ért. 16.p. 407-424.
- 3./ Asztalos J. - 1960. A Duna-Tisza köze mezőgazdasági  
Sárfalvi B. földrajza. - Akadémia Kiadó, Budapest.
- 4./ Barna G. - 1971. Az ipar szerepe Szolnok város fej-  
Kőszegfalvi Gy. lődésében. - Föld.Ért. 20.p.409-422.
- 5./ Barta Gy. 1972. Az infrastrukturális ellátás területi eltérései. - Föld.Ért.21.p.459-470.
- 6./ Becsei J. 1965. Békés funkcionális földrajza.  
- Föld.Ért 14.p. 463-488.
- 7./ Beluszky P. 1967. A magyar városok központi szerepköre. - Statisztikai Szemle 45.p.543-563.
- 8./ Beluszky P. 1963. Mátészalka vonzásterülete.  
-Föld. Ért. 12.p. 201-220.
- 9./ Beluszky Pl. 1971. A város-falu közötti kapcsolatok jellege és mennyiségi jellemzői Nyiregyháza példáján. -Föld.Ért.20.p.159-186.
- 10./ Beluszky P. 1974. Nyiregyháza vonzáskörzete.- Földrajzi tanulmányok 13. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- 11./ Bene L. 1962. Városok és vonzásterületük népességi- gazdasági kapcsolatai.- Demográfia 5.p. 501-503.
- 12./ Berényi I. 1965. Kiskőrös vonzásterülete. - Föld.Ért. 14.p. 113-130.
- 13./ Bercsényi Z. 1973. A vidéki ipartelepítés Bács-Kiskun megye sajátosságai. - Területi Satisztika 2.p. 135-146.

- 14./ Bernát I. 1969. Magyarország gazdaságföldrajza. - Tankönyvkiadó, Budapest.
- 15./ Boross F. 1967. A településnagyság és az ellátó funkció közötti kapcsolat. - Föld.Ért. 16.p. 239-250.
- 16./ Bulla B. 1964. Magyarország természeti földrajza. - Tankönyvkiadó, Budapest.
- 17./ Dallos F. - Szabady E. 1966. Magyar városok. - Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó Budapest.195-203.
- 18./ Erdei G. 1966. Debrecen idegenforgalma. - Föld.Ért. 15.p. 397-384.
- 19./ Göcsei I. 1966. Győr ipari dolgozóinak ingavándorforgalma. - Föld.Ért.15.p.69-83.
- 20./ Kiss I. 1961. A városok igazgatási szerepe.- Vidéki városaink. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest.
- 21./ Krajkó Gy. 1961. A gazdasági körzetbeosztás és a közlekedés összefüggésének néhány elvi problémája.-Föld.Ért. 10.p.321-331.
- 22./ Krajkó Gy. 1973. A gazdasági mikrokörzetek elvi és módszertani kérdései.- Föld.Ért. 22.p.259-275.
- 23./ Krajkó Gy. 1973. A Dél-Alföld mikrokörzeteinek elhatárolása.- Föld.Ért. 22.p.383-409.
- 24./ Krajkó Gy. - Péntes I. - Tóth J. 1970. A szegedi agglomeráció népességalakulásának néhány kérdése. - Föld.Közl. 18.p. 129-146.
- 25./ Krajkó Gy. - Mészáros R. 1974. Dél-Alföld szállítási kapcsolata. - Acta Geográfica, Szeged.
- 26./ Krajkó Gy. - Péntes J. - Tóth J. - Abonyi Gyné. 1969. Magyarország gazdasági körzetbeosztásának néhány elvi és gyakorlati kérdése. - Föld.Ért. 18.p.95-114.

- 27./ Lettrich E. 1965. Urbanizálódás Magyarországon.  
- Földrajzi tanulmányok 6. Akadémia  
Kiadó, Budapest.
- 28./ Lettrich E. 1968. Kecskemét és tanyavilága.  
- Földrajzi tanulmányok 9. Akadémia  
Kiadó, Budapest.
- 29./ Leitner L. 1974. Kecskemét regionális szerepköre.  
- Területi Statisztika. 24.p.416-425.
- 30./ Péntzes I. 1972. Szeged napi piaci árufelhozata-  
lának szerkezete.-Föld.Ért. 21.p.  
259-279.
- 31./ Péntzes I. - 1971. Szeged vonzáskörzete. - Föld.  
Tóth J. Ért. 20.p. 153-158.
- 32./ Péntzes I. 1970. Szeged egészségügyi vonzáskörzete  
és igazgatási szerepköre. - Föld.Ért.  
19.p. 303-314.
- 33./ Péntzes I. - 1973. A Dél-Alföld egészségügyi központ-  
Tóth J. jainak egymás közötti és külső kapcso-  
latai. -Föld.Ért. 22.p.467-478.
- 34./ Tóth J. - 1971. Szeged oktatási-kulturális vonzása  
Péntzes I. és idegenforgalma.-Föld.Ért.20.p.51-62.
- 35./ Tóth J. - 1973. A Dél-Alföld oktatási központjai-  
Péntzes I. - nak hierarchiája és vonzáskörzetei. -  
Béla D. Föld.Ért. 22.p. 289-296.
- 36./ Sárfalvi B. 1965. A társadalmi átrétegződés és a  
mezőgazdasági munkaerőhelyzet területi  
alakulása. - Föld.Ért.14.p.243-253.
- 37./ V. Tajti E. 1962. A munkahely és a lakóhely közötti  
térbeli kapcsolat alakulásának tendenciái  
a budapesti agglomerációban. - Föld.Ért.  
20.p. 131-151.

- 38./ KSH. 1973. 1974. Területi Statisztikai Évköny, Budapest.
- 39./ KSH. Bács-Kiskun 1960, 70, 72, 73, Bács-Kiskun megye megyei Igazgatósá- Statisztikai Évkönyve, Kecskemét ga.



1.kép. Korán reggel kezdődik a piac. Már lerakták az árut a tanyazónából érkezett lovaskocsikról.



2.kép. Személygépkocsin, kerékpáron is szállítanak árut.



3.kép. Nagy a választék a zöldségpiac standjain.



4.kép. Részlet a gyümölcspiacról.





5.kép. Baromfi iránt egész évben nagy a kereslet.



6.kép. Szerény a felhozatal a tejpiacon.



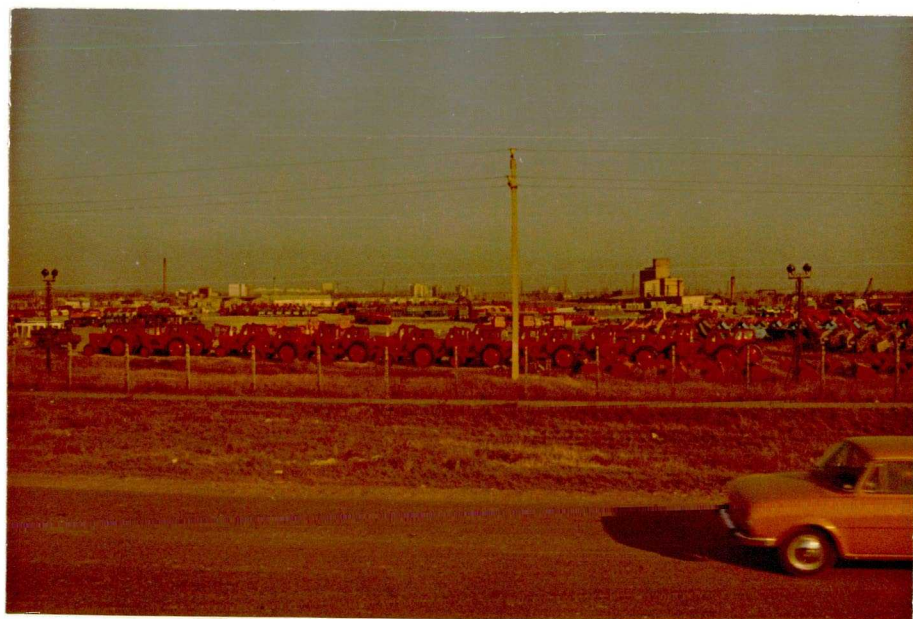
7.kép. Ünnepek előtt nagy a virágfelhozatal.



8.kép. A kecskeméti piac vasárnapi forgalma.



9.kép. Az új, modern, nagyvárosias lakótelep Kecskemét Ny-i peremén: a Széchenyiváros.



10.kép. Részlet az ipari övezetből: a város D-i részén az AGROKER értékesítésre váró gépparkja.



11.kép. A Kertészeti Egyetem Kertészeti Főiskolai Kara.



12.kép. A Gépipari és Automatizálási Műszaki Főiskola.



13.kép. A Tudomány és Technika Háza.



14.kép. A Széchenyi tér látképe.



15. kép. A régi városközpont a Szabadság téren.



16.kép. Az új városközpont a Május 1 téren.